Kúria
végzése

Az ügy száma: Bfv.I.587/2022/75.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Gimesi Ágnes, a tanács elnöke
Dr. Kardos Andrea, előadó bíró
Dr. Domonyai Alexa, bíró
Dr. Schmidt Péter, bíró
Dr. Tuba István Krisztián, bíró

Az eljárás helye: helység6
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2023. március 21.
Az ügy tárgya: költségvetési csalás bűntette és más bűncselekmények

Terhelt(ek): Terhelt2 és társai (Terhelt2 I. rendű
Terhelt3 II. rendű
Terhelt6 III. rendű
Terhelt1 IV. rendű
Terhelt7 V. rendű
Terhelt4 VI. rendű és
Terhelt5 VIII. rendű terhelt)

Elsőfok: Debreceni Törvényszék 26.B.261/2017/609., ítélet, tárgyalás, 2020. július 21.
Másodfok: Szegedi Ítélőtábla Bf.VIII.167/2021/178. ítélet, tárgyalás, 2022. február 11.

Az indítvány előterjesztője: Terhelt2 I. rendű terhelt védője, Terhelt3 II. rendű terhelt védője, Terhelt6 III. rendű terhelt, Terhelt1 IV. rendű terhelt, Terhelt7 V. rendű terhelt védője, Terhelt4 VI. rendű terhelt védője és Terhelt5 VIII. rendű terhelt védője

Az indítvány iránya: a terheltek javára

Rendelkező rész

A Kúria a költségvetési csalás bűntette és más bűncselekmények miatt Terhelt2 és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben Terhelt2 I. rendű terhelt védője, Terhelt3 II. rendű terhelt védője, Terhelt6 III. rendű terhelt, Terhelt1 IV. rendű terhelt, Terhelt7 V. rendű terhelt védője, Terhelt4 VI. rendű terhelt védője és Terhelt5 VIII. rendű terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványokat elbírálva a Debreceni Törvényszék 26.B.261/2017/609. számú és a Szegedi Ítélőtábla mint másodfokú bíróság Bf.VIII.167/2021/178. számú ítéletét Terhelt2 I. rendű, Terhelt3 II. rendű, Terhelt6 III. rendű, Terhelt1 IV. rendű, Terhelt7 V. rendű, Terhelt4 VI. rendű és Terhelt5 VIII. rendű terheltek vonatkozásában hatályában fenntartja;

a Terhelt6 III. rendű terhelt által Terhelt3 II. rendű és Terhelt1 IV. rendű terheltek javára bejelentett felülvizsgálati indítványt elutasítja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben az indítványok előterjesztői, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

[1] **I.** A Debreceni Törvényszék a 2020. július 21. napján kihirdetett 26.B.261/2017/609. számú ítéletében

– Terhelt2 I. rendű terheltet bűnösnek mondta ki költségvetési csalás bűntettében, mint bűnsegédet [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 396. § (1) bekezdés a) pont, (5) bekezdés a) pont], 17 rendbeli közokirat-hamisítás bűntettében, mint felbujtót [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont] és 2 rendbeli hamis magánokirat felhasználása vétségében, melyet folytatólagosan, mint bűnsegéd követett el [Btk. 345. §]. Ezért az I. rendű terheltet, mint bűnszervezetben elkövetőt, halmazati büntetésül 11 év szabadságvesztésre, 400 napi tétel, 4.000 forint napi tétel összegű, mindösszesen 1.600.000 forint pénzbüntetésre és 10 év közügyektől eltiltásra ítélte;

– Terhelt3 II. rendű és Terhelt6 III. rendű terhelteket bűnösnek mondta ki

költségvetési csalás bűntettében, mint társtettest [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (5) bekezdés a) pont], 2 rendbeli számvitel rendje megsértésének bűntettében, melyet folytatólagosan, társtettesként követtek el [Btk. 403. § (1) bekezdés a) pont] és 2 rendbeli hamis magánokirat felhasználása vétségében, melyet folytatólagosan, társtettesként [Btk. 345. §] követtek el. Ezért Terhelt3 II. rendű terheltet, mint bűnszervezetben elkövetőt, halmazati büntetésül 9 év szabadságvesztésre, Terhelt6 III. rendű terheltet, mint bűnszervezetben elkövetőt, halmazati büntetésül 8 év szabadságvesztésre, a II. rendű és III. rendű terhelteket

személyenként 400 napi tétel, 4.000 forint napi összegű, mindösszesen 1.600.000 forint pénzbüntetésre, 9 év közügyektől eltiltásra és 5 év gazdasági társaság vezető tisztségviselője foglalkozástól eltiltásra ítélte;

– Terhelt1 IV. rendű terheltet bűnösnek mondta ki költségvetési csalás bűntettében, mint bűnsegédet [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (5) bekezdés a) pont], 2 rendbeli számvitel rendje megsértésének bűntettében, melyet folytatólagosan, bűnsegédként követett el [Btk. 403. § (1) bekezdés a) pont] és 2 rendbeli hamis magánokirat felhasználása vétségében, melyet folytatólagosan, bűnsegédként követett el [Btk. 345. §]. Ezért a IV. rendű terheltet, mint bűnszervezetben elkövetőt, halmazati büntetésül 6 év szabadságvesztésre, 350 napi tétel, 3.000 forint napi összegű, mindösszesen 1.050.000 forint pénzbüntetésre, 6 év közügyektől eltiltásra, és 5 év könyvelői és könyvvizsgálói foglalkozástól eltiltásra ítélte;

– Terhelt7 V. rendű terheltet bűnösnek mondta ki költségvetési csalás bűntettében, mint bűnsegédet [1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: korábbi Btk.) 310. § (1) bekezdés a) pont, (5) bekezdés a) pont], 3 rendbeli közokirat-hamisítás bűntettében, mint bűnsegédet [1978. évi IV. törvény 274. § (1) bekezdés c) pont], 2 rendbeli hamis magánokirat-hamisítás vétségében, melyet folytatólagosan, bűnsegédként követett el [korábbi Btk. 276. §]. Ezért az V. rendű terheltet, mint bűnszervezetben elkövetőt, halmazati büntetésül 4 év 6 hónap fegyházbüntetésre, 250 napi tétel, 2.500 forint napi összegű, mindösszesen 625.000 forint pénzbüntetésre, 5 év közügyektől eltiltásra, és 3 év gazdasági társaság vezető tisztségviselője foglalkozástól eltiltásra ítélte;

– Terhelt4 VI. rendű terheltet bűnösnek mondta ki költségvetési csalás bűntettében, mint bűnsegédet [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (5) bekezdés a) pont] és 2 rendbeli hamis magánokirat felhasználása vétségében, melyet folytatólagosan, bűnsegédként követett el [Btk. 345. §]. Ezért a VI. rendű terheltet, mint bűnszervezetben elkövetőt, halmazati büntetésül 5 év 6 hónap szabadságvesztésre, 350 napi tétel, 2.000 forint napi összegű, mindösszesen 700.000 forint pénzbüntetésre, 6 év közügyektől eltiltásra, és 3 év gazdasági társaság vezető tisztségviselője foglalkozástól eltiltásra ítélte. A bíróság a VI. rendű terheltet az ellene a felbujtóként elkövetett közokirat-hamisítás bűntette [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont] miatt ellene emelt vád alól felmentette;

– Terhelt5 VIII. rendű terheltet bűnösnek mondta ki költségvetési csalás bűntettében, mint bűnsegédet [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (5) bekezdés a) pont], közokirat-hamisítás bűntettében, mint bűnsegédet [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont] és 2 rendbeli hamis magánokirat felhasználása vétségében, melyet folytatólagosan, bűnsegédként követett el [Btk. 345. §]. Ezért a VIII. rendű terheltet, mint bűnszervezetben elkövetőt, halmazati büntetésül 6 év szabadságvesztésre, 350 napi tétel, 3.000 forint napi összegű, mindösszesen 1.050.000 forint pénzbüntetésre, 6 év közügyektől eltiltásra és 3 év gazdasági társaság vezető tisztségviselője foglalkozástól eltiltásra ítélte.

A törvényszék kimondta, hogy a szabadságvesztést Terhelt2 I. rendű, Terhelt3 II. rendű, Terhelt4 VI. rendű és Terhelt5 VIII. rendű terheltek vonatkozásában fegyházban, míg Terhelt6 III. rendű és Terhelt1 IV. rendű terheltek vonatkozásában börtönben kell végrehajtani azzal, hogy az I. rendű, II. rendű, III. rendű, IV. rendű, V. rendű, VI. rendű és VIII. rendű terheltek feltételes szabadságra nem bocsáthatók. Rendelkezett továbbá az e terheltekkel szemben kiszabott pénzbüntetés meg nem fizetése esetére annak szabadságvesztésre történő átváltoztatásról.

Vagyonelkobzást rendelt el az I. rendű terhelt vonatkozásában 596.486.785 forint összegre, továbbá az bank-nél vezetett bankszámlaszám1 számú bankszámlán lefoglalt 2163,70 euróra, Terhelt3 II. rendű terhelt tekintetében 45.750.804 forint, Terhelt6 III. rendű vádlott vonatkozásában 45.750.804 forint, Terhelt7 V. rendű vádlott tekintetében a helység5i Törvényszék Gazdasági Hivatala által kezelt és őrzési letétbe vett 882.000 forint és további

15.435.540 forint, Terhelt4 VI. rendű vádlott vonatkozásában 22.186.918 forint, Terhelt5 VIII. rendű vádlott esetében a Debreceni Törvényszék Gazdasági Hivatala által kezelt és őrzési letétbe vett 1.250.000 forint és további 161.268.637 forint összegre, ezen túlmenően egyes vagyontárgyakra is vagyonelkobzást rendelt el.

Rendelkezett továbbá az I. rendű, II. rendű, III. rendű, IV. rendű, V. rendű, VI. rendű és VIII. rendű terheltek által előzetes fogvatartásban töltött idő beszámításáról, az eljárás során lefoglalt bűnjelekről, valamint a felmerült bűnügyi költség viseléséről.

[2] Az ellentétes irányú fellebbezések alapján másodfokon eljárt Szegedi Ítélőtábla a 2022. február 11. napján meghozott Bf.VIII.167/2021/178. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet Terhelt2 I. rendű, Terhelt3 II. rendű, Terhelt6 III. rendű, Terhelt1 IV. rendű, Terhelt7 V. rendű, Terhelt4 VI. rendű és Terhelt5 VIII. rendű terheltek vonatkozásában megváltoztatta, és

– Terhelt2 I. rendű terheltnek az ítéleti tényállás XVII. pontjában írt bűncselekményeit felbujtóként elkövetett költségvetési csalás bűntettének [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (5) bekezdés a) pont], illetve 2 rendbeli felbujtóként, folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétségének [Btk. 345. §];

– Terhelt1 IV. rendű terhelt bűncselekményeit társtettesként elkövetett költségvetési csalás bűntettének [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (5) bekezdés a) pont], 2 rendbeli társtettesként, folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétségének [Btk. 345. §], illetve 2 rendbeli társtettesként, folytatólagosan elkövetett számvitel rendje megsértése bűntettének [Btk. 403. § (1) bekezdés a) pont];

– Terhelt7 V. rendű terhelt közbizalom elleni bűncselekményeit 2 rendbeli közvetett tettesként és 1 rendbeli bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás bűntettének [1978. évi IV. törvény 274. § (1) bekezdés c) pont], illetve 2 rendbeli bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségének [1978. évi IV. törvény 276. §] minősítette; valamint megállapította, hogy Terhelt5 VIII. rendű terhelt a terhére rótt, a Btk. 342. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott közokirat-hamisítás bűntettét közvetett tettesként követte el.

Az ítélőtábla a Terhelt2 I. rendű terhelttel szemben kiszabott büntetést – a pénzbüntetés és a közügyektől eltiltás érintetlenül hagyása mellett – 8 év szabadságvesztésre; az Terhelt3 II. rendű és Terhelt6 III. rendű terheltekkel szemben kiszabott büntetést – a pénzbüntetés és a foglalkozástól eltiltás érintetlenül hagyása mellett – személyenként 6 év szabadságvesztésre és 6 év közügyektől eltiltásra; a Terhelt1 IV. rendű és Terhelt4 VI. rendű terheltekkel szemben kiszabott büntetést – a pénzbüntetés és a foglalkozástól eltiltás érintetlenül hagyása mellett – személyenként 4 év szabadságvesztésre és 4 év közügyektől eltiltásra; a Terhelt7 V. rendű terhelttel szemben kiszabott büntetést – a pénzbüntetés és a foglalkozástól eltiltás érintetlenül hagyása mellett – 4 év fegyházra és 4 év közügyektől eltiltásra; a Terhelt5 VIII. rendű terhelttel szemben kiszabott büntetést – a foglalkozástól eltiltás érintetlenül hagyása mellett – 4 év szabadságvesztésre és 4 év közügyektől eltiltásra, míg a vele szemben kiszabott pénzbüntetés egy napi tételének összegét 2.000 forintra enyhítette.

Rendelkezett a VIII. rendű terhelttel szemben kiszabott pénzbüntetés meg nem fizetése esetére az átváltoztatásról. Az I. rendű terhelttel szemben alkalmazott vagyonelkobzást 757.755.422 forintra, a II. rendű és a III. rendű terheltekkel szemben alkalmazott vagyonelkobzás összegét terheltenként 52.884.071 forintra felemelte, míg a VIII. rendű terhelttel szemben 161.268.637 forint összegre vonatkozó vagyonelkobzást mellőzte.

Helyesbítette a terheltek által előzetes fogvatartásban töltött idő beszámítására, a bűnügyi költség viselésére vonatkozó rendelkezést. Egyebekben az elsőfokú ítéletet az I. rendű, II. rendű, III. rendű, IV. rendű, V. rendű, VI. rendű és VIII. rendű terheltek vonatkozásában helybenhagyta.

[3] Az elsőfokú bíróság által megállapított (elsőfokú ítélet 20. oldal 5. bekezdéstől a 110. oldal 1. bekezdésig, 295. oldal 2. bekezdés), és a másodfokú bíróság által pontosított {másodfokú ítélet [135]-[159] bekezdés} ítéleti tényállásnak a felülvizsgálati indítványok elbírálása szempontjából jelentőséggel bíró lényege a következő:

[4] Terhelt3 II. rendű és Terhelt6 III. rendű terheltek 1990. március 14. napján megalapították az cég1-t, melynek telephelye 2011. január 20. napjától a cím19 helyrajzi szám alatti ingatlanon volt, fő tevékenysége 2003. szeptember 4. napjától hulladéknagykereskedelem volt.

[5] A II. rendű és III. rendű terheltek 2010 márciusától Terhelt2 I. rendű terhelt segítségével elkezdtek alumíniumtömböket forgalmazni az cég1- vel, majd 2010. szeptember 30. napján kifejezetten erre a célra megalapították az cég2.-t.

[6] Az cég1-nek 2005 és 2009 között 13.270.320 forint összegű kiegyenlítetlen követelése keletkezett a Terhelt2 I. rendű terhelt és a felesége által vezetett cég3.-vel szemben. Az I. rendű terhelt készfizető kezességet vállalt a tartozás megfizetésére, azonban nem tudott eleget tenni a fizetési kötelezettségének.

[7] Terhelt2 I. rendű terhelt 2010 elején megállapodott Terhelt3 II. rendű és Terhelt6 III. rendű terheltekkel abban, hogy a korábban általa vezetett cég3.-nek az cég1 felé fennálló tartozását úgy fogja törleszteni nekik, és úgy szerez saját magának, illetve a II. rendű és III. rendű terhelteknek, valamint a cégeiknek anyagi hasznot, hogy az általános forgalmi adó fizetési kötelezettség teljesítésének elkerülésével alumíniumtömböket fog beszerezni a országi cég4.-tól és más külföldi vállalkozásoktól az cég1 részére.

[8] Az I., II. és III. rendű terheltek ezt a megállapodásukat 2010. őszén kiterjesztették az akkor megalapított cég2.-re is.

[9] Az I. rendű terhelt azért, hogy a II. és a III. rendű terheltek által vezetett cég1-nek és cég2.-nek ne kelljen megfizetnie a Közösségen belüli beszerzések után az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény (továbbiakban Áfa tv.) 2. § b) pontja, 62-63. §-ai és 143. § (1) bekezdés a) pontja alapján az első belföldi vevőt terhelő általános forgalmi adót, 2010-től kezdődően egy több – az adóellenőrzések miatt rendszeresen cserélődő – cégből álló fiktív számlázási láncolatot hozott létre, amelynek segítségével a II. rendű és a III. rendű terheltek az cég1 és az cég2. részére – az I. rendű terhelt közreműködésével – közvetlenül országból, a cég4.-tól, illetve ország1ból, az cég5-tól, a cég6-tól és az cég7-tól beszerzett primer alumíniumot belföldi beszerzésként tudták feltüntetni az általuk vezetett cégek általános forgalmi adóbevallásaiban, és a magyarországi bejegyzésű gazdasági társaságok nevében kiállított valótlan tartalmú számlák alapján jogosulatlanul csökkenteni tudták az cég1 és az cég2. általános forgalmi adó fizetési kötelezettségét.

[10] 2010 márciusa és 2014. november 25. napja között Terhelt2 I. rendű terhelt az alumínium kereskedelmi tevékenységet nem végző az cég8, a cég9, a cég10, az cég11., a cég12, a cég13, a cég14., a cég15., az cég16, a cég17, a cég18., a cég19, a cég20., az cég21, a cég22., a cég23., az cég24, az cég25., az cég26., a cég27. és a cég28 gazdasági társaságokat használta fel az cég1 és cég2. valós beszerzési forrásainak az elleplezésére és a két gazdasági társaság általános forgalmi adófizetési kötelezettsége csökkentéséhez szükséges valótlan tartalmú alumínium értékesítéssel kapcsolatos bizonylatok – szerződések, megrendelőlapok, szállítólevelek, számlák, nyilatkozatok – kiállítására (I-XVI. tényállás).

[11] A XVII. tényállás szerint Terhelt2 I. rendű terhelt 2010. elején egy egyidejűleg legalább négy, azonban időszakonként részben változó tagokból álló, 2014. november 25-ig működő, a cselekményeket összehangoltan, szervezetten, a feladatokat megosztva, hierarchikusan szervezett, konspiratívan működő csoportot hozott létre annak érdekében, hogy Terhelt3 II. rendű és Terhelt6 III. rendű terheltek az ezen csoport tagjai által az

előbbiekben felsorolt cégek nevében kiállított valótlan tartalmú bizonylatokkal meg tudják téveszteni az adóhatóságot az cég1 és cég2. általános forgalmi adó fizetési kötelezettsége tekintetében.

[12] E csoportnak Terhelt3 II. rendű és Terhelt6 III. rendű terheltek 2010. március és 2014. november 25. napja között, Terhelt1 IV. rendű terhelt 2012. május és 2014. november 25. napja között, Terhelt7 V. rendű terhelt 2010. március és 2013. tavasza között, Terhelt4 VI. rendű terhelt 2011. július és 2014. augusztus között, terhelt8 és tanú9 2012-től 2014. november 25. napjáig, Terhelt5 VIII. rendű terhelt 2010. október és 2013. novembere között, terhelt9 XII. rendű terhelt 2011. január és 2012. április hónap között volt a tagja.

[13] Az I. rendű terhelt által irányított csoportban kezdetben legalább három szint volt, az I. rendű terhelt, mint fő irányító, a II. rendű és III. rendű terhelt, mint az I. rendű terhelt által irányított rendszer fő haszonhúzói, és a fiktív számlázó cégek ügyvezetőiként bejegyzett, illetve áru átvevőinek beállított személyek.

[14] 2012 év elejétől négy szintűvé vált a struktúra, ugyanis az I. rendű, II. rendű, III. rendű terheltek és a fiktív számlázó cégek ügyvezetői közé beékelődött terhelt8 és tanú9 is, akiket az I. rendű terhelt utasított, ők pedig a fiktív számlázó cégek ügyvezetőiként bejegyzett személyeknek adtak utasításokat az I. rendű terhelttől kapott instrukciók alapján, illetve a IV. rendű terhelt a II. rendű és III. rendű terhelt megbízásából adta be a valótlan tartalmú adóbevallásokat.

[15] Az V., VI., VIII., IX., X., XI., XII. és XIII. rendű terheltek Terhelt2 I. rendű terhelt koordinálásával alapították meg és ruházták át a cégnyilvántartásban a nevükre bejegyzett gazdasági társaságokat, állítottak ki valótlan tartalmú alumínium értékesítésről szóló bizonylatokat egymás cégeinek, és tettek valótlan tartalmú írásbeli, illetve szóbeli nyilatkozatokat az adóhatóság előtt. Az I. rendű terhelt által közel öt éven keresztül irányított csoportnak az vetett véget, hogy a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Észak-magyarországi Bűnügyi Igazgatósága Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Vizsgálati Osztálya 2014. november 25. napján őrizetbe vette az I., II., III., IV., V. és X. rendű terhelteket.

[16] Az cég1 és az cég2. által a cég29.-nek, az cég30.-nek, a cég31-nek, az cég32-nek és az cég33-nek értékesített alumíniumtömböket a II. rendű és a III. rendű terhelt kérésére az I. rendű terhelt rendelte meg cseh és szlovák eladóktól. A megrendelt alumíniumtömbök mennyiségéről, minőségéről, szállításának időpontjáról, vételáráról és annak kifizetéséről az I. rendű terhelt tárgyalt a tolmácsként eljáró egyéb érdekelt6 közvetítésével a fiktív számlázásra használt cégek közül a cég12, cég14., cég18., cég8 és cég28 nevében.

[17] Az I. rendű terhelt a bűntársai segítségével gondoskodott a fiktív számlázási láncolat részét képező gazdasági társaságok nevében a valótlan tartalmú fémszállítási keretszerződések, megrendelőlapok, szállítólevelek, számlák, egyéb bizonylatok és üzleti levelezés elkészítéséről azért, hogy egy esetleges adó- vagy vámellenőrzés esetén fel tudják azokat használni a hatóságok megtévesztésére. A II. és a III. rendű terhelt által az cég1 és az cég2. bankszámlájáról a fiktív számlákat kiállító cégek bankszámlájára átutalt vételár egy részét az I. rendű terhelt tovább utalta, vagy a bűnszervezet tagjaival tovább utaltatta a láncolat tagjainak a bankszámláin keresztül a cseh és szlovák eladók bankszámlájára. Az áru szállítását többnyire a cseh és szlovák eladók rendelték meg, az I. rendű terhelt tartotta a kapcsolatot telefonon a fuvarozókkal, továbbá ő tájékoztatta a II. és III. rendű terhelteket arról, hogy előreláthatólag mikor fog megérkezni a szállítmány helység1be. Amennyiben az árut útközben feltartóztatták, akkor a II. és a III. rendű terheltek segítségével az I. rendű terhelt gondoskodott a tovább engedéshez szükséges bizonylatok kiállításáról. A II. rendű és a III. rendű terhelt a külföldi eladók árai és a tőzsdei árak alapján az I. rendű terhelttel közösen határozták meg az cég1 és az cég2. eladási árait annak érdekében, hogy meg tudják szerezni az elvárt üzleti hasznot.

[18] Terhelt2 I. rendű terhelt folyamatosan figyelemmel kísérte az adóhatóság adóellenőrzési gyakorlatát, illetve az általa irányított fiktív számlázási láncolat részét képező gazdasági társaságok ellen indult adóellenőrzési eljárásokat, és ezen ismeretek alapján alakította ki, illetve fejlesztette tovább az általa irányított csoport tagjainak az adóhatóság megtévesztésére és az adóbevétel csökkentésére irányuló tevékenységét. Az I. rendű terhelt az adóellenőrzések miatt rendszeresen lecserélte az általa irányított fiktív számlázási láncolat részét képező, többnyire negyedéves általános forgalmi adóbevallásra kötelezett cégeket. Ezek a gazdasági társaságok nem vallották be, vagy bevallották, de nem fizették meg az általános forgalmi adót, vagy valótlan tartalmú, adóminimalizáló – a beszerzést terhelő adó összegét alig meghaladó összegű értékesítést terhelő adót tartalmazó – általános forgalmi adóbevallásokat nyújtottak be.

[19] Amennyiben a fiktív számlák kiállítására használt cégek az adóhatóság látókörébe kerültek, akkor az I. rendű terhelt gondoskodott arról, hogy elérhetetlen, illetve olyan személyekre ruházzák át ezeket a gazdasági társaságokat, akik semmilyen tevékenységet nem végeztek a cégekkel. A csoport tagjai a könyvelési iratok átadásának elmulasztásával, elrejtésével, illetve eltűnésének a bejelentésével, valamint a cégek tevékenységével kapcsolatban tett valótlan tartalmú nyilatkozataikkal meghiúsították az adóellenőrzési eljárások eredményes lefolytatását és a fiktív számlázási láncolat leleplezését.

[20] A megrendelt alumíniumtömbök cseh és szlovák eladóktól történő beszerzésével és szállításával, a megrendelt áru mennyiségével, minőségével és árával kapcsolatban II. rendű és a III. rendű terhelt egyeztetett az I. rendű terhelttel.

[21] Az I. rendű terhelt segítségével országból és ország1ból beszerzett alumíniumtömböket általában a III. rendű terhelt vette át az cég1 és az cég2. helység1ben lévő telephelyén, majd 2014-től az I. rendű terhelt kérésére az terhelt8 és tanú9 által felkért tanú35 volt jelen az áruátvételek egy részénél a cég34 helység2i raktárában. A számlakibocsátó cégek – a cég9 a cég10, az cég11., a cég19, az cég21, a cég22. és a cég27. – nevében az cég1-nek és az cég2.-nek belföldi értékesítésről kiállított valótlan tartalmú bizonylatokat – szállítóleveleket, számlákat, az áru vámkezeléséről és az importtal kapcsolatos költségek és terhek kifizetéséről szóló valótlan tartalmú nyilatkozatokat – szintén a III. rendű terhelt vette át, és juttatta el a II. rendű terhelt egyetértésével Terhelt1 IV. rendű terhelt könyvelőhöz.

[22] Az cég1 és az cég2. vevőinek a III. rendű terhelt állította ki a számlákat az I. rendű terhelt segítségével megvásárolt alumíniumtömbök eladásáról, és a II. rendű terhelttel történt egyeztetés alapján a III. rendű terhelt utalta át a vételárat az I. rendű terhelt érdekkörébe tartozó, valótlan tartalmú bizonylatok kiállítására használt cégek bankszámláira. A II. rendű és III. rendű terheltek rendszeresen tájékoztatták Terhelt2 I. rendű terheltet az átutalások megtörténtéről annak érdekében, hogy minél hamarabb kezdeményezni tudja a cseh és szlovák eladóknál az áru feladását.

[23] A II. rendű és III. rendű terhelt több alkalommal valótlan tartalmú nyilatkozatokat tett az adóhatóságnál az cég1 és az cég2. valós beszerzési forrásainak eltitkolása és a két cég általános forgalmi adófizetési kötelezettségének a jogosulatlan csökkentése érdekében.

[24] Terhelt1 IV. rendű terhelt 2010-2014. között számviteli szolgáltatást és könyvvizsgálati tevékenységet végzett az cég1-nek és az cég2.-nek a főtevékenységeként számviteli, könyvvizsgálói és adószakértői tevékenységet folytató cég35 keretében, melynek önálló képviseletre jogosult ügyvezetője.

[25] A IV. rendű terheltnek legalább 2012 májusától tudomása volt arról, hogy e két gazdasági társaság az I. rendű terhelt által vezetett, a cselekményeket összehangoltan, szervezetten, a feladatokat megosztva, hierarchikusan szervezett, konspiratívan működő

csoport segítségével közvetlenül az Európai Unió más tagállamaiban bejegyzett eladóktól szerzi be a Magyarországon továbbértékesített alumíniumtömböket, és ennek a leplezésére valótlan tartalmú számlákat fogad be az I. rendű terhelt által koordinált magyarországi székhelyű cég19-től, cég21-től, cég22.-től és cég27.-től.

[26] A IV. rendű terhelt ezen ismeretei ellenére e valótlan tartalmú számlák alapján készítette el és küldte meg az adóhatóságnak az cég1 és az cég2. 2012. május és 2014. október közötti időszakra vonatkozó általános forgalmi adóbevallásait, továbbá a könyvvizsgálatról készített jelentéseiben olyan záradékkal látta el az cég1 és az cég2. 2012-2013. évi beszámolóit, amely szerint azok az általános számviteli elvek szerint készültek el, és megfelelnek a számviteli törvényben foglaltaknak, ezért megbízható és valós képet adnak a gazdasági társaságok vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetéről.

[27] A IV. rendű terhelt 2013-ban javaslatokat tett a III. terheltnek arra vonatkozóan, hogy a II. rendű terhelttel együtt milyen valótlan tartalmú nyilatkozatot tegyenek az adóhatóság előtt, illetve arra vonatkozóan, hogy az I. rendű terhelt által irányított cég19 nevében adjanak még be nullás tartalmú általános forgalmi adóbevallásokat azt követően, hogy a cég befejezi a fiktív számlák kiállítását az cég1 és az cég2. felé annak érdekében, hogy ne legyen feltűnő az adóhatóság számára a beszámlázó céggel való kapcsolatuk megszakításának és a gazdasági társaság adóbevallási kötelezettsége elmulasztásának az egybeesése. A cég35 2012. és 2014. között összesen 5.181.600 Ft-ot számlázott ki az cég1-nek és az cég2.-nek a IV. rendű terhelt által elvégzett, a II. és a III. rendű terheltek terhére rótt bűncselekményeket segítő könyvelői és könyvvizsgálói tevékenységért.

[28] Terhelt2 I. rendű terhelt 2010 márciusa és 2012 áprilisa között a Terhelt7 V. rendű terhelt által vezetett cég9, cég10 és cég11., illetve az ezeknek a cégeknek fiktív számlákat kiállító cég12, cég13, a terhelt9 XII. rendű terhelt által vezetett cég14., a terhelt9 XII. rendű és terhelt10 XIII. rendű terhelt által vezetett cég15., a terhelt11 által vezetett cég16, a Terhelt4 VI. rendű terhelt által vezetett cég17 és a Terhelt5 VIII. rendű terhelt által vezetett cég8 felhasználásával biztosította a II. rendű és a III. rendű terheltnek az cég1 és az cég2. adófizetési kötelezettségének jogosulatlan csökkentéséhez szükséges valótlan tartalmú bizonylatokat.

[29] Terhelt7 V. rendű terhelt a megnevezett gazdasági társaságoknak önálló képviseletre jogosult ügyvezetője és tagja volt. Az V. rendű terhelt nem végzett alumínium kereskedelmi tevékenységet ezekkel a cégekkel, azonban az I. rendű terhelt utasításai alapján valótlan tartalmú bizonylatokat állított ki a nevükben az cég1 és az cég2. Európai Közösségen belüli beszerzéseinek elleplezése és általános forgalmi adó fizetési kötelezettségének jogosulatlan csökkentése érdekében. Az V. rendű terhelt színlelt fémszállítási keretszerződéseket is aláírt a cég10-vel, a cég36-vel, a cég14.-vel, a cég17-vel, majd az cég16-vel.

[30] Az V. rendű terhelt 2010. és 2013. között a II. és III. rendű terheltek hívására rendszeresen kiment aláírni az cég1 és az cég2. helység1ben lévő telephelyére az I. rendű terhelt közreműködésével országból és ország1ból beszerzett, és többnyire Terhelt6 III. rendű terhelt által átvett alumíniumtömbök szállításával és értékesítésével kapcsolatban kiállított valótlan tartalmú bizonylatokat – szállítóleveleket, számlákat, az áru vámkezeléséről és az importtal kapcsolatos költségek és terhek kifizetéséről szóló valótlan tartalmú nyilatkozatokat – azért, hogy azok felhasználásával a II. és III. rendű terheltek meg tudják téveszteni az adóhatóságot. A Terhelt7 V. rendű terhelt ügyvezetése alatt álló cégek az általános forgalmi adó fizetési kötelezettségének a csökkentése, valamint az cég1 és az cég2. valós beszerzési forrásainak az elleplezése érdekében az I. rendű terhelt segítségével maga is valótlan tartalmú számlákat fogadott be a cég12.-től, a cég9-től, cég14.-től, a cég36-től, cég17-től, az cég16-től és a cég15.-től. Az V. rendű terhelt az cég1 és az cég2. valós beszerzési forrásainak az eltitkolása és az általános forgalmi adófizetési kötelezettségének jogosulatlan csökkentése,

valamint az adóhatóság megtévesztése érdekében többször tett valótlan tartalmú nyilatkozatot az adóhatóság előtt.

[31] Terhelt4 VI. rendű terheltnek a cég17 önálló képviseletre jogosult ügyvezetőjeként rendelkezési joga volt a kft. bankszámlái felett, emellett a cég19-be és az cég21-be volt bejelentve foglalkoztatottként. A VI. rendű terhelt olyan valótlan tartalmú megbízóleveleket írt alá, amely szerint a X. rendű terhelt és XIX. rendű terhelt megbízta őt, mint a cég21 és a cég19 szállítási ügyintézői munkakörben alkalmazott munkavállalóját az cég2.-vel való kapcsolattartással, rakatlisták, szállítólevelek, minőségi bizonyítványok kiállításával, a számlák előkészítésével és a megrendelt áru mennyiségi és minőségi vizsgálatával.

[32] Terhelt4 VI. rendű terhelt nem végzett alumínium kereskedelmi tevékenységet ezekkel a cégekkel, azonban Terhelt2 I. rendű terhelt utasításai alapján valótlan tartalmú bizonylatokat állított ki a nevükben az cég1 és az cég2. Európai Közösségen belüli beszerzéseinek az elleplezése és általános forgalmi adó fizetési kötelezettségének a jogosulatlan csökkentése érdekében. A VI. rendű terhelt 2012. és 2013. között a II. és III. rendű terheltek hívására rendszeresen kiment az cég1 és az cég2. helység1ben lévő telephelyére aláírni az I. rendű terhelt közreműködésével országból és ország1ból beszerzett, és többnyire a III. rendű terhelt által átvett alumíniumtömbök szállításával és értékesítésével kapcsolatban kiállított valótlan tartalmú bizonylatokat – szállítóleveleket, illetve az áru vámkezeléséről és az importtal kapcsolatos költségek és terhek kifizetéséről szóló valótlan tartalmú nyilatkozatokat – azért, hogy azok felhasználásával a II. és III. rendű terheltek meg tudják téveszteni az adóhatóságot.

[33] A VI. rendű terhelt az általa vezetett cég17 nevében valótlan tartalmú bizonylatokat állított ki az V. rendű terhelt által vezetett cég11.-nek, illetve az ebből eredő általános forgalmi adófizetési kötelezettség csökkentése érdekében maga is valótlan tartalmú számlákat fogadott be a cég17 könyvelésébe a VIII. rendű terhelt által vezetett cég8-tól.

[34] A VI. rendű terhelt valótlan tartalmú szállítóleveleket és nyilatkozatokat állított ki az cég1-nek és az cég2.-nek a cég19 és az cég21 nevében azért, hogy a II. és III. rendű terheltek azok felhasználásával Terhelt1 IV. rendű terhelt könyvelő segítségével meg tudják téveszteni az adóhatóságot a két számlabefogadó cég adófizetési kötelezettségét illetően.

[35] Terhelt4 VI. rendű terhelt tanú9tel együtt megkérte tanú30 könyvelőt arra, hogy könyvelje le a cég19, a cég18., a cég20. és az cég21 nevében kiállított valótlan tartalmú számlákat, és küldje be az adóhatósághoz az azok alapján elkészített valótlan tartalmú adóbevallásokat.

[36] A VI. rendű terhelt az cég1 és az cég2. valós beszerzési forrásainak az eltitkolása, az adóhatóság megtévesztése és az általános forgalmi adófizetési kötelezettség jogosulatlan csökkentése érdekében több valótlan tartalmú nyilatkozatot tett az adóhatóság előtt.

[37] Az I. rendű terhelt 2011-től egy szlovákiai bejegyzésű céget is be akart iktatni az cég1 és az cég2. általános forgalmi adófizetési kötelezettségének a csökkentése érdekében működtetett fiktív számlázási láncolatba azért, hogy egy esetleges adóhatósági ellenőrzés esetén még nehezebb legyen feltárni e cégek valós beszerzési forrásait. Az I. rendű terhelt ezért rávette Terhelt5 VIII. rendű terheltet arra, hogy alapítsa meg a cím111 alatti székhelyű cég8-t.

[38] Az cég8 nevében a VIII. rendű terhelt tudtával és egyetértésével az I. rendű terhelt tárgyalt az üzleti partnerekkel, intézte a megrendelést, a szállítást, a számlák elkészítését, a vételár kifizetését és az üzleti levelezést, továbbá ő rendelkezett interneten keresztül a cég bankszámlája felett. A VIII. rendű terhelt tisztában volt az I. rendű terhelt tevékenységével, és ahhoz adminisztratív segítséget nyújtott azzal, hogy aláírta az I. rendű terhelt által elkészített szerződéseket és számlákat, továbbá intézte a könyvelést és a bankszámlákról történő

készpénzfelvételt. Az I. rendű terhelt kérésére a VIII. rendű terhelt 2011. január 1. napján együttműködési megállapodást írt alá az cég8 nevében a cég4.-val, melyben az cég8 vevő megbízottjaként az I. rendű terheltet jelölték meg.

[39] Az I. rendű terhelt 2011. és 2013. között az cég8 nevében rendelte meg a cég4.-tól az cég1 és az cég2. részére megvásárolni kívánt alumíniumtömböket, elkészítette a valótlan tartalmú számlákat, melyeket a VIII. rendű terhelt írta alá.

[40] Az cég8 bankszámlájára a cég13, a cég17, az cég16, a cég15., a cég18. és cég20. bankszámlájáról átutalt vételár cég4. részére történő továbbutalásáról az I. rendű terhelt gondoskodott. A VIII. rendű terhelt az cég1 és az cég2. valós beszerzési forrásainak az elleplezése és az adóbevétel jogosulatlan csökkentése érdekében a 2014. február 20. napján iktatott beadványában olyan valótlan tartalmú nyilatkozatot tett a Nemzeti Adó- és Vámhivatal adóellenőrzési eljárás során, amely szerint az általa vezetett cég8 a cég4. beszállítótól vásárolt alumíniumtömböket a cég17-nek, a cég13-nek és a cég15.-nek adta el.

[41] 2013 őszén adóellenőrzési eljárás indult az cég8-val szemben a helység3i Adóhivatalnál, ezért az I. rendű terhelt kezdeményezésére a VIII. rendű és a XV. rendű terhelt az adóellenőrzési eljárás meghiúsítása érdekében 2013. október 9-ikei hatállyal átírattatták a céget az helység4ben hajléktalanként élő két személyre és érdekelt1 és terhelt12 XVII. rendű terhelt nevére, és eltüntették a cég könyvelési iratait. A VIII. rendű terhelt közreműködésével érdekelt1 2013. november 4. napján olyan valótlan tartalmú nyilatkozatot tett a helység3i Adóhivatalban, amely szerint a www.jofogas.hu honlapon vásárolta meg az cég8-t, majd érdekelt1 nevében egy olyan valótlan tartalmú nyilatkozat benyújtására is sor került, miszerint ellopták tőle az cég8 könyvelési anyagát, noha valójában meg sem kapta azokat.

[42] Mivel Terhelt2 I. rendű terheltnek az általa irányított számlázási láncolathoz az cég8 fantomizálása után is szüksége volt egy szlovákiai bejegyzésű cégre, ezért Terhelt5 VIII. rendű terhelt 2013 második felében összeismertette őt a cím112 alatti székhelyű cég28 ügyvezetőjeként bejegyzett tanú10val.

[43] 2014. január és 2014. november 25. napja között az I. rendű terhelt a cég28 nevében rendelte meg a cég4.-tól az cég1 és az cég2. részére megvásárolni kívánt alumíniumtömböket, és egyéb érdekelt6 fordítói segítségével az I. rendű terhelt intézte a cég28 nevében az alumínium kereskedelemhez szükséges elektronikus levelezést.

[44] Az I. rendű terhelt felvetésére 2012. elejétől terhelt8 és tanú9 ukrán állampolgárokat kértek fel cégalapításra, akiket helység5ra, illetve helység6re szállítottak azért, hogy az I. rendű terhelt által meghatározott adatokkal olyan cégeket jegyeztessenek be vagy írattassanak át a nevükre, amelyeket az cég1 és cég2. általános forgalmi adófizetési kötelezettségének a jogosulatlan csökkentésére és az adóhatóság megtévesztéséhez szükséges valótlan tartalmú bizonylatok kiállítására tudnak felhasználni.

[45] Terhelt2 I. rendű, Terhelt3 II. rendű, Terhelt6 III. rendű, Terhelt7 V. rendű, Terhelt4 VI. rendű, Terhelt5 VIII. rendű, terhelt9 XII. rendű terheltek, valamint terhelt8, tanú9 és terhelt11 tisztában voltak azzal, hogy a cseh és szlovák eladók és az cég1, illetve az cég2. közötti fiktív számlázási láncolatban Terhelt2 I. rendű terhelt irányításával résztvevő cégek nem végeznek valós alumínium kereskedelmi tevékenységet. Ennek ellenére valótlan tartalmú alumíniumtömb vásárlásról és eladásról szóló szerződéseket, számlákat, szállítóleveleket, nyilatkozatokat és egyéb okiratokat állítottak ki és fogadtak be e cégek nevében azért, hogy azok felhasználásával megtévesszék az adóhatóságot, elleplezzék a II. rendű és a III. rendű terheltek által vezetett cég1, illetve az cég2. valós beszerzési forrásait, és az általuk kiállított valótlan tartalmú bizonylatok felhasználásával a II. és a III. rendű terheltek jogosulatlanul csökkenteni tudják e két gazdasági társaság általános forgalmi adó fizetési kötelezettségét, illetve vagyoni hátrányt okozzanak a Magyar Állam központi költségvetésének.

[46] Terhelt3 II. rendű és Terhelt6 III. rendű terheltek a Terhelt2 I. rendű terhelt által irányított, a cselekményeket összehangoltan, szervezetten, a feladatokat megosztva, hierarchikusan szervezett, konspiratívan működő csoport tagjainak segítségével az cég1 és az cég2. részére kiállított valótlan tartalmú számlák felhasználásával, valamint az értékesítést terhelő általános forgalmi adó eltitkolásával összesen 2.323.387.000 Ft vagyoni hátrány okoztak a Magyar Állam Központi Költségvetésének.

[47] Terhelt1 IV. rendű terhelt a cég19, az cég21, a cég22. és a cég27. nevében befogadott valótlan tartalmú bizonylatok lekönyvelésével és általános forgalmi adóbevallások elkészítéséhez történő felhasználásával az cég1 és az cég2. esetében összesen 1.652.011.000 Ft vagyoni hátrány okozásában segítette Terhelt3 II. rendű és Terhelt6 III. rendű terhelteket.

[48] Terhelt7 V. rendű terhelt a cég9, cég10 és az cég11. nevében kiállított valótlan tartalmú számlákkal összesen 649.341.000 Ft vagyoni hátrány okozásában segítette Terhelt3 II. rendű és Terhelt6 III. rendű terhelteket.

[49] Terhelt4 VI. rendű terhelt a cég17 nevében a fiktív számlázási láncolat részét képező cégektől befogadott és kibocsátott valótlan tartalmú számlákkal összesen 1.010.851.000 Ft vagyoni hátrány okozásában segítette Terhelt3 II. rendű és Terhelt6 III. rendű terhelteket.

[50] Terhelt5 VIII. rendű terhelt az cég8 nevében a cég36-nek, a cég17-nek, az cég16-nek, a cég15.-nek, a cég18.-nek, valamint a cég20.-nek kiállított számlákkal mindösszesen 1.616.153.000 forint vagyoni hátrány okozásában segítette a II. r. és III. r. terhelteket.

[51] Terhelt2 I. rendű terhelt összesen 596.486.785 Ft hasznot szerzett az cég1 és az cég2. adófizetési kötelezettségének csökkentése érdekében elkövetett költségvetési csalást segítő tevékenysége során.

[52] Terhelt3 II. rendű és Terhelt6 III. rendű terheltek az általános forgalmi adó fizetési kötelezettség jogosulatlan csökkentése révén növelték az cég1 és az cég2. nyereségét, amely lehetővé tette számukra azt, hogy törleszteni tudják az cég1 Széchenyi-hitel tartozását, és pénzt tudjanak kivenni az cég1-ből munkabér, illetve az cég2.-től osztalékjövedelem címén. A bűncselekményből származó jövedelmük külön-külön összesen 52.884.071 forint volt.

[53] A Terhelt1 IV. rendű terhelt által vezetett cég35 az Terhelt3 II. rendű és Terhelt6 III. rendű vádlottak által vezetett cég1-nek 2013. április 19. napja és 2014. június 1. napja között összesen 1.676.400 Ft-ot, az cég2.-nek pedig 2012. július 5. napja és 2014. szeptember 25. napja között összesen 3.505.200 Ft-ot, azaz összesen 5.181.600 Ft-ot számlázott ki könyvelési és könyvvizsgálati díj címén. A II. rendű és III. rendű vádlottak ezt az összeget annak ellentételezéséül fizették ki a cég35 részére, hogy Terhelt1 IV. rendű vádlott az alumíniumtömbök belföldi beszerzéséről szóló valótlan tartalmú számlák lekönyvelésével és az azok alapján elkészített adóbevallások benyújtásával segítette a II. és a III. rendű vádlottakat a terhükre rótt költségvetési csalás elkövetésében, továbbá a két cég éves beszámolóinak a könyvvizsgálata során sem kifogásolta ezeknek a számláknak a felhasználását.

[54] Terhelt7 V. rendű terhelt összesen 16.317.540 Ft-tal, Terhelt4 VI. rendű terhelt összesen 22.186.918 Ft-tal gazdagodott. Terhelt5 VIII. rendű terhelt 2011. február 3. napja és 2013. november 11. napja között felvett 585.553 eurót átadta a céget ténylegesen irányító Terhelt2 I. rendű terheltnek, így azzal a VIII. r. vádlott nem gazdagodott, nála bűncselekményből származó előny nem maradt.

[55] A XVIII. tényállás lényege szerint Terhelt3 II. rendű és Terhelt6 III. rendű terheltek befogadták az cég2. és az cég1 könyvelésébe a cég9, a cég10, az cég11., a cég19, az cég21, a cég22. és a cég27. nevében kiállított, azonban nem e gazdasági társaságok által teljesített alumíniumtömb értékesítésről szóló számlákat, és Terhelt1 IV. rendű terhelt könyvelővel – aki legalább 2012 májusától már maga is tudomással bírt e számlák valótlan tartalmáról –

szállítói kötelezettségként, illetve költségként könyveltették le azok nettó összegét, továbbá adólevonási jogot gyakoroltak az azokban felszámított ÁFA alapján. A valótlan tartalmú számlák adatai így bekerültek az cég1 és az cég2. egyszerűsített éves beszámolóiba, és az azok részét képező mérlegekbe, illetve eredménykimutatásokba.

[56] Terhelt3 II. rendű és Terhelt6 III. rendű terheltek az cég1 vonatkozásában 2010. márciusa és 2014. novembere között, míg az cég2. vonatkozásában 2010. októbere és 2014. novembere között – 2012. május és 2014. november között Terhelt1 IV. rendű terhelt segítségével – megsértették a számviteli törvényben szabályozott könyvvezetési kötelezettségüket és a bizonylati rendet, illetve Terhelt1 IV. rendű terhelt a könyvvizsgálatra vonatkozó előírásokat is azzal, hogy nem a számlakiállító cégek által teljesített gazdasági eseményekről kiállított számlákat használtak fel az és cég2. könyvelésének, valamint éves beszámolóinak elkészítése során, és a befogadott számlákban feltüntetett, azonban valótlanságuk miatt le nem vonható ÁFA összegét nem számolták el költségként, és annak összegével nem csökkentették az üzleti (üzemi eredményt) eredményt, a mérleg szerinti eredményt, az eredménytartalékot, illetve ezeken keresztül a saját tőke összegét.

[57] A saját tőke összegének a terheltek magatartásával összefüggő csökkenése a 2012. és a 2013. években az alábbiak szerint meghaladta a nettó árbevétel húsz százalékát és a mérlegfőösszeg húsz százalékát, ezért a II., a III. rendű vádlottak a IV. rendű vádlott segítségével a megbízható és valós képet lényegesen befolyásoló hibát idéztek elő a cég számviteli nyilvántartásaiban:

- az cég1 esetében 2012. évben a fiktív számlák ÁFA tartalma 282.050.000 Ft volt, amely nagyobb, mint a mérlegfőösszeg 20 százaléka – 20.060.000 Ft – és a nettó árbevétel 20 százaléka – 238.344.000 Ft –, a 2013. évben pedig a fiktív számlák ÁFA tartalma 366.824.000 Ft volt, ami nagyobb, mint a mérlegfőösszeg 20 százaléka – 19.654.000 Ft – és a nettó árbevétel 20 százaléka – 325.856.000 Ft;
- az cég2. esetében 2012. évben a fiktív számlák ÁFA tartalma 370.246.000 Ft volt, amely nagyobb, mint a mérlegfőösszeg 20 százaléka – 12.153.000 Ft – és a nettó árbevétel 20 százaléka – 279.589.000 Ft –, a 2013. évben pedig a fiktív számlák ÁFA tartalma 162.294.000 Ft volt, ami nagyobb, mint a mérlegfőösszeg 20 százaléka – 510.000 Ft – és a nettó árbevétel 20 százaléka – 139.047.000 Ft –.

[58] **II.** A jogerős, vádról rendelkező ügydöntő határozat ellen Terhelt2 I. rendű terhelt védője, Terhelt3 II. rendű terhelt védője, Terhelt6 III. rendű terhelt, Terhelt1 IV. rendű terhelt, Terhelt7 V. rendű terhelt védője, Terhelt4 VI. rendű terhelt védője és Terhelt5 VIII. rendű terhelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt.

[59] 1. Terhelt2 I. rendű, terhelt3 II. rendű és Terhelt4 VI. rendű terhelt védője a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 649. § (2) bekezdés d) pontja alapján, a Be. 608. § (2) bekezdés a) pontjára hivatkozással nyújtott be felülvizsgálati indítványt.

[60] Indokaik szerint az elsőfokú eljárás során abszolút eljárási szabálysértés valósult meg azzal, hogy a 2020. június 26. napján megtartott tárgyaláson az eljáró tanács összetételében bekövetkezett változást követően a Be. 518. § (3) és (4) bekezdésének megfelelő törvényes megismétlés elmaradt, a tanács új ülnök tagja nem volt a kellő ügyismeret birtokában, ezért úgy kell tekinteni, hogy a tárgyaláson a tanács tagjai nem voltak mindvégig jelen.

[61] Kifejtette, hogy a 29 vádlottas, meglehetősen bonyolult ténybeli és jogi megítélésű ügyben az adott tárgyalási határnap 8 óra 30 perckor kezdődött és 13 óra 10 perckor véget ért, ezalatt került sor a szakértő meghallgatására és iratismertetésre is, tehát ténylegesen nem is kerülhetett sor a megismétlésre.

[62] A védő nem vitatta, a Be. 518. § (3) bekezdése lehetőséget biztosít a korábbi tárgyalási anyag lényegének ismertetésére, ugyanakkor a fellebbezési eljárásban az ítélőtábla is azt a következtetést vonta le a határozata [83] bekezdésében, hogy a megismétlés során csak a bizonyítási cselekmények felsorolására kerülhetett sor. Ez azonban – álláspontja szerint – nem azonos azzal, hogy a megjelölt törvényi rendelkezés szerinti megismétlés teljesült volna.

[63] Hivatkozott arra is, hogy az I. rendű terhelt és a védője indítványt tettek az együttműködő gyanúsított ismételt kihallgatására, azonban ezt a bíróság az időmúlásra hivatkozással elutasította, pedig ennek teljesítése esetén az új ülnököt a tárgyaláson mindvégig jelenlévő személynek lehetett volna tekinteni.

[64] A védő a tisztességes eljárás alapelve és a pártatlan bírósághoz fűződő jog tartalmi követelményeként jelölte meg, hogy a bírónak kellő ügyismerettel kell rendelkeznie, és ezt párhuzamba állította a hatékony védelemhez való jog értelmezésével kapcsolatos EJEB határozatokban kifejtettekkel, valamint az Alkotmánybíróság gyakorlatával [34/2013. (XI. 22.) és 8/2013. (III. 1.) AB határozat].

[65] Utalt a Kúria a Bfv.III.12/2021/6. számú határozatára is, mely kifejtette, hogy a megismétlés során nem kell a bizonyítást teljes körűen lefolytatni, az a tárgyalás korábbi anyaga lényegének az ismertetésével is megoldható, ugyanakkor – ellentétben a jelen ügyben kialakított állásponttal – nem elegendő a bizonyítási cselekmények puszta felsorolása. Álláspontja szerint az ítélőtábla nem indokolta meg a precedensképes határozattól való eltérést.

[66] Érvelése szerint mindezt nem lehet leegyszerűsítve relatív eljárási szabálysértésnek tekinteni, mivel – ellentétben a 6 hónap túllépése miatti megismétléssel – jelen ügyben a törvénynek nem megfelelő módon végrehajtott ismertetés azzal a következménnyel járt, hogy a tanács új tagja a tárgyaláson nem volt mindvégig jelen. Így a Be. 608. § (1) bekezdés a) pontja szerinti abszolút eljárási szabálysértés valósult meg.

[67] Indítványához csatolta az eljárás megismétlésével kapcsolatos büntetőeljárási szabályok kialakulásával és a joggyakorlattal kapcsolatos áttekintését is.

[68] Mindezek alapján Terhelt2 I. rendű, Terhelt3 II. rendű és Terhelt4 VI. rendű terheltek tekintetében a jogerős ügydöntő határozat hatályon kívül helyezését és – másik tanács kijelölése mellett – az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását, továbbá e terheltek büntetésének félbeszakítását indítványozta.

[69] 2. Terhelt2 I. rendű és Terhelt4 VI. rendű terhelt meghatalmazott védője a Be. 651. § (2) bekezdésének megjelölésével, a bűnszervezeti elkövetés megállapítása miatt is felülvizsgálati indítványt terjesztett elő.

[70] Indokolásában kifejtette, hogy 2019-ben a bűnszervezet fogalmának módosításakor a jogalkotói szándék kifejezetten a joggyakorlat megváltoztatása volt, mivel a bíróságok túlzottan alacsony követelményeket támasztottak a bűnszervezeti elkövetés megállapításakor, ezáltal kiüresedett a bűnszövetség kategóriája. Ezért a bűnszervezet és a bűnszövetség mint társas elkövetői alakzat elhatárolhatósága érdekében az értelmező rendelkezésbe többlet fogalmi elemként bekerült a hierarchikus szervezettség és a konspiratív működés.

[71] A törvény indokolása alapján kifejtette, hogy a hierarchikus felépítésnél az alá-, fölérendeltségen alapuló döntés a meghatározó, a végrehajtási szintek elkülöníthetők egymástól, a szervezeti felépítésnek pedig vertikális jellege van. A konspiratív működés jellemzői az elkövetők közötti koordináció mellett kifejezetten a lebukás megelőzése érdekében tett lépések, a bűncselekményből származó előny szervezett elosztása és a bűncselekmények elkövetésének feladatmegosztáson alapuló tervszerűsége.

[72] Kiemelte, hogy a konspiratív végrehajtás ugyanakkor nem azonos a bűncselekmények leplezésével, mivel lényegét tekintve szinte minden bűncselekmény magában hordozza a konspiráció fogalmi elemeit vagy azok egy részét.

[73] A védő vitatta a Kúria 2019. október 10. napján megtartott tanácselnöki értekezletén elfogadott azon álláspontot, mely szerint a hierarchikus és a konspiratív fogalmi elemek bevezetése lényegében semmi változást nem hozott, továbbá tévesnek ítélte a konspiratív elkövetés azonosítását a korábbi fogalom szerinti összehangolt elkövetéssel. Hivatkozott több olyan, az értelmező rendelkezés módosítását követően meghozott ítélőtáblai határozatra, melyek az új fogalmi elemek fennállásának hiányában az adott egyedi ügyben a bűnszervezet megállapítását mellőzték.

[74] Sérelmezte, hogy jelen ügyben a bűnszervezet megállapítása döntően azon alapult, hogy az I. rendű terhelt irányításával fiktív cégek jöttek létre, holott ezek a cégek nem rejtve, nem titkosan, vagy oly módon működtek, mely a konspiráció fogalma alá lenne vonható. Egyértelmű, hogy ezen cégek működése felkeltette az adóhatóság figyelmét, egyes személyek neve előttük már ismert volt, erre tekintettel történhettek meg a lehallgatások.

[75] A konspiratív működés hiányát álláspontja szerint alátámasztja, hogy az I. rendű terhelt „nyílt telefonon” tartotta a kapcsolatot az ügyben érintett személyekkel, továbbá az áruk ellenértékét az érintettek magyar és szlovák bankokon keresztül fizették ki, így ez is nyomon követhető. A konspiráció ellen szól, hogy az cég1 és az cég2. ellen 6-8 adóvizsgálat folyt, amelyeknél a számlákat bemutatták, emellett az cég8 és az cég28 is adóhatósági vizsgálaton esett át ország1ban, amelyben a VIII. rendű terhelt is nyilatkozatot tett. Emellett Terhelt2 I. rendű, Terhelt7 V. rendű, Terhelt4 VI. rendű és terhelt9 nem tagadták az alumíniumtömb kereskedelemben való részvételt.

[76] A védő kifogásolta, hogy az eljárt bíróságok a Kúria Bhar.III.571/2019/41. számú döntésében kifejtetteket vették alapul, mely a jogalkotói szándékkal ellentétes álláspontot elfogadva kimondta, hogy a törvénymódosítás gyakorlatilag nem jelent változást a korábbi gyakorlathoz képest. Hangsúlyozta, hogy a Kúria hivatkozott határozata a hierarchia és konspiráció kifejezés nyelvtani értelmezésének nem felel meg és az Alkotmánybíróság több határozatában meghatározott teleologikus értelmezéssel sem egyeztethető össze.

[77] Helytelennek tartotta a másodfokú bíróság azon okfejtését is, amely szerint a konspiratív jelleg abban nyilvánult meg, hogy az I. rendű terhelt által felépített céghálózat működése a törvényesség látszatát keltette. Ezzel ellentétben állónak találta a másodfokú bíróság azon megállapítását, mely szerint a cégbíróságon bejegyzett és nyilvántartott gazdálkodó szervezeteket nem lehet titokban, rejtve működtetni, ez fogalmilag kizárt. Emellett kifogásolta azt a bírói következtetést is, hogy a szlovák bankokban történő pénzfelvétel is a konspirációt szolgálta, mivel ezek az ügyletek is lényegében nyilvánosan, beazonosítható módon történtek.

[78] Végül összegezve rámutatott arra, hogy a terheltek kapcsolatrendszere a gazdasági, üzleti viszonyoknak felelt meg, abból hiányzott az alá-, fölérendeltség, így egyrészt a hierarchikus kapcsolat nem állapítható meg, másrészt a konspiratív elkövetés is hiányzott.

[79] Utalt arra is, hogy a bűnszervezet megállapításának mellőzése a cselekmény konkrét tárgyi súlyát csökkenti, így a büntetés enyhítésének van helye azzal, hogy az I. rendű és VI. rendű terheltek feltételes szabadságra bocsátására a szabadságvesztés 2/3-ad részének kitöltése után nyíljon lehetőség.

[80] 3. Terhelt3 II. rendű terhelt vezető védője a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjára alapítottan a bűnszervezeti elkövetés törvénysértő megállapítása miatt terjesztett elő felülvizsgálati indítványt.

[81] Indokolásában kifejtette, hogy a bűnszervezet fogalmát módosító Magyarország 2020. évi központi költségvetésének megalapozásáról szóló 2019. évi LXVI. törvényhez fűzött miniszteri indokolásban kifejtettek alapján sem a konspiratív működés, sem a hierarchikus szervezettség nem valósult meg jelen ügyben.

[82] Kiemelte, hogy a Btk. értelmező rendelkezésének módosítása során a jogalkotói akarat kifejezetten a bűnszervezet megállapításával kapcsolatos „törvényrontó” joggyakorlat megváltoztatására irányult a két új fogalmi elem meghatározásával. Azt is megjegyezte, a bűncselekmények legnagyobb részére alapvetően jellemző az, hogy az elkövetők igyekeznek titokban tartani a törvényellenes magatartásukat a büntetőjogi felelősségre vonás elkerülése érdekében. Így álláspontja szerint szinte nincs olyan bűncselekmény, amely ne hordozná magán kisebb vagy nagyobb mértékben a konspiráció fogalmi elemeit vagy azok egy részét, a konspiratív végrehajtás tehát korántsem azonos a bűncselekmény leplezésével.

[83] Az indítvány szerint a Kúria a Bhar.III.571/2019/41. számú határozatában kifejtetteket és a 2019. október 10. napján megtartott kúriai tanácselnöki értekezleten kialakított álláspontot nem lehet elfogadni, mindez egyébként is ellentétben áll a BH 2016.234. számú döntésben kifejtettekkel, mely megállapította: a bűnszervezetnek nem törvényi kritériuma a hierarchikus kapcsolat, mert erre vonatkozó rendelkezés kikerült a törvényből, illetve a jogintézmény megfogalmazásából 2002. április 1. napján.

[84] Érvelése szerint a 4/2015. Büntető jogegységi határozat viszont változatlanul irányadó abban a körben, hogy az elkövető szándékának a bűnszervezet 2019. évben módosított valamennyi objektív elemét át kell fognia, így a hierarchikus felépítést, a konspiratív működést is, melyeket jelen ügyben is vizsgálni kellett volna.

[85] A II. rendű terhelt védője több, más ügyben hozott ítélőtáblai határozat megjelölésével kifejtette, hogy jelen ügyben csak bizonyos fokú szervezettség állapítható meg, azonban a hierarchikus felépítéshez szükséges utasítás, alá- és fölérendeltség, továbbá munkamegosztás nem. A konspiratív működés pedig azért nem valósult meg, mert a céghálózat arra jött létre, hogy valótlan tartalmú számlákat állítsanak ki, enélkül nem lehetett volna elkövetni a költségvetési csalást.

[86] A kapcsolódó vizsgálatok ismeretében értelmezhetetlennek tartotta az adóhatóság megtévesztésére történt bírósági utalást, az ellenőrzések bármilyen okból történő elmaradását vagy azok szabálytalan lefolytatását pedig nem lehet az elkövetők terhére róni.

[87] Utalt a 3031/2017. (III. 7.) AB határozatban kifejtettekre, mely szerint a bűnszervezet nem a bűnözők puszta szövetsége, vagy az elkövetett bűncselekmények kumulációja, hanem az elkövetési alakzat veszélyessége abból fakad, hogy a bűnszövetség bűnszervezetté válva, a tagoktól elkülönül, önálló hatalmi entitássá válik, amely káros hatásait tartósan és széles körben képes kifejteni.

[88] Mindezek alapján azt indítványozta, hogy a Kúria a Be. 662. § (2) bekezdése alapján a megtámadott határozatot változtassa meg és hozzon a törvénynek megfelelő határozatot, a Kúria a Be. 659. § (7) bekezdése alapján az indítvány elbírálásáig a jogerősen kiszabott büntetés végrehajtását függessze fel.

[89] 4. Terhelt6 III. rendű terhelt felülvizsgálati indítványt terjesztett elő saját maga, valamint Terhelt3 II. rendű és Terhelt1 IV. rendű terhelt javára az ítélet megalapozatlansága okán, a bűnösség megállapítását sérelmezve, a felmentés érdekében.

[90] Indítványában felülvizsgálati okként a Be. 648. § a) és b) pontját, valamint a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontját, a Be. 649. § (1) bekezdés b) pontját, továbbá a Be. 648. § d) pontját és a 649.§ (6) bekezdését jelölte meg.

[91] Indokolásában általánosságban kifejtette, hogy a vád és az ítélet is megalapozatlan, mert kitalált cselekményre épült. Állítása szerint közösségi árubehozatal nem történt, azt egyébként sem lehet eltitkolni, mivel a NAV a határon minden szállítmányt megállít, az adatokat rögzíti a Behozatali Ellenőrző Rendszer, melyet nem lehet kikerülni.

[92] Sérelmezte, hogy az állításait alátámasztó NAV ellenőrök kihallgatására tett bizonyítási indítványt a bíróság elutasította, mely a védekezéshez való jog sérelmét eredményezte. Kiemelte, hogy bűnszervezetben nem vett részt, és mivel ez a beszerzés nem áfaköteles, így nincs mit kikerülni, nincs bűnszervezeti érdek. Vitatta, hogy cégek közbeiktatására került volna sor, a cégek közötti kapcsolat gazdasági eredménnyel jött létre, aminek nyoma van az elszámolásban.

[93] Utalt az eljárás tisztességtelen voltára, valamint részletezte, hogy a feljelentés kitalált cselekményen alapul, mely felveti a hatóságok részéről a jogellenes magatartást és a hivatali bűncselekmény lehetőségét is. Megkérdőjelezte a velük szembeni büntetőeljárás valódi célját, valamint a telefon lehallgatások engedélyeinek alapját.

[94] Álláspontja szerint a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja szerint felülvizsgálati ok a költségvetési csalás törvénysértő megállapítása, az előzetesen felszámított áfa beszámítási jogának megtagadása miatt valósult meg.

[95] Kiemelte, hogy a rendelkezésre álló dokumentumok és az indítványban részletesen ismertetett szakértői vélemény az cég1 és az cég2. 2010-2014. év közötti tevékenységével összefüggésben az árubeszerzések bizonylatok szerinti megvalósulását bizonyítja, ezért téves az ezzel ellentétes bírói megállapítás. A beszámítási jog megtagadása önkényes és törvénysértő, mivel az áru beszerzése a valóságban megtörtént. Ezzel összefüggésben sérelmezte azt, hogy a bíróság az indokolási kötelezettségének nem tett eleget, amikor az okiratok tartalmával ellentétes következtetésre jutott és nem bizonyította, hogy hogy nem a felek között történt meg a gazdasági esemény. Az elsőfokú bíróság vélelmeken alapuló ítéletét követően a másodfokú bíróság sem pótolta az objektív bizonyítékokat.

[96] Vitatta azt a másodfokú ítéletben tett megállapítást is, mely szerint a II. rendű terhelt pontosan tisztában volt azzal, hogy a papíron belföldről érkező áru külföldről érkezik, tehát a belföldi beszállító részéről kiállított bizonylat valótlan. Iratellenesnek és törvénysértőnek tartotta a levonási jog megtagadását amiatt, mert „nem a számlán feltüntetett eladó teljesített”.

[97] Hangsúlyozta, hogy a közösségi beszerzés eljárásrendje alapján a NAV tudta nélkül áru nem érkezhet külföldről, a két társaság külföldi eladóval sem a vallomások, sem az okiratok alapján nem állt kapcsolatban. A bíróság által megjelölt gazdasági társaságok a belföldi forgalomban értékesítették az árut az cég1 és az cég2. eladói részére, így egyik társaságot sem terhelte közösségi beszerzések után áfa fizetési kötelezettség. Álláspontja szerint a törvényszék ítélete az Áfa törvény rendelkezéseivel ellentétesen tartalmazza az első beszerzőt terhelő áfa kötelezettséget.

[98] Kiemelte, hogy a 2010-2014. éveket, így szinte a teljes időszakot érintően 7 alkalommal folytatott adóhatósági ellenőrzés nem tárt fel mulasztást, vagy jogsértést, melynek alapján az adólevonási jog érvényesítése törvényes volt, az eladó társaság bevallása alapján nem vonható kétségbe, hogy a felek között történt meg a gazdasági esemény.

[99] Hivatkozott a Fővárosi Törvényszék 38.K.702.315/2020/20. számú, az cég2.-re vonatkozó határozat megállapításaira, köztük arra, hogy az adólevonási jog feltételeit előíró jogszabályok, az Áfa törvény 127. § (1) bekezdése, de a HÉA-irányelv vonatkozó rendelkezései sem tartalmaznak olyan kifejezett szabályt, amely szerint az adóalanynak a részére teljesített termékértékesítés kapcsán általános ellenőrzési kötelezettsége lenne a beszállítója irányában.

[100] A III. rendű terhelt az indítványában a Be. 649. § (1) bekezdés b) pontja szerinti felülvizsgálati ok fennállását a bűnszervezet törvénysértő megállapítására alapította. E vonatkozásban részben megismételte korábbi érveit annak hangsúlyozásával, hogy jelen ügyben a beszerzéssel hozzáadott érték nem keletkezett, így hozzáadottérték-adó sem.

[101] A III. rendű terhelt álláspontja szerint a jogerős határozat eltért a Kúria Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett egyik határozatától, a BH 2004.311. számú eseti döntéstől, mely a büntető anyagi jog szabályainak az (1) bekezdésben meghatározott megsértését, valamint a (2) bekezdés f) pontjában meghatározott eljárási szabálysértést eredményezett.

[102] Kiemelte, hogy a bíróság e határozatban foglaltak ellenében állapította meg büntetőjogi felelősségüket, hiszen eszerint nem büntethető a terhelt a csak szándékosan elkövethető adócsalásért, ha a büntetőjogi keretrendelkezést kitöltő adójogszabályokban alapos okból – az adóhatóság határozatának tartalmára figyelemmel – tévedett. Az cég1, az cég2. és a további beszállítók terhére lefolytatott különböző adóhatósági ellenőrzések törvénysértést nem tártak fel, így a terheltek büntethetőségét a tévedés kizárja.

[103] Indítványozta a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, felmentését és a büntetés végrehajtásának felfüggesztését.

[104] 5. Terhelt1 IV. rendű terhelt a felülvizsgálat törvényi okának megjelölése nélkül terjesztett elő felülvizsgálati indítványt.

[105] Indítványában – majd további beadványaiban – kifogásolta az eljárt bíróságok indokolásának hiányát arra vonatkozóan, hogy akár magánszemélyként, akár a cég35 ügyvezetőjeként mely költségvetési kötelezettségének nem tett eleget, vagy titkolt el, illetve milyen mértékű vagyoni hátrányt okozott; mi volt az a hamis magánokirat, amit felhasznált, továbbá azt is hiányolta, hogy mely gazdasági társaság ügyvezetőjeként sértette meg a gazdasági társaság bizonylati rendjét, könyvvezetési beszámolás-készítési kötelezettségét.

[106] Kifejtette, hogy az ellene költségvetési csalás miatt nyolc éve folyamatban lévő törvénysértő eljárás során az elsőfokú bíróság az cég1 és az cég2. beszerzési számláiban feltüntetett áfa-tartalom beszámítási jogát megtagadta, a számlákat valótlannak minősítette, az ítélőtábla pedig azt mondta ki, hogy az áru külföldről érkezett.

[107] Álláspontja szerint koholt és vélelmeken alapuló vád alapján ítélték el, az eljárás eltitkolta az egyértelmű bizonyítékokat, a vád állításait cáfoló adóhatósági ellenőrzés revizorainak kihallgatását a bíróság elutasította. Utalt arra is, hogy a NAV Közösségi Kiviteli és Behozatali Ellenőrző Rendszere az államhatárra érkező szállítmányok esetében igazolja, hogy ki a kérdéses áru külföldi eladója és a belföldi vevője. Ha a vád szerinti közösségi beszerzés valóban az cég1 és az cég2. által valósult volna meg, akkor azt a behozatali ellenőrző rendszer tartalmazná és a többéves bevallási hiány megállapítását az adóellenőrzések nem tudták volna elkerülni. Emellett a megállapított 2010-től 2014-ig terjedő időszakban 350-400 szállítmányt kellett volna a határellenőrzésen megállítani és a két gazdasági társaságot közösségi vevőként regisztrálni. Ehhez kapcsolódóan hangsúlyozta, hogy a két cég a számlák áfát is tartalmazó ellenértékét maradéktalanul megfizette, az adóhatóság pedig hét alkalommal adott ki törvénykövetésről szóló jegyzőkönyvet a két cég ellenőrzéséről, melyet egy tisztességes eljárásban nem lehetett volna megkérdőjelezni.

[108] Sérelmezte, hogy az Áfa törvény értelmezésével kapcsolatban nincs jogegység az egyes bíróságok között, ugyanis a Fővárosi Törvényszék 38.K.702.315/2020/20. számú határozatával a jelen ügytől eltérő jogértelmezést adott azzal kapcsolatban, hogy az előzetesen felszámított adóra vonatkozó levonási jog gyakorlása megtagadható-e akkor, ha nem a számlán feltüntetett eladó teljesített.

[109] Vitatta a másodfokú ítéletnek a tudattartalmával kapcsolatos, 2012. májusára vonatkozó megállapításait, mivel az „ügyészség tanújának”, tanú9nek a vallomásán alapul, akivel azonban nem ismerték egymást. E tanú vallomásának, továbbá a telefon lehallgatás eredményének bírói értékelését ugyancsak sérelmezte.

[110] Hivatkozott arra is, hogy adóalanyiság hiányában nem lehet elkövetője a költségvetési csalásnak, a mulasztásért, illetve a valótlan tartalmú adóbevallás benyújtásáért – ahogyan azt a Kúria Bfv.II.1340/2015/7. számú határozata megállapította – az adóalany és nem a könyvelő felel. A számvitel rendjét azért sem sérthette meg, mert a megbízók részéről átadott bizonylatokra teljességi nyilatkozattal rendelkezett a számviteli szolgáltatást végző cég35

[111] E körben sérelmezte a IV. rendű terhelt is, hogy az eljárt bíróságok figyelmen kívül hagyták a BH 2004.311. számú eseti döntésében a cselekmény társadalomra veszélyességében való tévedés kapcsán kifejtetteket.

[112] A közösségi kereskedelem szabályozására utalva a másodfokú ítélet [310]-[318] bekezdésében rögzített megállapításokkal szemben kifejtette, hogy a külföldi eladásról befogadott A60 nyilatkozatot akkor tartalmazhatja a VIES rendszer, ha azt megelőzte a határon fizikailag ellenőrzött szállítmány és egyezik a NAV behozatali ellenőrző rendszerében rögzített adatokkal. A befogadott A60 bevallás kizárólag teljesített forgalomra vonatkozhat. Sérelmezte, hogy az eljárás során a bevallások teljeskörűsége nem volt biztosított, mivel azok csak másolatban álltak rendelkezésre, nem az adóhatóság rendszerében teljesített bevallásként, így következtetés levonására alkalmatlanok.

[113] Kifogásolta emellett a nyomozás során hozott, a gyanúsítotti kihallgatása ellen bejelentett panaszt elutasító határozatokat, a kényszerintézkedés tárgyában hozott nyomozási bírói végzéseket.

[114] Hangsúlyozta, hogy a láncértékesítés csak az eljárásból derült ki számára, nem volt tudomása a beszerzési számlák valótlanságáról és ezt a bíróságok sem bizonyították, ezt a cég19 iratanyaga sem igazolta, az adóhatósági jegyzőkönyv pedig cáfolja, hogy valótlan számlát állított volna ki áruértékesítéséről.

[115] Állítása szerint törvénysértő és nincs megindokolva a cég35 könyvelési díjára alapított vagyonelkobzás, a bűnügyi költség fizetésére vonatkozó rendelkezés és a büntetés kiszabása sem.

[116] Mindezek alapján indítványozta, hogy a Kúria az ellene emelt vád alól mentse fel.

[117] 6. Terhelt7 V. rendű terhelt védője a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjának megjelölésével nyújtott be felülvizsgálati indítványt.

[118] Indokolásában elsőként – a korábban ismertetett védői felülvizsgálati indítványok tartalmával egyezően – hivatkozott a bűnszervezet fogalmának 2019. július 10. napján bekövetkezett változására, e módosítás indokára, az új fogalmi elemek tartalmára.

[119] Ezután kifejtette, hogy a költségvetési csalás olyan többszereplős bűncselekmény, ahol szükséges egyfajta feladatmegosztás, összehangoltság, melyek egyúttal e bűncselekmény szükségszerű ismérvei is, így nem valósítanak meg a bűnszervezet megállapításához szükséges többletet. A jelen ügyben a terheltek nem kívánták cselekményüket leplezni, mivel nyílt telefonvonalon kommunikáltak egymással, „virágnyelvet” nem használtak, és senki nem tagadta a hatóságok előtt, hogy alumínium-kereskedelemmel foglalkozik. A konspiráció ellenében hat az is, hogy az adóhatóság felhívásainak eleget tettek, az áru ellenértékét bankon keresztül fizették meg, a szlovák bankok alkalmazása is átlátható módon történt.

[120] A másodfokú bíróság a konspiratív működést abban látta, hogy tényleges gazdasági tevékenységet nem végző cégek és strómanok alkalmazására került sor, ez azonban álláspontja szerint a költségvetési csalás lényegét jelenti, viszont nem alapozza meg a

bűnszervezet megállapítását. A jelen ügyben érintett cégek a közhiteles nyilvántartásban szerepeltek, valós adatokkal, tevékenységük nem volt az adóhatóság előtt rejtett, épp ez tette lehetővé, hogy az adóhatóság felfigyeljen rájuk. Érvelése szerint tévesen állapította meg a bíróság azt is, hogy a terheltek közeli ismerősi kapcsolatban álltak egymással, mivel az ügyben szereplő strómanok egymástól független személyek voltak, sokan csak a tárgyaláson ismerték meg egymást. Erre vonatkozó bizonyítás lefolytatásának hiányában helytelennek tartotta azt az ítéleti megállapítást is, hogy a szervezet minden résztvevője tisztában lett volna azzal, hogy ez egy szervezett jellegű bűncselekménysorozat, egy adóelkerülésre létrehozott csoport, ugyanis a terheltek többsége munkaszerződéssel rendelkezett, a szállítmányok átvételéért fizetést kaptak.

[121] Álláspontja szerint a hierarchikus működést nem alapozhatja meg az, hogy a bűncselekmény elkövetésére más személy rábírására kerül sor. Amennyiben Terhelt2 l. rendű terhelt pedig valóban arra törekedett, hogy a személye a terheltek többsége előtt ismeretlen maradjon, ez a hierarchia fennállását megkérdőjelezi, Terhelt7 V. rendű terhelt hierarchiában betöltött szerepe pedig nem bizonyítható.

[122] Kifogásolta, hogy az eljárt bíróságok figyelmen kívül hagyták a 4/2005. Büntető jogegységi határozatot, és nem vizsgálták személyre szabottan, hogy a terheltek, így az V. rendű terhelt tudata a bűnszervezet törvényben meghatározott tárgyi ismérveit, köztük az új fogalmi elemeket átfogta-e.

[123] Az indítvány a Fővárosi Ítélőtábla által egy másik ügyben hozott határozatában kifejtett indokolásból kiemelte, hogy a folytatólagosság egységébe tartozó részcselekmények nem alapozzák meg a bűnszervezethez megkívánt több bűncselekmény megállapítását. Eszerint az egységbe tartozó részcselekmények ugyan önmagukban is bűncselekmények, önálló elévülésük azonban kizárt, ezért önálló büntetőjogi értékelésük a folytatólagos egységbe tartozásuk következtében megszűnt. Ebből következően a bűnszervezeti formában, folytatólagosan megvalósuló bűncselekmény esetén minden egyes részcselekménynek, de legalább kettőnek olyannak kell lennie, amelynek a büntetési tétele öt évi vagy azt meghaladó szabadságvesztés. Terhelt7 V. rendű terhelt azonban nem több, hanem csak egyetlen olyan bűncselekményt, a költségvetési csalás bűntettét valósította meg bűnsegédként, amelynek a büntetési tétele öt évnél súlyosabb.

[124] Végül álláspontja összegzésében nem vitatta, hogy a költségvetési csalás bűntette megállapítható, azonban annak kimondása törvénysértő, hogy Terhelt7 V. rendű terhelt e bűncselekményt bűnszervezet tagjaként követte el.

[125] Ezért elsődlegesen azt indítványozta, hogy a Kúria a jogerős ítéletet a Be. 662. § (2) bekezdésének b) pontja alapján változtassa meg és mellőzze a bűnszervezeti minősítést, míg másodlagos indítványa a Be. 663. § (2) bekezdés alapján az első- és másodfokú határozat hatályon kívül helyezésére és az eljárt bíróságok új eljárásra utasítására irányult.

[126] 7. Terhelt5 VIII. rendű terhelt védője a Be. 649. § (1) bekezdés b) pontjának ba) alpontja alapján nyújtott be felülvizsgálati indítványt.

[127] Indokolásában kifejtette, hogy az eljárt bíróságok a büntető anyagi jogszabályok megsértésével állapították meg a VIII. rendű terhelt terhére a bűnszervezetben elkövetést, így a kiszabott büntetés is törvénysértő, mely miatt – a BH 2016.9.234.I. számú határozatban kifejtettek alapján – felülvizsgálatnak van helye.

[128] Rámutatott arra, hogy a bűnszervezet büntető anyagi jogi fogalom, a bűnszervezetben elkövetés megállapítása pedig tényből levont jogi következtetés eredménye, azonban nem a bűnösségre, vagy a cselekmény jogi minősítésére, hanem a büntetéskiszabásra vonatkozik, a tételkeret felső határát tágítja. Mivel a bűnszervezetben elkövetés nem a bűncselekmény

Különös Részben foglalt minősítő körülménye, megállapítása nem a minősítést, hanem a Btk. más szabályát érinti.

[129] Érvelése szerint abban az esetben, ha a törvénysértő minősítés vagy más anyagi jogszabálysértés következtében lényegesen megváltoznak azok a törvényes keretek, amelyek között a bíróság mérlegeléssel állapíthatja meg a büntetést vagy intézkedést, a módosult keretekhez képest törvénysértővé vált büntetés vagy intézkedés felülvizsgálható.

[130] Kitért arra is, hogy különböző álláspontok alakultak ki arra nézve, hogy a kiszabott büntetés törvényes-e, ha a büntetési tételkeretet meg nem haladó mértékben állapították meg. E körben utalt a BH 2021.217.II. számú eseti döntésére, mely szerint a bűnszervezetben történő elkövetés megállapítása önmagában nem feltétlenül eredményezi törvénysértő büntetés kiszabását, amennyiben az adott tényálláshoz rendelt törvényi büntetési tételkeret felső határát nem haladja meg. Ezért, ha a bűnszervezetben elkövetés megállapítása törvénysértő, de az nem eredményezte törvénysértő büntetés kiszabását – vagyis a joghátrány meghatározására a törvényes keretek között került sor –, akkor nincs helye felülvizsgálatnak a feltételes szabadság kizárására és a végrehajtási fokozat megállapítására vonatkozó rendelkezéssel szemben, mivel ezek önmagukban nem valósítanak meg önálló felülvizsgálati okot.

[131] Álláspontja szerint e határozat aránytalanul, illetve tévesen szűkíti a felülvizsgálat lehetőségét, ezáltal a bíróság értelmezése törvényrontó, továbbá ellentétben áll más korábbi határozatokkal (BH 2016.234 I., BH 201.97. I.), melyek nem ezt a szűkítő értelmezést tartalmazzák. Ezért a bírói gyakorlat nem tekinthető egységesnek, mely felveti a Bszi. 32. § (1) bekezdés b) pontja szerint jogegységi eljárás lefolytatásának szükségességét.

[132] Rámutatott arra, hogy a VIII. rendű terhelt terhére megállapított költségvetési csalás bűntette 5 évtől 10 évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő, a középmérték – figyelemmel a bűnszervezetre és a halmazatra – 15 év. Amennyiben azonban a bűnszervezeti elkövetés megállapítására tévesen került sor, úgy a középmérték már csak 10 év, az irányadó büntetési tételkeret 5 évtől 25 évig terjedő helyett 5 évtől 15 évig terjedne. Ehhez mérten arányosan változnia kell a kiszabott büntetés mértékének is, hiszen e nélkül súlyosan sérülnének a büntetéskiszabás alapelvei, a belső arányosság. Bár a kiszabott 4 év szabadságvesztés büntetés a középmértéket nem éri el, a bűnszervezet törvénysértő megállapítása lényegesen befolyásolja a büntetéskiszabást.

[133] Az indítvány bűnszervezet megállapítását kifogásoló részében a VIII. rendű terhelt védője is utalt a módosult bűnszervezet új fogalmi elemeire, azok tartalmára, a miniszteri indokolásra, valamint a 4/2005. Büntető jogegységi határozatra és a BH 2016.234. számú eseti döntésben kifejtettekre.

[134] Rámutatott arra, hogy a jogerős ítéletben megállapított tényállásból hiányoznak az olyan tények, azon magatartások melyek a VIII. rendű terhelt vonatkozásában a bűnszervezet törvényi definícióját tartalommal töltenék meg, így érdemben nem dönthető el a VIII. rendű terhelt esetében a bűnszervezetben való elkövetés.

[135] Kiemelte, hogy a tényállás több helyen azt tartalmazza, hogy jelen ügyben egy Terhelt2 I. rendű terhelt által irányított, a cselekményeket összehangoltan megvalósító, hierarchikusan szervezett, konspiratívan működő csoport valósította meg a bűncselekményeket, azonban a bűnszervezet törvényi fogalmának tényállásban szerepeltetése önmagában nem elegendő, a megállapításhoz az szükséges, hogy ez összhangban álljon az egyes elkövetők által kifejtett magatartásokkal, az elkövetés körülményeivel.

[136] Álláspontja szerint ebben az ügyben a VIII. rendű terhelt tekintetében a konspiratív működés, valamint a bűnszervezet ismérveit átfogó tudattartalom nem állapítható meg. Az ítéleti tényállás VIII. rendű vádlottra vonatkozóan nem tartalmaz olyan adatot, amely túlmutat

a rendszerszintű együttműködés által megkívánt kooperáción. A tényállás alapján a külvilág felé csak abban a mértékben volt rejtett cselekvőség, amelyet minden bűncselekmény elkövetése „megkövetel”, és amely a költségvetési csalás megvalósításához is szükséges.

[137] Kiemelte, hogy a történeti tényállás alapján nem vonható következtetés arra, hogy a bűnszervezetben történt elkövetés VIII. rendű terhelt számára felismerhető volt, és ennek tudatában, a bűnszervezethez csatlakozva fejtette ki magatartását. A VIII. rendű terhelt magatartása a cég megalapításában, a számlák, szerződések aláírásában és a könyvelőhöz juttatásában merült ki, mely mindössze a „strómani” közreműködést támasztja alá. A bankszámláról felvett összeget a VIII. rendű terhelt az I. rendű terheltnek adta át, azzal nem gazdagodott, másnak pénzt nem adott át, az utalásokhoz nem volt köze. Egyéb tevékenysége – így a cégeladás és az adóellenőrzés akadályozása – a költségvetési csalás elkövetéséhez szükségképpen hozzátartozott, mely nem jelenti egyúttal a bűnszervezethez való kapcsolódást. Kiemelte, hogy a tényállás alapján a helység3i Adóhivatalnak megküldött azon nyilatkozat sem köthető a VIII. rendű terhelthez, mely szerint az cég8 könyvelési anyagát ellopták. A bűnszervezet ismeretére kiterjedő tudat hiányát igazolja továbbá az is, hogy az cég8 2013. november 4-én történt eladását követően a VIII. rendű terhelt további segítséget nem nyújtott az I. rendű terheltnek, az cég28 céggel kapcsolatos megállapítások pedig már nem részei a tényállásnak.

[138] Mindezek alapján érvelése szerint egyértelműen cáfolható, hogy a VIII. rendű terhelt a bűncselekményeket – általa is tudottan – egy változó összetételben közösen végrehajtó, szerepmegosztással és konspiratív módon működő szervezethez kapcsolódva hajtotta végre.

[139] Indítványozta ezért a Be. 662. § (2) bekezdés b) pontja alapján Terhelt5 VIII. rendű terhelt tekintetében a bűnszervezetben történt elkövetés megállapításának mellőzését, a törvénynek megfelelő mértékű büntetés kiszabását, továbbá a felülvizsgálati indítvány elbírálásáig a jogerős ítéletben foglaltak teljesítésének félbeszakítását.

[140] 8. A Legfőbb Ügyészség a felülvizsgálati indítványokkal kapcsolatban BF.973/2022/2., BF.973/2022/8. és BF.973/2022/9. számú átiratában tette meg észrevételeit.

[141] 8.1. A Legfőbb Ügyészség a BF.973/2022/2. számú átiratában az Terhelt3 II. rendű terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt alaptalannak, Terhelt1 IV. rendű terhelt felülvizsgálati indítványát részben törvényben kizártnak, részben pedig alaptalannak tartotta.

[142] Indokai szerint a II. rendű terhelt védője indítványában valójában nem a bűnösség törvénysértő megállapítását sérelmezte, hanem a bűnszervezeti elkövetés megállapítását tartotta törvénysértőnek. Ezzel kapcsolatban a BH 2016.234. számú eseti döntésre utalva kifejtette, hogy a bűnszervezetben elkövetés téves megállapítása csak akkor támadható felülvizsgálati indítvánnyal, ha egyúttal ez törvénysértő büntetéshez is vezetett. Ugyanakkor a BH 2021.217. számú eseti döntés szerint a bűnszervezetben történő elkövetés megállapítása önmagában nem feltétlenül eredményezi törvénysértő büntetés kiszabását, amennyiben az az adott tényálláshoz rendelt törvényi büntetési tételkeret felső határát nem haladja meg. Ezért, ha a bűnszervezetben elkövetés megállapítása törvénysértő, de a joghátrány meghatározására törvényes keretek között került sor, akkor nincs helye felülvizsgálatnak a feltételes szabadság kizárására és a végrehajtási fokozat megállapítására vonatkozó rendelkezésekkel szemben, mivel ezek önmagukban nem valósítanak meg önálló felülvizsgálati okot.

[143] Rámutatott, hogy jelen esetben a II. rendű terhelttel szemben kiszabott 6 év szabadságvesztés a bűnszervezeti elkövetőkre előírt, megemelt tételkeret figyelmen kívül hagyásával irányadó büntetési tételkeret alsó határához van közel, így törvénysértő büntetést a bűnszervezeti elkövetés esetleges téves megállapítása nem eredményezett.

[144] Az ügyészség emellett azt is részletesen elemezte, hogy jelen esetben az irányadó tényállás mely megállapításai alapján vonható következtetés arra, hogy a bűnszervezetnek a Btk. 459. § (1) bekezdés 1. pontja szerinti, 2019. július 10. napjától módosult fogalmi elemei megvalósultak.

[145] Eszerint a hosszabb időre szervezettség kétségtelenül fennáll, mivel a bűnszervezet 2010 elejétől 2014. november 25. napjáig működött, melynek az vetett véget, hogy a nyomozó hatóság ekkor őrizetbe vette az I., II., III., IV., V. és X. rendű terheltet. A tényállás XVII. pontja alapján az is megállapítható, hogy a bűnszervezet működéséhez minimálisan szükséges 3 fős létszám mindvégig fennállt. Mivel a jogerős ítélet a költségvetést károsító bűnözői csoport tagjait 5 évtől 10 évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő költségvetési csalás bűntettében is elmarasztalta, a bűnszervezet célja is megállapítható. E fogalmi elemek fennállását állaspontja szerint a felülvizsgálati indítvány sem vitatta.

[146] Emellett az ítéleti tényállásból – a Kúria Bhar.III.571/2019/41. számú határozatában kifejtettekre is figyelemmel – arra is következtetés vonható, hogy a cégcsoport működtetésében az I. rendű terhelt vezető szerepet töltött be, a kereteket ő határozta meg, a feladatokat ő szabta meg a csoport többi tagja számára. A tagok működését ő hangolta össze, így a hierarchikus felépítés megvalósult, az elsőfokú ítélet 295. oldal 3. bekezdésében a csoport egyes szintjeinek meghatározása is ezt támasztja alá.

[147] A konspiratív működéssel kapcsolatban kiemelte a másodfokú bíróság ítéletének [402] bekezdését, mely szerint a költségvetési csalások esetében a konspiratív működés körében abból kell kiindulni, hogy a cégnyilvántartásba bejegyzett gazdasági társaságokat nem lehet titokban működtetni anélkül, hogy a gazdasági tranzakcióknak az egyes cégek nevében kiállított bizonylatokon, okiratokon, bankszámla forgalomban ne legyen nyoma.

[148] Álláspontja szerint az irányadó tényállás alapján az állapítható meg, hogy a terheltek egymás tevékenységét összehangolva próbálták azt a látszatot kelteni, hogy jogszerűen folytatnak gazdasági tevékenységet. E körben utalt a Kúria Bfv.II.1377/2020/12. számú határozatára, mely szerint a törvény az átlagos vagy szokásos szervezettség mértékét meghaladó többletet nem követel meg a konspiratív működés megállapításához.

[149] 8.2. Az ügyészség Terhelt1 IV. rendű terhelt felülvizsgálati indítványával kapcsolatban kifejtette, hogy a 2018. július 1. napjától hatályos Be. 649. § (2) bekezdésének d) pontjában felhívott Be. 608. § (1) bekezdésében nem szerepel a felülvizsgálati okok között indokolási kötelezettség felülbírálatra alkalmatlanságot eredményező megsértése, ezért a IV. rendű terheltnek az e körben előadott kifogásai sem vizsgálhatók. Ugyancsak nem lehetnek felülvizsgálat tárgyai a vagyonelkobzásról, illetve a bűnügyi költségről hozott esetleges törvénysértő rendelkezések, mivel ezek egyszerűsített felülvizsgálati eljárásban orvosolhatók.

[150] Rámutatott arra is, hogy a 2011.183. számú eseti döntésben kifejtettek szerint felülvizsgálati eljárásban tévedésre, mint büntethetőséget kizáró okra hivatkozni csak abban az esetben lehet, ha az irányadó tényállás tartalmaz olyan ténybeli körülményeket, amelyek alkalmat adhatnak ilyen következtetés levonására.

[151] Jelen ügyben a tényállás a felülvizsgálati indítvánnyal szemben éppen azt tartalmazza, hogy a IV. rendű terhelt is tisztában volt azzal, hogy a fiktív számlákon alapuló, általa megküldött bevallások tartalma valótlan, sőt ő maga is javasolta, hogy a II. és a III. rendű terheltek az adóhatósági eljárásban milyen valótlan nyilatkozatot tegyenek. A IV. rendű terhelt ezért az irányadó tényállással ellentétesen hivatkozik arra, hogy az adóhatóság megállapításai miatt a cselekménye társadalomra veszélyességében tévedett.

[152] A IV. rendű terheltnek az adóalanyiság hiányával kapcsolatos hivatkozását érintően arra mutatott rá, hogy a bűnösség kérdésben irreleváns az, hogy a IV. rendű terhelt által vezetett könyvvizsgáló cég jelen ügyben nem volt az adóbevallásra kötelezett adóalany, ez

csak a cselekmény minősítése körében bír jelentőséggel. Mivel a IV. rendű terhelt tehát úgy nyújtotta be az adóbevallásokat, hogy tisztában volt a közölt adatok valótlan mivoltával, az adóhatóság megtévesztésében maga is közreműködött, így tényállási elemet is megvalósított, ezért társtettesi minőségének megállapítása törvényes.

[153] A közbizalom elleni bűncselekménnyel kapcsolatban a IV. rendű terhelt bűnösségének alapját az képezte, hogy a fiktív számlákat mindkét cég esetében lekönyvelte, az azokon alapuló, általa is tudottan valótlan tartalmú adóbevallásokat az adóhatósághoz benyújtotta.

[154] Végül az ítéleti tényállás alapján a számvitel rendje megsértése bűntettében törvényesnek tartotta a IV. rendű terhelt bűnösségének kimondását.

[155] 8.3. A Legfőbb Ügyészség BF.973/2022/8. számú átiratában az I. rendű, a II. rendű és a VI. rendű terheltek védőjének felülvizsgálati indítványát – mely a Be. 608. § (1) bekezdés a) pontjában írt eljárási szabálysértésre hivatkozott – alaptalannak találta.

[156] Indokai szerint a Kúria a BH 2022.9.230. szám alatt közzétett döntésében a szabályozás lényegi azonossága miatt megállapította, hogy az 1/2002. Büntető jogegységi határozat elvi tartalma az új Be. alkalmazásakor is irányadónak tekinthető, mind a hivatásos bíró, mind az ülnök személyében bekövetkezett változás esetére. E szerint pedig nem valósul meg feltétlen eljárási szabálysértés akkor, ha a bíróság az ülnök (vagy hivatásos bíró) személyében bekövetkezett változás esetén elmulasztja a tárgyalás megismétlését, ez ún. relatív eljárási szabálysértés.

[157] Erre tekintettel tévesnek tartotta azt a védői hivatkozást, mely szerint a korábbi tárgyalások során történt eljárási cselekmények felsorolása nem elegendő a Be. 518. § (3) bekezdésében írt szabály megtartásához, ugyanis a törvény nem kíván meg részletesebb ismertetést, felolvasást és lehetőséget biztosít a (4) bekezdés szerint – mint jelen esetben is – észrevételek, indítványok előterjesztésére, mely azonban nem köti a bíróságot.

[158] Rámutatott, hogy a Szegedi Ítélőtábla a Be. 518. (3) és (4) bekezdésében írt rendelkezések elsőfokú eljárásban való megtartását megvizsgálva helyesen érvelt amellett, hogy a tárgyalási jegyzőkönyvben foglalt eljárási cselekmény a törvényi követelményeknek mindenben megfelelt. Kiemelte, hogy a tárgyalási anyag ismertetésével kapcsolatban csak annak elmaradása eredményez relatív eljárási szabálysértést, az indítvány pedig nem ezt sérelmezi, hanem az ismétlés módját kifogásolja.

[159] 8.4. Az ügyészség ugyanebben az átiratban Terhelt6 III. rendű terhelt Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjára alapított felülvizsgálati indítványát részben a törvényben kizártnak, részben alaptalannak tartotta.

[160] Elsőként kiemelte, hogy a Be. 648. §, 649. § és 651. § (1) és (2) bekezdése alapján a terhelt kizárólag saját magára nézve nyújthat be felülvizsgálati indítványt, tehát a III. rendű terhelt II. és IV. rendű terheltek javára előterjesztett felülvizsgálati indítványa nem jogosulttól származik, így elutasításának van helye. Emellett a III. rendű terhelt felülvizsgálati indítványának a nyomozás hiányosságait kifogásoló, a tényállás megalapozatlanságát állító, valamint a bírói mérlegelés helyességét vitató része törvényben kizárt.

[161] Mivel a 2018. július 1. napjától hatályos Be. 649. § (2) bekezdésének d) pontjában felhívott Be. 608. § (1) bekezdésében nem szerepel a felülvizsgálati okok között az indokolási kötelezettség felülbírálatra alkalmatlanságot eredményező megsértése, a III. rendű terheltnek az indokolás hiányosságaira vonatkozó kifogásai sem vizsgálhatók.

[162] A Kúria BH 2021.97. szám alatt közzétett, iránymutató határozata értelmében a Be. 649. § (6) bekezdésében írt ok alapját csak a Kúria 2012. január 1. napját követően közzétett határozatától való eltérés képezheti, így a Legfelsőbb Bíróság BH 2004.311. számú

határozatától való eltérés az egyéb feltételek megléte esetén sem alapozhatná meg a felülvizsgálati ok alkalmazását.

[163] Egyébként a Kúria eseti döntésében kifejtett jogértelmezés csak akkor vehető figyelembe más ügyben, ha az annak alapjául szolgáló tényállás a jogilag releváns elemeiben megegyezik az elbírálandó ügy tényállásával; azaz egyik ügy tényállása sem tartalmaz olyan további, vagy más (eltérő) tényt vagy körülményt, ami jogi relevanciával bír és eltérő joghatást von maga után.

[164] A korábbi átirattal egyezően, a BH 2011.183. számú eseti döntésben foglaltak alapján kifejtette, hogy a büntethetőséget kizáró okot megalapozó tények a tényállásban nem szerepelnek, ezért a III. rendű terhelt az irányadó tényállással ellentétesen hivatkozik arra, hogy az adóhatóság megállapításai miatt a cselekménye társadalomra veszélyességében tévedett.

[165] Álláspontja szerint a III. rendű terhelt a költségvetési csalás törvényi tényállási elemeit maradéktalanul megvalósította, továbbá az ítéleti tényállás releváns megállapítása alapján a közbizalom elleni bűncselekmény, valamint a számvitel rendje megsértése bűntettének megállapítása is törvényes.

[166] 8.5. Végül az ügyészség az átiratban Terhelt2 I. rendű és Terhelt4 VI. rendű terheltek védőjének, Terhelt6 III. rendű terheltnek, valamint Terhelt5 VIII. rendű terhelt védőjének a bűnszervezetben történt elkövetést támadó felülvizsgálati indítványát is alaptalannak tartotta.

[167] Észrevételében – a korábbi átiratában foglaltakkal egyezően, a BH 2016.234. és a BH 2021.217. számú eseti döntésre hivatkozással – kifejtette, hogy jelen ügyben a bűnszervezeti elkövetés esetleges téves megállapítása nem eredményezett törvénysértő büntetést, hiszen az I. rendű terhelttel szemben kiszabott 8 év, a III. rendű terhelttel szemben kiszabott 6 év, valamint a VI. és VIII. rendű terheltekkel szemben kiszabott 4-4 év szabadságvesztés a bűnszervezeti elkövetőkre előírt megemelt büntetési tételkeret figyelmen kívül hagyásával az irányadó büntetési tételkeret alsó határához van közel, illetve azt nem éri el.

[168] Utalt arra is, hogy az irányadó tényállás alapján a bűnszervezet Btk. 459. § (1) bekezdés 1. pontja szerinti, valamennyi fogalmi eleme megvalósult. Ezzel összefüggésben a Legfőbb Ügyészség BF.973/2022/2. számú, a II. és IV. rendű terheltek felülvizsgálati indítványa tárgyában megtett ügyészi nyilatkozatában foglaltakat fenntartotta. Ebben kitért a hosszabb időre szervezettség, a szükséges létszám és a bűnszervezeti cél mellett a hierarchikus felépítés és a konspiratív működés vonatkozásában is a jogerős ítéleti tényállás releváns megállapításaira.

[169] Rámutatott arra is, hogy az érintett terheltek bűncselekményekkel és a bűnszervezetben való részvételükkel kapcsolatos tudattartalmára vonatkozó ítéleti ténymegállapítások alapján törvényes a III. rendű terhelt bűnösségének kimondása, továbbá az I. rendű, II. rendű, VI. rendű és VIII. rendű terheltek esetében a bűnszervezetben történt elkövetés megállapítása.

[170] 8.6. A Legfőbb Ügyészség BF.973/2022/9. számú átiratában Terhelt7 V. rendű terhelt védőjének felülvizsgálati indítványában foglaltakat sem tartotta alaposnak.

[171] Indokolásában az V. rendű terhelt vonatkozásában is elsőként arra mutatott rá, hogy a kiszabott 4 év szabadságvesztés a bűnszervezeti elkövetőkre előírt megemelt tételkeret figyelmen hagyásával irányadó büntetési tételkeret alsó határát sem éri el, kiszabására az 1978. évi IV. törvény 87. § (2) bekezdésének b) pontja szerinti enyhítő szakasz alkalmazásával került sor. Erre tekintettel törvénysértő büntetést az V. rendű terhelt tekintetében a bűnszervezeti elkövetés esetleges téves megállapítása nem eredményezhetett.

[172] Az ügyészség a korábbi átiratok tartalmával egyezően indokolta meg, hogy az irányadó tényállás mely megállapításai alapján vonható következtetés a hosszabb időre szervezettség, a

szükséges létszám és a bűnszervezeti cél mellett a hierarchikus felépítésre és a konspiratív működésre. Mindezekből álláspontja szerint megállapítható, hogy a terheltek egymás tevékenységét összehangolva próbálták azt a látszatot kelteni, hogy jogszerűen folytatnak gazdasági tevékenységet.

[173] Kitért arra is, hogy Terhelt7 V. rendű terhelt esetében mely ténymegállapítások alapján vonható következtetés a bűnszervezetben való részvételére.

[174] A fentiek szerint az V. rendű terhelt esetében a cselekmények elkövetésekor hatályos 1978. évi IV. törvény 137. § 8. pontjában meghatározott bűnszervezet valamennyi fogalmi eleme megvalósult, ezért vonatkozásában, mint bűnszervezetben elkövetővel szemben törvényesen került sor a büntetés kiszabására.

[175] Mindezek alapján a Legfőbb Ügyészség indítványozta, hogy a Kúria a Be. 662. § (1) bekezdése alapján, a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsülésen a Debreceni Törvényszék 26.B.261/2017/609. számú, valamint a Szegedi Ítélőtábla mint másodfokú bíróság 8.Bf.167/2021/178. számú ítéletét Terhelt2 I. rendű, Terhelt3 II. rendű, Terhelt6 III. rendű, Terhelt1 IV. rendű, Terhelt7 V. rendű, Terhelt4 VI. rendű és Terhelt5 VIII. rendű terhelt tekintetében hatályában tartsa fenn; míg a III. rendű terhelt által a II. és IV. rendű terheltek javára előterjesztett felülvizsgálati indítványt – mint nem jogosulttól származót – utasítsa el.

[176] 9. A Legfőbb Ügyészség indítványára az I. rendű terhelt, az I. rendű, II. rendű és VI. rendű terhelt védője, a II. rendű terhelt vezető védője, a IV. rendű terhelt, a IV. rendű terhelt védője, valamint az V. rendű terhelt védője észrevételt tett.

[177] 9.1. Terhelt2 I. rendű terhelt az eljárási szabálysértés kapcsán maga is hangsúlyozta, hogy a tárgyalás megismétlése a másodfokú bíróság által is elismerten csupán a bizonyítási cselekmények felsorolásában merült ki, így az egyik ülnök csupán az iratok tartalomjegyzékét ismerhette meg. Erre tekintettel kifogásolta, hogy az ügyészség az átiratában olyan tényállásra hivatkozik irányadóként, melyet egy olyan bíró hozott meg, aki nem vett részt a bizonyítási eljárásban, a bűncselekményt alátámasztó vagy annak ellentmondó bizonyítékok tartalmát nem vizsgálhatta meg.

[178] Hivatkozott arra is, hogy a bűnszervezettel kapcsolatos tanúk ismételt kihallgatására vonatkozó indítványt a bíróság indokolatlanul utasította el, mely körülmények miatt a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésének és új eljárás elrendelésének van helye.

[179] Az I. rendű terhelt a bűnszervezettel kapcsolatban előadta, hogy az alumínium-kereskedelemmel kapcsolatos tevékenység részletei, az áru útja nem maradt rejtve, az időszakos adóvizsgálatok a cégek kapcsolatrendszerét feltérképezték. Az ellenérték kiegyenlítése bankon keresztül, a kapcsolattartás pedig nyílt telefonokon történt, így a lehallgatást követően a hatóság be tudta azonosítani a terhelteket. Ő maga is saját néven bonyolította az ügyleteket, nem akart rejtve maradni, így a konspiráció sem valósulhatott meg.

[180] Kiemelte, hogy tanú9 – több okból is megkérdőjelezhető – tanúvallomásának kivételével egyetlen bizonyíték sem támasztotta alá, hogy bárkit utasított vagy feladattal látott volna el.

[181] Hivatkozott arra is, hogy a cég12 kapcsán tanú12t jogerősen elítélte a bíróság az étolajjal kapcsolatos adócsalás miatt, így valótlan bevallásért való jogi felelősség a bevallásban szereplő valamennyi üzleti tranzakcióra, így az alumínium tömbökre is kiterjed. Ebből következően a II. rendű, III. rendű és IV. rendű terhelt tetteskénti elítélése törvénysértő és ugyanez vonatkozik cég36.-re is. Emellett az cég11 bevallását törvényesnek, az cég2. felé kiállított számlákat valósnak kell tekinteni, hisz a NAV a visszaigényléssel kapcsolatos nyomozást megszüntette.

[182] Az első- és másodfokú bíróság által bizonyítékként figyelembe vett titkos információgyűjtés eredményének felhasználásával kapcsolatban kifogásolta, hogy a feljelentés megtételére több mint három hónap elteltével került sor, így sérült a haladéktalanság követelménye.

[183] Rámutatott arra is, hogy a II. rendű, III. rendű és IV. rendű terheltek nem tudtak a jogosulatlan adólevonás érdekében létrehozott céghálóról, ahogyan a beszállítók adóbevallásairól, könyveléséről sem, elítélésükre ártatlanul került sor.

[184] 9.2. Az I. rendű, II., rendű és VI. rendű terhelt védője a felülvizsgálati indítványait továbbra is fenntartotta.

[185] Az eljárási szabálysértéssel kapcsolatban – az indítványban előadott érvelés megismétlésével – sérelmezte, hogy a BH 2022.230. eseti döntés alapján az ügyismerettel nem rendelkező bíró eljárási részvétele az ítélet jogerőre emelkedése előtt hatályon kívül helyezést von maga után, míg azt követően az 1/2002. Büntető jogegységi határozatnak megfelelően következmények nélkül maradt. Ez álláspontja szerint indokolja a jogegységi határozat módosítását és a támadott ítélet hatályon kívül helyezését.

[186] Ismét hangsúlyozta, hogy konspiratív működés és hierarchikus felépítés hiányában a bűnszervezet megállapítására nem kerülhetett volna sor.

[187] 9.3. A II. rendű terhelt vezető védője az észrevételében – a Kúria felhívására – közölte, hogy a II. rendű terhelt érdekében benyújtott felülvizsgálati kérelmét fenntartja, továbbá csatlakozik a II. rendű terhelt védőjének a Be. 608. § (1) bekezdés a) pontjára alapított felülvizsgálati kérelméhez, annak helyes indokaival egyetért.

[188] Emellett kifejtette, hogy a másodfokú bíróság érvelésének elfogadása esetén valamennyi olyan bűncselekménynél, ahol gazdasági társaságokat használnak fel a költségvetési csalás elkövetéséhez, minden esetben bűnszervezeti magatartás valósulna meg, mely a kiemelten veszélyes maffiajellegű cselekmények körébe emeli fel az adócsalás minden formáját. Az adóhatóság megtévesztését azonban nem lehet automatikusan konspirációnak tekinteni, ez nem felel meg a logika szabályainak és a jogalkotó akaratának sem.

[189] 9.4. Terhelt1 IV. rendű terhelt a Legfőbb Ügyészségi átiratra tett észrevételeiben hangsúlyozta, hogy szándékosság, azaz célra törő akarat nála nem valósult meg, legfeljebb mulasztás terheli. Szaktudása szerint dolgozott, hiányos jogi ismeretei miatt nem tudott róla, hogy bűncselekmény valósul meg, amely káros a társadalomra és gazdasági veszteséget okoz.

[190] Az indítványában előadottakkal egyezően megismételte, hogy bűncselekményt nem követett el, bűnszervezetben nem vett részt, a bevallást a megbízó által rendelkezésre bocsátott bizonylatok alapján készítette el. Kiemelte, hogy a cég19-vel kapcsolatban is csupán minden kommentár nélkül mondta azt, hogy nullás bevallás beadására kerüljön sor, a cég ügyleteiről azonban nem volt tudomása. Továbbra is vitatta, hogy adókötelezettség nélkül a bűncselekményt elkövethette, a jogerős ítéletet megalapozatlannak, az ügyészi álláspontot bizonyítékokkal alá nem támasztottnak találta.

[191] 9.5. A IV. rendű terhelt védője észrevételében foglaltak szerint az alapügyben eljárt bíróságok megsértették a Be. 2. § (1) bekezdését, ugyanis a vád nem törvényes, a történeti tényállás súlyos hiányosságban szenved és a vád kellékei közül a pontosan körülírt elkövetési magatartás, az indíték, a vagyoni hátrány okozásának szándéka a IV. rendű terhelt vonatkozásában hiányos.

[192] Kiemelte, hogy az Európai Tanács irányelveiben rögzített egységes hozzáadott érték elv alapján a tagországok egymás közti forgalmában az értékesítés és szolgáltatásnyújtás adómentes, azok a célországban adóznak és kerülnek bevallásra, de minden tagországok közötti forgalom értéke megjelenik a VIES rendszerben. Az eljárt bíróságok a IV. rendű

terhelt vonatkozásában olyan magatartást írtak le, ami nincs okozati összefüggésben a költségvetést károsító magatartással, nem derül ki, hogy a IV. rendű terheltnek mi volt az indítéka, mely a bűncselekmények elkövetésében motiválhatta, milyen érdek vezette a bűnszervezeti elkövetést.

[193] Kifogásolta azt is, hogy az eljárás során elmaradt a történeti tényállás teljes körű feltárása, egyes perdöntő bizonyítékok mérlegelése, a NAV nyilvántartási adatainak és az adóellenőrzéseinek értékelése, emellett a Btk. és az Áfa tv. alkalmazására is helytelenül került sor, továbbá törvénysértő módon állapították meg a IV. rendű terhelt bűnszervezetben való részvételét. A rendszeres adóellenőrzés megállapításai kellő alapul szolgáltak ahhoz, hogy a beszállító cég számláinak jogszerűségét ne lehessen megkérdőjelezni.

[194] Kifejtette, hogy a IV. rendű terhelt számára nem volt felismerhető az értékesítési láncolat, a bűnszervezet, a bizonylatok külsőleg nem utaltak fiktív tartalomra, az erre vonatkozó tényállásbeli megállapítások megalapozatlanok. Arra nézve pedig semmilyen bizonyíték nincs, ami azt igazolná, hogy a IV. rendű terhelt tevékenysége elősegítette a cégek működését, vagy tudott volna a hiányosságokról, a pénz visszaosztásáról az általa könyvelt cégek javára. A telefonbeszélgetések ilyen következtetésre alkalmatlanok, csak objektívnek nem tekinthető feltételezések vonhatók le a tartalmukból.

[195] Érvelése szerint a NAV Kiviteli, Behozatali Ellenőrző rendszerében rögzített adatok tudják bizonyítani, hogy a vizsgált időszakban – az ítéleti tényállással ellentétben – a szállítmányt nem az cég1 és az cég2. hozta be, hanem ténylegesen a tanú9 által vezetett cégek.

[196] Amennyiben az állapítható meg, hogy fiktívek voltak az értékesítési láncban megjelölt cégek és az értékesítések, akkor nem valósult meg gazdasági esemény, tehát áfa fizetési kötelezettség sem keletkezhetett a költségvetés felé.

[197] Álláspontja szerint a költségvetési csalás elkövetője és bűntársa sem lehet olyan személy, akinél a jogtalan hátrány okozásból származó vagyoni előny szerzésének sem szándéka, sem eredménye nem jelenik meg. A bíróság maga is arra a következtetésre jutott, hogy a külföldi beszerzést Terhelt2 I. rendű terhelt bonyolította le, ő hozatta be az árut az általa irányított cégeken keresztül, továbbá az ítéletben kizárólag a II. rendű és III. rendű vádlottak vannak olyanként megjelölve, mint akik tudhattak a beszerzések körülményeiről. Ugyanakkor a IV. rendű terheltnek nem volt tudomása arról, hogy fiktív számlázás alapján jogosulatlan vagyoni előny keletkezik az cég2.-nél és az cég1-nél, az I. rendű, a II. rendű és a III. rendű terhelttel való együttműködését bizonyíték nem támasztja alá.

[198] Kiemelte, hogy a vagyoni előny nem az cég2.-nél és az cég1-nél jelentkezett, hanem azoknál a cégeknél, akik a részükre teljesített áfát nem fizették be a költségvetésbe, hanem a saját céljaikra használták. Ennek alapján a II. rendű, III. rendű és IV. rendű terhelteknek nem állt érdekében fiktív számlákat befogadni és bűnszervezetben részt venni. A IV. rendű terhelt könyvelőként technikai feladatokat látott el a megbízó cégek számára, a rendelkezésére bocsátott iratok alapján, de a gazdasági tevékenységben nem vett részt, a döntésekbe nem szólt bele, a rendelkezésére bocsátott iratanyag valóságtartalmáért nem tartozik felelősséggel. Mivel az adójogi jogviszony az adózó és az adóhatóság között áll fenn és a könyvelő nem része ennek, az adóhatóság felé is kizárólag a megbízó cég vezetője felel.

[199] Az értékesítési láncolat kialakítása a IV. rendű terhelttől függetlenül történt, ennek a létrehozásban és működtetésében szerepe nem volt, cég35-nek pedig a cégek felé ténylegesen elvégzett könyvelési munkákból származott a lefoglalt bevétele, nem a meg nem fizetett áfából.

[200] Végül kitért arra is, hogy a Btk. 321. § (1) bekezdése szerinti bűnszervezetben részvétel tényállási elemeit a IV. rendű terhelt nem valósította meg, sem a bűnszervezet

létrehozása, sem a működése érdekében semmilyen aktív közreműködést nem fejtett ki. Nincs bizonyíték arra, hogy a IV. rendű terhelt tudata átfogta az értékesítési láncolatot, az adóelkerülésre irányuló szándékot, részéről anyagi haszonszerzési szándék sem merült fel a be nem fizetett ÁFA vonatkozásában. Emellett a IV. rendű terhelt terhére nem róható a számviteli szabályok megsértése sem.

[201] Mindezek alapján elsődlegesen a jogerős ítélet megváltoztatását és a IV. rendű terhelt felmentését, másodlagosan hatályon kívül helyezést és az eljárt bíróságok új eljárásra utasítását indítványozta. Kérte továbbá a kiszabott szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztését is.

[202] 9.6. Az V. rendű terhelt védője észrevételében kiemelte, hogy indítványa a bűnszervezet megállapításának megalapozatlanságára irányul, így hivatkozása továbbra is a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja szerinti anyagi jogszabálysértés megállapítását célozza.

[203] Kifejtette, hogy az V. rendű terhelt vonatkozásában a bűnszervezet megállapításához szükséges fogalmi elemek hiányoznak, a konspiráció és a hierarchia nem áll fenn, az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása pedig a bűnszervezetben történt elkövetésre vonatkozó tudattartalmat illetően hiányos.

[204] Továbbra is hangsúlyozta, hogy a bűnszervezet fogalma több bűncselekmény elkövetését kívánja meg, mely az V. rendű terhelt által folytatólagosan elkövetett költségvetési csalásnál hiányzik.

[205] **III.** 1. A Kúria azt állapította meg, hogy az I. rendű, II. rendű, V. rendű, VI. rendű és VIII. rendű terheltek védőinek felülvizsgálati indítványa nem alapos, míg a III. rendű és VI. rendű terhelt indítványa részben a törvényben kizárt, részben alaptalan.

[206] A bíróság jogerős ügydöntő határozata végleges és mindenkire kötelező döntést tartalmaz a vádról, illetve a terhelt büntetőjogi felelősségéről, a büntetőjogi következményekről vagy ezek hiányáról [Be. 456. § (1) bekezdés].

[207] Az anyagi igazságosság és a jogbiztonság követelményét a jogerő intézménye hozza összhangba megint csak a jogbiztonság elsődlegessége alapján. A jogerő intézménye, alaki és anyagi jogerőként való pontos meghatározottsága a jogállamiság részeként alkotmányos követelmény. Az Alkotmánynak megfelelően biztosított jogorvoslati lehetőségek mellett beállott jogerő tiszteletben tartása a jogrend egészének biztonságát szolgálja. A jogerős határozatok megváltoztathatatlanságához és irányadó voltához alapvető alkotmányos érdek fűződik. A jogállamiság lényeges eleme, hogy a törvénynek egyértelműen meg kell határoznia, mikor támadható meg egy bírósági határozat rendes fellebbviteli jogorvoslattal, illetve, hogy a jogerőssé vált határozat megtámadására milyen feltételek alapján van lehetőség, s hogy mikor következik be az az állapot, amikor a jogerős határozat már semmiféle jogorvoslattal nem támadható [9/1992. (I. 30.) AB határozat indokolás V.4. pont].

[208] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, melynek a Be. 648. § a)-d) pontjai alapján csak a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen van helye a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt; eljárási szabálysértés miatt; az Alkotmánybíróság vagy nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv határozata alapján; továbbá a Kúria Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatától való eltérés esetén.

[209] A törvény a Be. 649. §-ában tételesen megjelöli azokat az eljárásjogi és anyagi jogi okokat, amelyekre hivatkozással e rendkívüli jogorvoslat igénybe vehető. A felülvizsgálati okok törvényben meghatározott köre nem bővíthető.

[210] A törvényi szabályozásból egyértelműen kiolvasható, hogy a jogalkotó a jogbiztonság követelményének megfelelően kivételesen és kizárólag a legsúlyosabb anyagi jogi és eljárásjogi szabálysértések esetén teszi lehetővé azt, hogy az anyagi jogerő áttörhető legyen.

[211] A Be. 659. § (2) bekezdése alapján a Kúria a felülvizsgálati indítványokat a megtámadott határozat meghozatala idején hatályos jogszabályok alapján, a Be. 659. § (5) bekezdésének főszabálya értelmében a felülvizsgálati indítványban megtámadott részében és csak a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálja felül azzal, hogy a megtámadott határozatot a Be. 649. § (2) bekezdése alapján akkor is felülbírálja, ha az indítványt nem ebből az okból nyújtották be [Be. 659. § (6) bekezdés].

[212] A felülvizsgálatra jogosultak körét a törvény meghatározza. A Be. 651. § (2) bekezdés c) pontjára figyelemmel a terhelt javára az ügyészen és a terhelten kívül a védője terjeszthet elő felülvizsgálati indítványt, viszont más terhelt nem. Ezért a III. rendű terhelt sem nyújthat be felülvizsgálati indítványt a II. rendű és a IV. rendű terhelt javára, az ilyen indítvány nem jogosulttól származó.

[213] 2.1. A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálatát elsőként a Be. 649. § (2) bekezdésében meghatározott eljárási okok alapján végezte el, mivel feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés esetén [Be. 649. § (2) bekezdés d) pont] kizárólag a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésére van lehetőség, ami alapján az anyagi jogszabálysértéseket sérelmező indítványok vizsgálata okafogyottá válna.

[214] A Be. 649. § (2) bekezdés a)-f) pontja kimerítő jelleggel meghatározza azokat az eljárási szabálysértéseket, amelyek felülvizsgálat alapjául szolgálhatnak.

[215] Eszerint eljárási szabálysértés miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a határozatát

a) joghatóság hiányában,

b) a magánindítvány, a feljelentés, vagy a legfőbb ügyésznek a 4. § (9) bekezdésében vagy a Btk. 3. § (3) bekezdésében meghatározott rendelkezése hiányában,

c) nem az arra jogosult által emelt vád alapján,

d) a 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértéssel,

e) a súlyosítási tilalom megsértésével,

f) a specialitás szabályán alapuló mentességnek, a törvényben meghatározott mentelmi jogon alapuló mentességnek vagy a nemzetközi jogon alapuló mentességnek a megsértésével hozta meg.

[216] A Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja a felülvizsgálatot kizárólag a Be. 608. § (1) bekezdésében meghatározott feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés esetén teszi lehetővé, tehát az ott fel nem sorolt eljárási szabálysértések felülvizsgálat tárgyát nem képezhetik.

[217] 2.2. A Be. 608. § (1) bekezdés a) pontja szerinti eljárási szabálysértés, ha a bíróság nem volt törvényesen megalakítva, vagy a tárgyaláson a tanács tagjai nem voltak mindvégig jelen.

[218] A bíróság akkor törvényesen megalakított, ha

– az összetételére [Be. 13. § (1)-(3) bekezdés, 680. §, 698. § (1)-(6) bekezdés],

– a hatáskörére (Be. 19. §, 20. §) és

– a kizárólagos illetékességére [Be. 21. § (5)-(6) bekezdés], valamint

– az eljáró bíró kizárására (Be. 14. §) vonatkozó büntetőeljárási szabályok rendeltetésüknek megfelelően, csorbítatlanul érvényesülnek (BH 2022.232.).

[219] A Debreceni Törvényszék elsőfokú eljárása során a bíróság összetételére vonatkozó törvényi előírások nem sérültek.

[220] Az iratok alapján megállapítható, hogy a bírósági eljárás a Be. 2018. július 1. napján történt hatálybalépését megelőzően indult meg, így a törvényszék a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: korábbi Be.) 14. § (2) bekezdése alapján egy hivatásos bíróból és két ülnökből álló tanácsban járt el.

[221] A vád tárgyát – más bűncselekmények mellett – a Be. 10. § (1) bekezdés f) pontjában meghatározott gazdálkodással összefüggő kiemelt bűncselekmény, a Btk. 396. § (5) bekezdése szerint minősülő költségvetési csalás bűntette képezte.

[222] A 2018. július 1. napján hatályba lépett Be. 13. § (3) bekezdése kimondta, hogy az elsőfokú bíróság gazdálkodással összefüggő kiemelt bűncselekmény miatt három hivatásos bíróból álló tanácsban jár el, a tanács egy tagja a törvényszék gazdasági ügyszakának, ennek hiányában a törvényszék polgári ügyszakának bírája.

[223] Ugyanakkor a Be. 868. § (2) bekezdése szerint az eljárást – főszabályként – a korábbi jogszabályban meghatározott összetételű bíróság folytatja le, ha az ügy a Be. hatálybalépése előtt a bírósághoz érkezett.

[224] Ennek megfelelően a törvényszék a törvényben előírt összetételben járt el, törvényesen megalakított volt.

[225] A 2020. június 17. napjáig hatályban volt veszélyhelyzet ideje alatt érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedésekről szóló 74/2020. (III. 31.) Korm. rendelet 45. §-a előírta, hogy az elsőfokú bíróság a büntetőeljárás során egyesbíróként jár el, ideértve a külön eljárásokat is. Az elsőfokú bíróság tanácsa helyett egyesbíróként a tanács elnöke jár el.

[226] A törvényszék a rendelet hatálya alatti időszakban ennek alapján egyesbíróként járt el, majd 2020. június 26. napjától ismét egy hivatásos bíróból és két ülnökből álló tanácsban folytatta az eljárást.

[227] Az is rögzíthető a tárgyalási jegyzőkönyvek alapján, hogy tanács elnöke, illetve a bírói tanács tagjai a tárgyaláson – a Be. 427. § (1) bekezdésének megfelelően – mindvégig jelen voltak.

[228] A védő a felülvizsgálati indítványban valójában nem az ülnöki jelentét hiányát állította, hanem a megismétlés módjából vezette le a Be. 608. § (1) bekezdés a) pont II. fordulata szerinti eljárási szabálysértés megvalósulását.

[229] Mivel az ülnök személyében e határnapon változás következett be, ez a körülmény az eljárás megismétlésének kötelezettségét rótta a bíróságra [Be. 518. § (3) és (4) bekezdés].

[230] A Be. 518. § (3) bekezdés szerint a tárgyalást meg kell ismételni, ha a tanács összetételében változás történt. Attól függetlenül, hogy a tárgyalás megismétlésére milyen okból kerül sor, az a tárgyalás anyagának ismertetésével foganatosítandó. A Be. 518. § (4) bekezdése értelmében az ismertetés után figyelmeztetni kell az ügyészt, a vádlottat és a védőt arra, hogy az ismertetésre észrevételt tehetnek, illetve az ismertetés kiegészítését vagy eljárási cselekmény ismételt lefolytatását indítványozhatják. Ezekhez az indítványokhoz azonban a bíróság nincs kötve.

[231] A törvény indokolása szerint a tárgyalás kötelező megismétlése és ennek módjára vonatkozó új szabályozás az eljárások gyorsításának érdekét szolgálja. Így a tárgyalás megismétlésének könnyítő rendelkezése, hogy az ismertetést a tárgyalás korábbi anyagának lényegére korlátozza, mely – különösen − a korábbi tárgyaláson megjelentek, a foganatosított eljárási cselekmények, esetlegesen meghozott határozatok felsorolására, szükség szerint − tartalmát tekintve − érdemi összefoglalására koncentrálhat.

[232] Az ismertetés nem jelenti azt, hogy az addig megtartott érdemi tárgyalások jegyzőkönyvét szó szerint fel kell olvasni. Mivel a tanács hivatásos bíró tagját csupán ismertetési – vagyis az ügy szempontjából releváns adatok előadásának és nem a korábbi tárgyalási jegyzőkönyvek felolvasásának – kötelezettsége terhelte; önmagában az ismertetés viszonylag rövidebb tartamából annak nem megfelelő voltára nem lehet megalapozott következtetést levonni (BH 1999.59.).

[233] A törvény tehát nem kíván meg részletesebb ismertetést, felolvasást, ugyanakkor lehetőséget biztosít a (4) bekezdés szerint észrevételek, indítványok előterjesztésére, mely azonban nem köti a bíróságot.

[234] Az ügyészség helytállóan hivatkozott arra, hogy a Kúria a BH 2022.230. szám alatt közzétett döntésében megállapította, hogy az 1/2002. Büntető jogegységi határozat elvi tartalma az új Be. alkalmazásakor is irányadónak tekinthető. E szerint még akkor sem valósul meg feltétlen eljárási szabálysértés, ha a bíróság az ülnök (vagy hivatásos bíró) személyében bekövetkezett változás esetén elmulasztja a tárgyalás megismétlését, ez ugyanis ún. relatív eljárási szabálysértés.

[235] A Kúria egyetértett a Szegedi Ítélőtábla azzal kapcsolatos érvelésével, hogy a 2020. június 26-i határnapon a tárgyalás megismétlése – még ha arra rövidebb idő alatt és a bizonyítási cselekmények felsorolásával került sor – megfelelt a Be. 518. (3) és (4) bekezdésében írt törvényi rendelkezéseknek {másodfokú ítélet [61]-[92] bekezdés}.

[236] Mindezek alapján téves az I. rendű, II. rendű és VI. rendű terhelt védője felülvizsgálati indítványnak, valamint az I. rendű terheltnek az a jogi okfejtése, amely a Be. 518. § (3) és (4) bekezdésének esetleges sérelme miatt a bíróság új tagjával kapcsolatban az ügyismeret hiányát feltételezi, és ezt az ülnök tárgyaláson való folyamatos kötelező jelenléte megsértésével azonosítja [Be. 608. § (1) bekezdés a) pont II. fordulat].

[237] 2.3. A felülvizsgálati indítványukban Terhelt6 III. rendű és Terhelt1 IV. rendű terhelt is felrótta az első- és másodfokú bíróság indokolásának hiányos voltát.

[238] A Be. az indokolási kötelezettség teljesítésével kapcsolatban csak azt tekinti feltétlen hatályon kívül helyezésre okot adó eljárási szabálysértésnek, ha az ítélet indokolása a rendelkező résszel teljes mértékben ellentétes [Be. 608. § (1) bekezdés f) pont].

[239] Az indokolási kötelezettség megsértése kizárólag a rendes jogorvoslat keretében vezethet hatályon kívül helyezéshez [Be. 609. § (2) bekezdés d) pont], de a rendkívül jogorvoslatként szabályozott felülvizsgálat alapjául nem szolgálhat.

[240] A Be. 451. § (5) bekezdése alapján a határozat indokolása a bíróság által megállapított, a döntés alapjául szolgáló, jelentős tényeket és körülményeket, valamint a határozat alapjául szolgáló jogszabályokat tartalmazza.

[241] Ennek megfelelően az indokolás rendeltetése

- egyfelől a döntés, tehát valamely rendelkezés (jogkövetkeztetés) ténybeli alapjának rögzítése (a tényállás),

- másfelől számadás a döntéshozatali tevékenységről (a tényálláson kívüli indokolás). A tényállás és a tényálláson kívüli indokolás megkülönböztetése a vizsgált feltétlen eljárási szabálysértés szempontjából alapvető jelentőségű (BH 2022.319.).

[242] A III. rendű és IV. rendű terhelt védőjének indítványában megjelölt eljárási szabálysértés megállapítására tehát kizárólag az vezet, ha az ellentét a büntetőjogi főkérdések – a bűnösség megállapítása, a felmentés, az eljárás megszüntetése, a cselekmény jogi minősítése vagy a büntetés kiszabása, illetve az intézkedés alkalmazása – tekintetében áll fenn a rendelkező rész és az indokolás között.

[243] A jogerős ítélet rendelkező részének és indokolásának feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező ellentétére azonban valójában sem a III. rendű, sem a IV. rendű terhelt nem hivatkozott. Olyat ugyanis egyik indítványozó sem állított, hogy az eljárt bíróságok a bűnösségüket kimondó rendelkező résszel ellentétesen az indokolásában a felmentésüket eredményező érvelést rögzítettek volna. Ezzel szemben az indítványok épp a III. rendű és IV. rendű terheltek bűnösségére vonatkozó ítéleti megállapításokat, a bizonyítékok értékelését, és az elsőfokú bíróság ezekből levont, a terheltek elítélését eredményező következtetéseit támadták.

[244] 2.4. A III. rendű és IV. rendű terhelt által kifogásolt, a nyomozás során megvalósított esetleges eljárási szabálysértések – így a nyomozás hiányosságai, a nyomozási bíró döntései és a gyanúsítás elleni panasz elbírálása során hozott határozatok – nem tartoznak a Be. 608. § (1) bekezdése szerint, feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértések körébe, ezért azok nem vezethetnek a felülvizsgálati indítvány érdemi elbírálására (BH 2015.154., EBH 2013.B.23.).

[245] 2.5. A tisztességes eljárás elve az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdésében meghatározott alkotmányos alapjog, melynek érvényesülését a Kúria a felülvizsgálati eljárásban – mivel az nem tartozik a Be. 649. §-ában felsoroltak közé – közvetlenül nem vizsgálhatja, így az esetleges sérelme felülvizsgálatot nem alapoz meg. Ugyancsak kizárt felülvizsgálat az III. rendű terheltnek a védekezéshez való jog sérelme tekintetében előadott kifogásai tekintetében is.

[246] 2.6. A titkos információgyűjtés anyagának a büntetőeljárásban bizonyítékként való felhasználását sérelmező terhelti kifogások a felülvizsgálati eljárásban ugyancsak nem vizsgálhatók, még abban az esetben sem, ha az engedélyezését kérő szerv a kívánt információ megszerzését követően nem tett volna eleget haladéktalanul (nyomban) a feljelentési, nyomozáselrendelési kötelességének (BH 2012.186. III.).

[247] 2.7. A IV. rendű terhelt a felülvizsgálati indítványában és a védője az észrevételében – az elkövetési magatartás, az indíték és a szándék körülírásának tényállásbeli hiányosságai miatt – megkérdőjelezte a vád törvényességét, megalapozottságát.

[248] E tekintetben azt kell kiemelni, hogy az eljárási törvény a vádirat törvényes elemeként határozza meg a vád tárgyává tett cselekmény pontos leírását [Be. 422. § (1) bekezdés b) pont]. Amennyiben a vádirat – a hiányosságainak pótlására irányuló felhívás ellenére – érdemi elbírálásra alkalmatlan módon nem, vagy hiányosan tartalmazza a Be. 422. § (1) bekezdésében előírt törvényes elemeket, a bíróság nem ügydöntő végzésével az eljárást a tárgyalás előkészítésének szakaszában megszünteti [Be. 492. § (2) bekezdés d), e) pont].

[249] A bizonyítási eljárás befejezését követően az eljárás megszüntetésére a Be. 567. § (2) bekezdés d) pontja alapján akkor kerülhet sor, ha a vádirat nem vagy hiányosan tartalmazza a törvényes elemeket, és emiatt a vád érdemi elbírálásra alkalmatlan.

[250] Mivel a vád törvényes elemeinek hiányát a Be. 608. § (1) bekezdése a feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértések között sem sorolja fel, az felülvizsgálatot nem alapoz meg, ahogyan a vád megalapozottsága sem lehet rendkívüli jogorvoslat tárgya (EBH 2015.B.10.).

[251] A vádemeléssel kapcsolatban felülvizsgálatot kizárólag az alapoz meg, ha a bíróság a határozatát nem az arra jogosult által emelt vád alapján hozta meg [Be. 649. § (2) bekezdés c) pont]. E felülvizsgálati ok kizárólag akkor foghat helyt, ha a vádemelés során az alaki legitimáció hiányzott, vagyis a vádló nem rendelkezett törvényi felhatalmazással a vádemelésre. Ilyen hivatkozást azonban az indítványok nem jelöltek meg.

[252] 2.8. A Kúria hivatalból elvégzett vizsgálata [Be. 659. § (6) bekezdés] során felülvizsgálatot megalapozó más eljárási szabálysértést [Be. 649. § (2) bekezdés] sem észlelt.

[253] 3. Az egyes törvényeknek az egyfokú járási hivatali eljárások megteremtésével összefüggő módosításáról szóló 2019. évi CXXVII. törvény (a továbbiakban: Ejht.) bevezette az ún. korlátozott precedens-rendszert, melynek értelmében a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatok kötelezőek az alsóbíróságokra és a Kúriára is.

[254] Ezért a Be. 561. § (3) bekezdés g) pontja alapján a bíróság ügydöntő határozata indokolásának tartalmaznia kell azokat az indokokat, amelyek miatt – a 649. § (1) és (2) bekezdésében meghatározott, felülvizsgálati eljárás alapjául szolgáló kérdésben – eltért a Kúria határozatától, ide nem értve a jogegységi határozatot.

[255] Egészen eltérő szabályok vonatkoznak a Kúriára, ugyanis a Bszi. 32. § (1) bekezdés b) pontja alapján, ha a Kúria valamely ítélkező tanácsa jogkérdésben el kíván térni a Kúria Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatától, előzetes döntéshozatali indítványra jogegységi eljárásnak van helye.

[256] E törvényhely (2) bekezdése alapján ebben az esetben a Kúria tanácsa az előzetes döntéshozatali indítvány előterjesztése mellett a jogegységi határozat meghozataláig az eljárását felfüggeszti.

[257] A Be. 649. § (6) bekezdése felülvizsgálati okként rögzíti, ha a Kúria a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatától eltért.

[258] A Kúria a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatától való eltérésre alapított felülvizsgálati okra történő hivatkozásnak azonban csak az alábbi feltételek együttes fennállása esetén van lehetőség:

- a felülvizsgálati indítvánnyal támadott jogerős ügydöntő határozatot a bíróság 2020. július 1. napján vagy azt követően hozta,

- a felülvizsgálattal támadott határozattól való eltérést megalapozó határozatot a Kúria hozta és az 2012. január 1. napját követően a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétételre került,

- valamint a felülvizsgálati indítvány tartalmazza annak megjelölését, hogy az állított eltérés a büntető anyagi jog mely szabályának (1) bekezdésében meghatározott megsértését eredményezte, vagy a 649. § (2) bekezdésében meghatározott mely eljárási szabálysértést eredményezett. Amennyiben ezen feltételek közül bármelyik hiányzik, a felülvizsgálati indítvány alapján a felülvizsgálati eljárás lefolytatása kizárt (BH 2022.289.).

[259] A 649. § (6) bekezdése esetén meg kell jelölni a Kúria Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatát és annak azt a részét, amelytől a felülvizsgálattal támadott ügydöntő határozat eltér [Be. 652. § (1) bekezdés 2. mondata].

[260] A kifejtettek alapján a III. rendű és IV. rendű terhelt által megjelölt, a Legfelsőbb Bíróság BH 2004.311. számú határozatától való esetleges eltérés – mivel azt nem a Kúria hozta – nem alapozza meg e felülvizsgálati ok alkalmazását.

[261] Ehelyütt kell kitérni arra is, hogy a védők által a felülvizsgálati indítványokban megjelölt ítélőtáblai határozatok nem tekinthetők az alsóbíróságokra kötelezőnek és az adott jogkérdést érintően irányadónak, ilyen hatással csak a Kúria közzétett határozatai bírnak.

[262] 4. Terhelt6 III. rendű és Terhelt1 IV. rendű terhelt felülvizsgálati indítványaiban foglalt érvelés a büntető anyagi jog szabályainak megsértésére is kiterjedt.

[263] A III. rendű terhelt kifejezetten megjelölte a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontját is, míg a IV. rendű terhelt indítványa – a tartalma szerint – részben e felülvizsgálati oknak feleltethető meg.

[264] 4.1. A Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja szerint felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a terhelt bűnösségét.

[265] E felülvizsgálati ok akkor valósul meg, ha a jogerős ítélet tényállásában leírt cselekmény nem bűncselekmény, vagy a bíróság a tényállásban rögzített büntethetőséget kizáró, vagy büntethetőséget megszüntető ok ellenére mégis megállapította a terhelt bűnösségét.

[266] A felülvizsgálatra irányadó jogszabályi rendelkezések kimondják, hogy a felülvizsgálati indítványban a jogerős ítéletben megállapított tényállás nem támadható [Be. 650. § (2) bekezdés]. A Be. 659. § (1) bekezdése alapján e rendkívüli jogorvoslat során nincs helye a bizonyítékok ismételt és eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének; a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó.

[267] Az irányadó tényállás meghatározása körében kiemelendő, hogy az ítélkezési gyakorlat a felülvizsgálati indítvánnyal támadott ügydöntő határozatban szoros értelemben vett tényállásnál tágabban határozza meg az irányadó tényálláshoz tartozó ténymegállapítások körét. Ennek alapján a tényállás az ítélet egészében és tartalmilag vizsgálandó, ezért az irányadó tényálláshoz tartozónak kell tekinteni a jogerős határozat indokolása bármely részében szereplő minden ténymegállapítást, amely az elbírált bűncselekmény büntetőjogi megítélésénél jelentős (BH 2015.216.I., BH 2013.237., BH 2013.53., BH 2006.392.). A tényállás jelen ügyben is a másodfokú bíróság által tett kiegészítésekkel, helyesbítésekkel irányadó a felülvizsgálati eljárásban (EBH 2011.2385).

[268] A felülvizsgálati eljárásban tehát a jogerős ítéletben megállapított tényállástól eltérő tények állításával a bűnösség megállapításának vitatására nincs törvényes lehetőség, a jogkövetkeztetések – így a bűnösség vagy a jogi minősítés megállapításának – helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható (BH 2004.102.).

[269] Emellett azt is rögzíteni szükséges, hogy a Be. 7. § (5) bekezdése alapján abban a kérdésben, hogy a terhelt követett-e el bűncselekményt, a bíróságot nem köti a közigazgatási eljárásban hozott határozat, illetve az abban megállapított tényállás.

[270] A jogerős, vádról rendelkező ügydöntő határozatban megállapított tényállás mellett az a mérlegelő tevékenység sem támadható, mely a tényállás megállapításához vezetett. Ebből következően a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható. A felülvizsgálatban tehát nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének megkérdőjelezésére, ezen keresztül a bűnösség kérdésének, valamint a – minősítéssel kapcsolatos, vagy más büntető anyagi jogi szabály sérelme nélkül – kiszabott büntetés, illetve annak mértéke vitatására. Ide értendő a bizonyítási indítványok elutasítása is, mivel ezek indokoltságát a bíróság vizsgálat tárgyává teszi, mérlegeli, azonban teljesítésüket szükségtelennek találja a tényállás tisztázásához.

[271] Mindezek alapján a III. rendű és a IV. rendű terhelt felülvizsgálati indítványában, és a IV. rendű védő észrevételében foglalt megalapozatlanságra vonatkozó érveléssel összefüggésben szükséges hangsúlyozni, hogy a felülvizsgálat során a tényállás Be. 592. § (1) bekezdés b) pontjában meghatározott teljes, illetve a Be. 592. § (2) bekezdése szerinti részleges megalapozatlansága, felderítettsége nem vizsgálható. A Kúria a felülvizsgálat során a megállapított tényálláshoz még annak esetleges megalapozatlansága esetén is kötve van, az indítványokban felhozott jogkérdéseket e tényállás alapján bírálja el.

[272] Ebből következően a tényállás törvényben tilalmazott támadásaként értékelendő a III. rendű terhelt felülvizsgálati indítványának az ítéleti tényállással ellentétben álló hivatkozása, miszerint az árubeszerzések a rendelkezésre álló valós tartalmú bizonylatok szerint valósultak

meg, mivel a megjelölt gazdasági társaságok belföldi forgalomban értékesítették az árut az cég1 és az cég2. részére. Ugyancsak a tényállás támadását jelenti, így ellentétes a Be. 650. § (2) bekezdésében és a Be. 659. § (1) bekezdésében foglaltakkal az arra való hivatkozás, hogy a IV. rendű terheltnek nem volt tudomása a számlák valótlan voltáról.

[273] A felülvizsgálat során a bíróságnak a titkos információgyűjtés eredményének értékelése körében kifejtett álláspontja szintén nem lehet felülvizsgálat tárgya, mivel az esetlegesen törvénysértő módon beszerzett bizonyíték figyelembevétele, illetőleg annak kirekeszthetősége nem a bűnösségre vont jogi következtetést vagy a bűncselekmény minősítésének törvényességét érinti, nem anyagi jogszabálysértés, hanem valójában szintén a tényállás megalapozottságának támadásaként értékelhető.

[274] A Be. 7. § (5) bekezdésére figyelemmel az adóhatósági ellenőrzések eredménye és a Fővárosi Törvényszék 38.K.702.315/2020/20. számú határozatában megállapítottak nem vehetők figyelembe a felülvizsgálati eljárás során.

[275] Ugyancsak nem alapoz meg érdemi felülvizsgálatot a III. rendű és IV. rendű terhelt indítványának azon része, mely az egyes bizonyítékok hitelt érdemlőségét, tanú9 tanú vallomásainak következetességét és a bíróság bizonyíték-értékelő tevékenységét kifogásolja. Jelen ügyben a III. rendű és IV. rendű terhelt felülvizsgálati indítványa valójában további bizonyítási cselekmények elvégzését, ezt követően a bizonyítékok újraértékelését igényelte abból a célból, hogy a megismételt eljárásban a bíróság olyan új tényállást állapítson meg, amely – akár részbeni – felmentésüket eredményezheti.

[276] Ebből következően a terheltek által szükségesnek ítélt adóhatósági ellenőrzést végző revizorok kihallgatása, illetve a VIES adatok beszerzése érdekében nem kerülhet sor a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítására, ilyen okot ugyanis a Be. 663. § (1) bekezdése nem tartalmaz.

[277] 4.2.Mindezek rögzítése után a Kúriának a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás alapján kellett állást foglalnia abban, hogy a III. rendű és IV. rendű terhelt által elkövetett bűncselekmény minősítése megfelel-e a büntető anyagi jog szabályainak.

[278] A Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontja szerinti költségvetési csalás bűntettét valósítja meg, aki költségvetésbe történő befizetési kötelezettség vagy költségvetésből származó pénzeszközök vonatkozásában mást tévedésbe ejt, tévedésben tart, valótlan tartalmú nyilatkozatot tesz, vagy a valós tényt elhallgatja és ezzel egy vagy több költségvetésnek vagyoni hátrányt okoz.

[279] E bűncselekmény esetén a törvény csak a szándékos elkövetést rendeli büntetni, azonban az egyenes szándék megléte nem feltétel. Az elkövetőnek tisztában kell lennie a tévesébe ejtésre (tévedésben tartásra, elhallgatásra) irányuló magatartással és azzal is, hogy ezzel okozati összefüggésben egy vagy több költségvetésnek vagyoni hátrányt okoz.

[280] A tudattartalommal összefüggésben a Kúria itt utal arra, hogy az ítéleti tényállás személyi és történeti részében rögzített ténymegállapítások nem kizárólag fizikai jellegű külső történések, de ún. belső történések, tudati tények is lehetnek (BH 2005.167.).

[281] Az elkövető tudatának tartalma törvényi tényállási elem, az ún. alanyi okozatosság: a tárgyi oldal elemeinek (elkövetési magatartás, eredmény) külvilágban való megnyilvánulása, ténybelisége és az elkövető ahhoz való akarati viszonyulása. Ez a viszonyulás az elkövetőn belüli, külvilágtól elzárt. Az elkövető elkövetéskori tudattartalmára valamely, a külvilágban megjelenő fizikai, illetve mérhető (számszaki) tényből lehet következtetni, s mint ilyen, ténykérdés. A tudati tények (szándékosság, gondatlanság) bizonyítása közvetett bizonyítás. Ebből a szándékosságra, gondatlanságra, illetve annak miként jére, s a bűnösségre vont következtetés viszont jogi értékelés, amely ekként jogkérdés (BH 2021.251.). A tudattartalom

ténybeli megállapítása lehet a tényállás része, ezért a tudati tények a felülvizsgálati eljárásban nem vitathatóak (BH 2011.3.).

[282] Mindezek alapján a terhelt cselekvésével kapcsolatos tudati tényekből vont jogkövetkeztetésre is érvényesül a támadhatatlanság szabálya.

[283] 4.3. A III. rendű terhelt az előzetesen felszámított áfa beszámítási jogának megtagadásából eredeztette a költségvetési csalás bűncselekményének törvénysértő megállapítását, mivel álláspontja szerint a gazdasági események a bizonylatok szerint valósultak meg. Emellett sérelmezte a bűnössége megállapítását a további bűncselekményekben is.

[284] Ehhez képest a jogerős ítéleti tényállás tartalmazza, hogy Terhelt2 I. rendű terhelt Terhelt3 II. rendű és Terhelt6 III. rendű terheltekkel megállapodott abban, hogy az I. rendű terhelt az cég1-nek és az cég2.-nek anyagi haszon szerzése érdekében cseh és szlovák eladóktól alumínium tömböket szerez be. Az I. rendű terhelt – az adóellenőrzések miatt rendszeresen cserélődő cégekből álló – fiktív számlázási láncolatot hozott létre, melynek segítségével II. rendű és III. rendű terhelt közvetlenül az EU tagállamaiból beszerzett primer alumíniumot belföldi beszerzésként tudta feltüntetni az ügyvezetésük alatt álló két gazdasági társaság áfa bevallásaiban, ezáltal a láncolatban részt vevő magyarországi bejegyzésű gazdasági társaságok nevében kiállított valótlan tartalmú számlák alapján az adóhatóság megtévesztésével jogosulatlanul csökkenteni tudták a két cég áfa fizetési kötelezettségét, mellyel vagyoni hátrányt okoztak (elsőfokú ítélet 60. oldal).

[285] Abban a kérdésben, hogy a számlák fiktívek, és abban, hogy ennek milyen büntetőjogilag is értékelendő adózási következményei állapíthatóak meg, az eljárt bíróságok állást foglaltak.

[286] A jogerős ítéletben megállapított tényállás szerint jelen ügyben az adólevonási jog gyakorlásakor alapul vett számlák tartalmilag valótlanok voltak és a tényállás tartalmazza a III. rendű terhelt adóhiány előidézésére irányuló csalárd szándékára vonatkozó tényeket is.

[287] Így a III. rendű terhelt – döntően a megállapított tényállással ellentétes hivatkozásokon alapuló – a bűnösség kimondását kifogásoló felülvizsgálati indítványa a költségvetést károsító bűncselekmény vonatkozásában alaptalan.

[288] 4.4. Terhelt1 IV. rendű terhelt felülvizsgálati indítványában kifogásolta azt is, hogy költségvetési csalás bűntettében adóalanyiság hiányában került sor az elítélésére, valamint a bűnösségének kimondását sérelmezte a közbizalom elleni bűncselekményben és a számvitel rendje megsértése bűntettében. E hivatkozása a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja szerinti felülvizsgálati oknak felel meg.

[289] A jogerős ítéleti tényállás Terhelt1 IV. rendű terhelt vonatkozásában tartalmazza, hogy a IV. rendű terheltnek legalább 2012 májusától tudomása volt arról, hogy az cég1 és az cég2. az I. rendű terhelt által vezetett bűnözői csoport segítségével közvetlenül az Európai Unió más tagállamaiban bejegyzett eladóktól szerzi be a Magyarországon továbbértékesített alumínium tömböket és ennek leplezésére valótlan tartalmú számlákat fogad be az I. rendű terhelt által koordinált, magyarországi székhelyű gazdasági társaságoktól. A IV. rendű terhelt a valótlan tartalmú számlák alapján készítette el és küldte meg az adóhatóságnak az cég1 és az cég2. áfa-bevallásait. A IV. rendű terhelt ezen felül javaslatot is tett a cég19-vel kapcsolatos valótlan tartalmú nyilatkozat megtételére.

[290] A bíróság a jogerős ügydöntő határozatban a IV. rendű terhelt cselekményét társtettesként elkövetett költségvetési csalás bűntettének [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (5) bekezdés a) pont] minősítette.

[291] Az elkövetéskor hatályos Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 3:116. § (1) bekezdése szerint a gazdasági társaságot vezető tisztségviselői és képviseletre feljogosított munkavállalói írásban cégjegyzés útján képviselik. Az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 7. § (2) bekezdése értelmében a jogi személyt az adóhatóság előtt a rá vonatkozó szabályok szerint képviseleti joggal rendelkező személy vagy képviseleti jogosultságot igazoló, a törvényben részletesen felsorolt személyek képviselhetik.

[292] Az ismertetett jogszabályi rendelkezések tükrében nem kétséges, hogy a cég1 és az cég2. nevében a bevallási és adófizetési kötelezettség teljesítése a vezető tisztségviselőket terhelte, jelen esetben Terhelt3 II. rendű és Terhelt6 III. rendű terheltet az Áfa tv. 2. § a) pontjára és az (5) bekezdésére is figyelemmel.

[293] A IV. rendű terhelt a tényállásban megállapított adóbevallásokkal érintett általános forgalmi adó tekintetében nem volt adóalany.

[294] A költségvetési csalás törvényi tényállása szerint a bűncselekmény tettesének speciális jogalanyisággal nem kell rendelkeznie. Ugyanakkor az adókötelezettség szempontjából jelentős tényre vonatkozó valótlan tartalmú nyilatkozattétele, illetve az ilyen ténynek az elhallgatása csak olyan személy esetében értelmezhető, akit e tények vonatkozásában bevallási kötelezettség terhel az adóhatóság felé. Ebből következően tettesként az adóbevallást (más nyilatkozatot) benyújtó személy, jellemzően a gazdasági társaság intézkedésre jogosult ügyvezetője jöhet számításba (BH 2010.114., Bfv.I.964/2021/6., Bfv.I.1378/2021/35.).

[295] Az adóbevallás szempontjából a könyvelő rendszerint quasi teljesítési segéd. Az adó bevallása az adóalany, jelen esetben a cég1 és az cég2. nevében a II. rendű és a III. rendű terhelt kötelezettsége volt. Ennek megfelelően az adóbevallás elmulasztásáért vagy valótlan tartalmú adóbevallás benyújtásáért való felelősség is elsősorban az adóalanyt terheli.

[296] Ebből következően a IV. rendű terhelt – befizetési kötelezettség hiányában – a költségvetési csalás bűntettének társtettese nem lehet.

[297] Az állandó bírói gyakorlat szerint azonban e bűncselekményt más elkövetői minőségben, így bűnsegédként olyan személy is elkövetheti, akinek nincs jogi kötelezettsége az adózási szempontból jelentős tényekre vonatkozó nyilatkozattételre (BH 2013.200.).

[298] A Btk. 12. §-a alapján elkövető a tettes, a közvetett tettes és a társtettes (tettesek), valamint a felbujtó és a bűnsegéd (részesek). A tettesek a különös részi törvényi tényállás keretei közé illő, a részesek a törvényi tényálláson kívüli magatartást fejtenek ki.

[299] Bűnrészes a bűncselekménynek olyan elkövetője, aki a törvényi tényállás megvalósításában közvetlenül nem vesz részt, ám a tettessel szándékegységben jár el, és a törvényi tényállás megvalósítása nélkül is oksági kapcsolatba hozható a cselekvősége a legalább kísérleti szakba eljutott tettesi cselekménnyel, annak befejezettsége előtt [3/2011. (X. 14.) Büntető jogegységi határozat].

[300] A részes cselekménye tehát a törvényi tényálláson kívüli magatartás, mely a tettesi (társtettesi) alapcselekményhez kapcsolódik. A bűnsegéd felelősségének megállapítása törvényes, ha a jogerős ítéleti tényállás tartalmazza a terhelti alapcselekmény törvényi tényállási elemeinek, illetve a terhelt ehhez kapcsolódó bűnsegédi felelősségének megállapítását megalapozó tényeket (BH 2021.96.I.).

[301] A Btk. 14. § (2) bekezdése alapján bűnsegéd az, aki bűncselekmény elkövetéséhez másnak szándékosan segítséget nyújt.

[302] A részesek tudata átfogja azt, hogy a tettes szándéka milyen bűncselekmény elkövetésére irányul és a bűnsegéd a tettes ezen szándékos bűncselekményének elkövetéséhez

nyújt szándékosan segítséget. (2019.155.II.). A bűnsegéd szándéka a tettesivel mutat egyezőséget, a véghezvitel érdekében erősíti azt. Ebből az is következik, hogy a bűnsegéd tudatának át kell fognia azt, hogy a tettes szándéka milyen bűncselekmény elkövetésére irányul, ehhez a tényállásszerű cselekményhez kell hozzájárulnia, azt a véghezvitel végett kell erősítenie.

[303] A bűnsegéd személyében nem kell teljesülnie az alapbűncselekmény esetleges speciális alanyiságából fakadó feltételeinek sem.

[304] A bűnsegéd magatartása a segítségnyújtás, amely állhat akár tevőleges magatartásban, akár mulasztásban. A bűnsegély fizikai és pszichikai is lehet. A fizikai bűnsegéd a tettesi cselekmény külső feltételeit segíti, pl. eszközt biztosít vagy a végrehajtás fizikai feltételeit biztosítja. A pszichikai bűnsegéd a cselekmény megvalósítását már elhatározó tettes szándékát – azt felismerve akár az elkövetés előtt, akár a végrehajtás során – számára felismerhető módon támogatva tovább erősíti. A bűnsegéd támogató magatartását akár kifejezett nyilatkozattal, akár támogató jelenlétével a tettes tényállásszerű magatartásának kifejtésekor vagy azt megelőzve tanúsítja.

[305] A Kúria azt állapította meg, hogy a jelen ügyben irányadó tényállás rögzíti azokat a tényeket, amelyekből a IV. rendű terhelt részesi magatartásának a tettesi alapcselekményhez kötődő szándékegységére következtetés vonható. A tényállás szerint a IV. rendű terheltnek tudomása volt arról, hogy az adóbevallások valótlan tartalmúak, fiktív számlák alapján készültek. A IV. rendű terhelt tudata átfogta azt is, hogy az adóbevallások benyújtásával segítséget nyújt a költségvetésben való vagyoni hátrány okozásához.

[306] Mindezek alapján a IV. rendű terhelt cselekménye – egyezően az elsőfokú ítéletben megállapítottakkal – bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás bűntetteként [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (5) bekezdés a) pont] minősül.

[307] 4.5. A költségvetési csalás és az annak érdekében megvalósított (akár rendszerinti, de nem szükségszerű) eszközcselekmény (jellemzően a hamis magánokirat felhasználása) egymással valódi alaki halmazatban áll (Kúria Bfv.II.190/2021/8., Bfv.II.1404/2020/8.).

[308] A fiktív számlának az adóbevallás alapját képező könyvelésben való feltüntetése annak „felhasználását” jelenti akkor is, ha maga a számla nem kerül az adóhatóságokhoz benyújtásra, s ekként ez a magatartás magánokirat-hamisítás megállapításának alapjául szolgálhat (BH 2013.176.II.). A bizonylati alapok nélkül elkészült, s ekként az adólevonási jogot valótlanul tartalmazó adóbevallás pedig maga is egy valótlan tartalmú magánokirat, ezért felhasználása esetén az ezzel megvalósított bűncselekmény a költségvetési csalással valódi alaki halmazatban áll (BH 1993.271.I.).

[309] Jelen esetben a valótlan tartalmú bevallások és egyéb okiratok benyújtása egyúttal a Btk. 345. §-ában szabályozott hamis magánokirat felhasználásának a vétségét is megvalósítja. E bűncselekmény a költségvetést károsító bűncselekménynek nem szükségképpeni eleme, így a bűncselekmények halmazatban állnak.

[310] Ezért helytálló a III. rendű és IV. rendű bűnösségének megállapítása 2 rendbeli folytatólagosan, társtettesként elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében.

[311] A Kúria osztotta a Legfőbb Ügyészség álláspontját a tekintetben, hogy a III. rendű és IV. rendű terhelt tényállásban írt cselekménye megvalósította a Btk. 403. § (1) bekezdésének a) pontjában szabályozott számvitel rendje megsértése bűntettének tényállási elemeit.

[312] A jogerős ítélet XVIII. tényállási pontja tartalmazza, hogy Terhelt3 II. rendű és Terhelt6 III. rendű terheltek az cég1 vonatkozásában 2010. március és 2014. november között, míg az cég2. vonatkozásában 2010. október és 2014. november között – 2012. május és 2014. november között Terhelt1 IV. rendű terhelt segítségével –megsértették a kft.-re

vonatkozó könyvvezetési kötelezettséget és a bizonylati rendet, illetve a IV. rendű terhelt a könyvvizsgálatra vonatkozó előírásokat azzal, hogy a nem a számlakiállító cégek által teljesített gazdasági eseményekről kiállított számlákat felhasználták a két cég könyvelésének és éves beszámolóinak elkészítésekor, és a befogadott számlákban feltüntetett, de a valótlanságuk miatt le nem vonható áfa összeget nem számolták el költségként, annak összegével nem csökkentették az üzleti eredményt, a mérleg szerinti eredményt, az eredménytartalékot, illetve ezen keresztül a saját tőke összegét.

[313] A tényállásból a bűncselekménynek a Btk. 403. § (4) bekezdése szerinti eredménye is kitűnik, hiszen a saját tőke III. rendű és a IV. rendű terheltek magatartásával összefüggő csökkenése 2012. és 2013. években meghaladta a nettó árbevétel húsz százalékát és a mérlegfőösszeg húsz százalékát, ezzel pedig a megbízható és valós képet lényegesen befolyásoló hibát idéztek elő a számviteli nyilvántartásban.

[314] 4.6. A Kúria a III. rendű és IV. rendű terhelt indítványában foglaltakra tekintettel érdemben vizsgálta, hogy a jogerős ügydöntő határozat figyelembevételével tévedés, mint büntethetőséget kizáró ok a III. rendű és IV. rendű terhelt vonatkozásában megállapítható-e.

[315] A terheltek által felhívott BH 2011.183. számon közzétett döntés szerint a felülvizsgálati eljárásban tévedésre, mint büntethetőséget kizáró okra hivatkozni csak akkor lehet, ha az irányadó tényállás tartalmaz olyan ténybeli körülményeket, amelyek alapot adhatnak ilyen jogkövetkeztetés levonására.

[316] A Btk. 20. § (1) bekezdése szerint nem büntethető az elkövető olyan tény miatt, amelyről az elkövetéskor nem tudott.

[317] A Btk. 20. § (2) bekezdése szerint nem büntethető az sem, aki a büntetendő cselekményt abban a téves feltevésben követi el, hogy az a társadalomra nem veszélyes, és erre a feltevésre alapos oka van.

[318] A Kúria megállapította, hogy az irányadó tényállás nem rögzít olyan tényt, mely a ténybeli vagy társadalomra veszélyességben való tévedés megállapítását lehetővé tenné a III. rendű vagy IV. rendű terhelt javára, így az erre alapított felülvizsgálati indítvány alaptalan.

[319] Így irányadó tényállás alapján nem sértettek törvényt az eljárt bíróságok, amikor a III. rendű és IV. rendű terhelt bűnösségét megállapították, a felrótt bűncselekmények jogi minősítése pedig csupán a IV. rendű terhelt által megvalósított költségvetési csalás elkövetői alakzatának meghatározásában téves.

[320] 4.7. A Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja akkor teszi a felülvizsgálatot lehetővé, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt, illetve a Btk. más szabályának megszegése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki.

[321] Az elkövetői alakzat téves megállapítása önmagában nem alapoz meg felülvizsgálatot, a bűnsegédi elkövetés esetében – az irányadó büntetési tétel teljes azonosságára tekintettel – nem vezethet törvénysértő büntetés kiszabásához sem.

[322] Mindezek alapján a felülvizsgálati ok megállapíthatóságának kizártsága okán a jogerős határozat megváltoztatásának – sem a minősítés, sem a büntetés tekintetében – nem volt helye.

[323] 5.1. Az I. rendű, a II. rendű, az V. rendű, a VI. rendű és a VIII. rendű terhelt védője, valamint a III. rendű és IV. rendű terhelt a felülvizsgálati indítványában, az I. rendű terhelt és a IV. rendű terhelt védője az észrevételében a büntető anyagi jog szabályainak megsértése körében vitatta a bűnszervezeti elkövetés megállapítását.

[324] A II. rendű terhelt vezető védője és az V. rendű terhelt védője a felülvizsgálat okaként a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontját jelölte meg.

[325] E felülvizsgálati ok – ahogyan arra a Kúria már az előbbiekben utalt – akkor valósul meg, ha a jogerős ítélet tényállásában leírt cselekmény nem bűncselekmény, vagy a bíróság a tényállásban egyértelműen rögzített büntethetőséget kizáró, vagy büntethetőséget megszüntető ok ellenére mégis megállapította a terhelt bűnösségét. Ilyen hivatkozást a védők azonban nem terjesztettek elő.

[326] A III. rendű terhelt a Be. 649. § (1) bekezdés b) pontjára hivatkozott, míg a VIII. rendű terhelt védője a felülvizsgálati indítványát a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjának II. fordulatára alapította, vagyis arra, hogy a bíróság a Btk. más szabályának megsértésével szabott ki törvénysértő büntetést.

[327] A IV. rendű terhelt, valamint az I. rendű, II. rendű és VI. rendű terhelt védője a Be. 649. §-ában megjelölt felülvizsgálati ok egyikét sem jelölte meg, a védő csupán a Be. 651. § (2) bekezdésére hivatkozott.

[328] 5.2. A bűnszervezetben történt elkövetés megállapítását sérelmező indítványok lényegében a Btk. 459. § (1) bekezdés 1. pontjában meghatározott, az V. rendű terhelt esetében pedig a korábbi Btk. 137. § 8. pontja szerinti fogalmi elemek hiányára alapítva kifogásolták a bűnszervezet törvénysértő megállapítását.

[329] A bűnszervezet büntető anyagi jogi fogalom, a bűnszervezetben elkövetés megállapítása pedig tényből vont jogi következtetés eredménye, nem része a jogi minősítésnek, nem a bűncselekmény minősítő körülménye, hanem a büntetéskiszabásra vonatkozik.

[330] A Btk. 91. § (1) bekezdése a Btk. Általános Részében rendelkezik a bűnszervezetben elkövetéshez kapcsolódó kötelezően alkalmazandó jogkövetkezményekről és előírja, hogy azzal szemben, aki a szándékos bűncselekményt bűnszervezetben követte el, a bűncselekmény büntetési tételének felső határa a kétszeresére emelkedik, de a huszonöt évet nem haladhatja meg. Ezzel a törvény általános jelleggel értékelt egy elkövetési körülményt, azonban ehhez nem rendelt önálló büntetési tételt, hanem csupán a tételkeret felső határát tágította (Kúria Bfv.I.606/2022/10.)

[331] A bűnszervezet mint többes elkövetői forma fennállása tehát olyan büntető anyagi jogi kérdés, amelynek a büntetés kiszabása során van jelentősége, a Btk. Általános Részében foglalt jogkövetkezményeket – egyebek mellett az e szervezeti forma keretében elkövetett bűncselekmény büntetési tételkeretének az emelkedését – vonja maga után. A Kúria ezért a bűnszervezet megállapítását sérelmező indítványt a büntető anyagi jog egyéb szabályának megsértését kifogásoló tartalommal vette figyelembe (Kúria Bfv.I.1010/2019/7., Bfv.II.947/2021/9., Bfv.I.514/2022/10.).

[332] 5.3. A Be. 649. § (1) bekezdés b) pont II. fordulat ba) alpontja alapján a kiszabott büntetés törvényessége kérdésében csak akkor van helye felülvizsgálatnak, ha a kiszabott büntetés, illetve annak neme és mértéke a büntetőtörvény valamely mérlegelést nem tűrő rendelkezésébe ütközve a nemében és/vagy mértékében törvénysértő (BH 2012.239., BH 2016.264.II.).

[333] Törvénysértő büntetés címén felülvizsgálati ok az olyan anyagi jogi szabály megszegése, amely alkalmazását a büntetés meghatározása esetében a törvény az ítélőbíró számára korlátok közé szorítva biztosítja, és elvétése miatt az egyszerűsített felülvizsgálat (Be. XCIV. Fejezet) nem nyújt jogorvoslati lehetőséget. Ilyen esetben a büntetés nem illeszkedik a törvénybe, ilyen büntetést – illetve ilyen formában joghátrányt – a törvény nem ismer, nem tesz lehetővé (BH 2020.9.)

[334] A Kúria következetes gyakorlata alapján a kiszabott büntetés önmagában akkor törvénysértő, ha a bűncselekmény minősítéséhez tartozó büntetési tételre, valamint a büntetés végrehajtásának felfüggeszthetőségére vonatkozó rendelkezéseket sérti.

[335] A bűnszervezetben elkövetés téves megállapítása miatt felülvizsgálatnak akkor van helye, ha emiatt a büntetőjog szabályának megsértése miatt törvénysértő büntetés kiszabására kerül sor (BH 2016.234.) A bűnszervezet téves megállapítása tehát önmagában nem feltétlenül eredményezi törvénysértő büntetés kiszabását, amennyiben az adott tényálláshoz rendelt törvényi büntetési tételkeret felső határát nem haladja meg. Ezért, ha a bűnszervezetben elkövetés megállapítása törvénysértő, de az nem eredményezte törvénysértő büntetés kiszabását – vagyis a joghátrány meghatározására a törvényes keretek között került sor –, akkor nincs helye felülvizsgálatnak a feltételes szabadság kizárására és a végrehajtási fokozat megállapítására vonatkozó rendelkezéssel szemben, mivel ezek önmagukban nem valósítanak meg önálló felülvizsgálati okot (BH 2021.217.II.)

[336] A felülvizsgálati indítvány tehát a bűnszervezetben történt elkövetés téves megállapítása esetén sem vezethet eredményre, amennyiben a kiszabott büntetés nem haladja meg az adott bűncselekményre vonatkozóan a Btk. Különös Részében meghatározott büntetési tételkeretet, illetve az adott ügyben irányadó általános részi, tételkeretet emelő rendelkezések – így a halmazati büntetéskiszabás, a többszörös, különös és erőszakos többszörös visszaesőkre vonatkozó szabályok – alapján megállapított tételkeretet.

[337] Ugyancsak nem tekinthető törvénysértő büntetésnek a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségére, annak legkorábbi időpontjára, vagy a büntetés végrehajtási fokozatára vonatkozó rendelkezések körében megvalósult törvénysértés megállapítása (BH 2015.269.II., BH 2017.326.).

[338] A jogerős ítélet – ahogyan a Legfőbb Ügyészség is helytállóan rámutatott – az I. rendű terhelttel szemben 8 év, a II. rendű és III. rendű terhelttel szemben személyenként 6 év, míg a IV. rendű, VI. rendű és VIII. rendű terhelttel szemben személyenként 4 év szabadságvesztést szabott ki, mely nem haladja meg a terhükre megállapított bűncselekmények Btk. Különös Részében meghatározott büntetési tételkeretet, ezért jelen ügyben a büntetés még a bűnszervezet törvénysértő megállapítása esetén sem lenne törvénysértő.

[339] 5.4. A Kúria azt is megállapította, hogy a jogerős ítélet a büntetést törvényesen szabta ki e terheltekkel, mint bűnszervezetben elkövetőkkel szemben.

[340] A bűnszervezet fogalmát a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény módosításáról szóló 1997. évi LXXIII. törvény 1997. szeptember 15. napjával iktatta be a büntető törvény 137. § 7. pontjába. Ezt 1999. március 1. napjával módosította és átszámozta a büntető jogszabályok módosításáról szóló 1998. évi LXXXVII. törvény 35. §-a (korábbi Btk. 137. § 8. pont). Eszerint a bűnszervezet: bűncselekmények rendszeres elkövetése révén haszonszerzés végett létrejött olyan bűnszövetség, amely feladatmegosztáson, alá-fölérendeltségi rendszeren és személyi kapcsolatokon nyugvó szerepvállaláson alapul.

[341] Ezután a bűnszervezet fogalmát a 2002. április 1. napjától hatályba lépett Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény módosításáról szóló 2001. évi CXXI. törvény 19. § (5) bekezdése határozta meg. Ennek alapján a bűnszervezet: három vagy több személyből álló, hosszabb időre szervezett, összehangoltan működő csoport, amelynek célja ötévi vagy ezt meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekmények elkövetése.

[342] A törvény miniszteri indokolása értelmében ez a bűnszervezet-fogalom megfelel az Európai Unió bűnszervezetben való részvétel bűncselekménnyé nyilvánításáról szóló együttes fellépés (1998. december 21.) 1. Cikkében meghatározott bűnöző szervezet fogalmának, úgyszintén a Magyarország által aláírt, a határon átnyúló szervezett bűnözés elleni ENSZ Egyezmény 2. Cikkében meghatározott bűnözői csoport fogalmának.

[343] Ezzel egyező törvényszöveg került a 2013. július 1. napján hatályba lépett Btk. 459. § (1) bekezdés 1. pontjába is.

[344] A Btk. 459. §-ához fűzött miniszteri indokolás tartalmazza a bűnszervezet meghatározásának alapját adó nemzetközi dokumentumokat is, így

- egyrészt az Európai Unió Tanácsának a szervezett bűnözés elleni küzdelemről szóló 2008/841/IB kerethatározat – mely az Európai Unió tagállamaiban a bűnszervezetben való részvétel bűncselekménnyé nyilvánításáról szóló, 1998. december 21-i 98/733/IB együttes fellépés helyébe lépett – 1. Cikkében meghatározott bűnszervezet fogalmat,

- másrészt az Egyesült Nemzetek keretében, Palermoban, 2000. december 14-én létrejött, a nemzetközi szervezett bűnözés elleni Egyezmény (kihirdette: a 2006. évi CI. törvény) 2. Cikkében meghatározott szervezett bűnözői csoport fogalmat.

[345] A 2008/841/IB kerethatározat 1. Cikke 1. pontja a következő módon határozza meg a bűnszervezet fogalmát: olyan, kettőnél több személyből álló, hosszabb időre létrejött szervezett csoport, amely összehangoltan működik, és amelynek célja az, hogy legalább négy évig terjedő szabadságvesztéssel vagy szabadságelvonással járó intézkedéssel vagy annál szigorúbb szankcióval büntetendő bűncselekményeket kövessen el közvetlen vagy közvetett pénzügyi vagy egyéb anyagi haszonszerzés érdekében.

[346] A 2. pont szerint a szervezett csoport: olyan csoport, amelyet nem véletlenszerűen hoztak létre valamely bűncselekmény közvetlen elkövetésére, és amelyben nem szükségszerű, hogy a tagoknak formálisan meghatározott szerepe legyen, hogy a tagság összetétele állandó legyen vagy hogy a csoport kidolgozott szervezeti felépítéssel rendelkezzen.

[347] Az ENSZ keretében létrejött Egyezmény a határon átnyúló szervezett bűnözés ellen 2. Cikke szerint:

[348] „»Bűnöző szervezet«: hosszabb ideig fennálló, három vagy több főből álló strukturált csoport, amely összehangoltan működik egy vagy több, ebben az Egyezményben meghatározott súlyos bűncselekmény vagy törvénysértés céljából, közvetlen vagy közvetett módon pénzügyi vagy más anyagi haszon megszerzésére törekedve;

[349] »Súlyos bűncselekmény«: legalább négyévi szabadságvesztés-büntetéssel vagy szabadságelvonással járó intézkedéssel vagy súlyosabb büntetéssel büntethető törvénysértést megvalósító magatartás;

[350] »Strukturált csoport«: nem egyetlen bűncselekmény azonnali végrehajtására, és nem alkalomszerűen létrehozott csoport, amelyben nem szükséges, hogy tagjai pontosan meghatározott szerepeket kapjanak, vagy hogy tagsága állandó legyen, illetőleg fejlett hierarchiával rendelkezzen”.

[351] A felülvizsgálati indítványok helytállóan hivatkoztak arra, hogy a Magyarország 2020. évi központi költségvetésének megalapozásáról szóló 2019. évi LXVI. törvény 107. §-a módosította a Btk. bűnszervezet fogalmára adott értelmező rendelkezését, mely 2019. július 10. napján lépett hatályba. Eszerint bűnszervezet a legalább három személyből álló, hosszabb időre, hierarchikusan szervezett, konspiratívan működő csoport, amelynek célja ötévi vagy ezt meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekmények elkövetése.

[352] A Kúria a Bhar.III.571/2019/41. számú határozatában ezzel kapcsolatban kiemelte, hogy a módosítást követően hatályos Btk. nem tartalmaz törvényi értelmezést a „hierarchikusan szervezett” és a „konspiratívan működő” fogalmi elemekhez. Ezek értelmezése a jogalkalmazó, a bíróság feladata. A jogalkalmazó Alaptörvényben rögzített kötelességének eleget téve értelmezésekor figyelembe veszi a jogszabályhoz fűzött indokolást, azonban annak kötőereje nincs, az nem anyagi jogi szabály. A törvényi indokolás az egyes fogalmi elemek megállapításához nyújt értelmezési segítséget. Az azonban már a bíróság feladatát képezi, hogy adott tényállás alapján a bűnszervezetben elkövetés megállapítható-e.

[353] Az Alkotmánybíróság a 3041/2021. (II. 19.) AB határozatában utalt rá, hogy „az Alaptörvény 28. cikkében megkövetelt vélelem szerint a bíróságoknak a jogalkalmazás során azt kell feltételezniük, hogy a jogszabályok előírásai a józan észnek megfelelő célt szolgálnak.” {3041/2021. (II. 19.) AB határozat [22]}.

[354] Az Alkotmánybíróság továbbá leszögezte: „pusztán az a tény, hogy a bíróság a jogszabály céljának vizsgálata után azzal ellentétes tartalmú döntést hoz, nem eredményez minden esetben és feltétlenül alaptörvény-ellenességet. Egy ilyen követelmény a jogrend működőképességet veszélyeztető rugalmatlanságát idézhetné elő. Maga az Alaptörvény 28. cikke is akként fogalmaz, hogy a jogértelmezésnek a jogszabály célját kell elsősorban figyelembe vennie, és nem zárja ki, hogy a jogszabály tartalmának megállapításakor a bíróság egyéb szempontokra is figyelemmel legyen, és hogy ezek mérlegelése során, indokolt esetben, a jogszabály eredeti céljával ellentétes következtetésre jusson. Az a bírósági mérlegelés azonban, amely a jogszabály céljának vizsgálatát teljes mértékben és kifejezetten kizárja, már alaptörvény-ellenesnek minősül.” {23/2018. (XII. 28.) AB határozat [30]}.

[355] A Kúria ennek ismeretében alakította ki álláspontját, amely szerint a jogszabályi változás nem jelenti feltétlen a bűnszervezet fogalmának jogalkalmazói újragondolását (BH 2021. 217. szám alatt közzétett Bfv.I.752/2020/17. számú határozat).

[356] Ennek megfelelően a Kúria már számos határozatában úgy foglalt állást, hogy a bűnszervezet egyik új fogalmi elemeként meghatározott hierarchikus szervezettség nem jelenti valamennyi bűnszervezetben résztvevő személy hierarchiában való elhelyezkedését. Amennyiben olyan adat áll rendelkezésre, amely akár egy résztvevő szervezői, koordináló, irányító szerepére vonatkozik a feladatok megosztása során, akkor e körülmény olyan alá-fölérendeltséget jelentő személykapcsolatnak tekinthető, amely megalapozhatja a bűnszervezet megállapítását az új fogalom szerint is. A csoport konspiratív működése, mint a másik új fogalmi elem pedig a korábbi fogalmi elemek közül az összehangolt működésnek feleltethető meg, amennyiben az a külvilág elől rejtve valósul meg, de nem jelenti a teljes szervezet minden tagjával való együttműködést, hanem az egyes cselekményekhez rendelt személyek összehangolt tevékenységét feltételezi (Bfv.I.752/2020/17., Bfv.III.1.083/2020/13., Bfv.II.322/2021/8., Bfv.II.605/2021/8.).

[357] A 4/2005. Büntető jogegységi határozat – a bűnszervezet 2019. július 10. napjától hatályos fogalma tekintetében is – irányadó az alanyi bűnösség és a bűnszervezet tárgyi ismérvei közötti viszonyra. Ennek lényege, hogy elsődlegesen mindig az adott, konkrét bűncselekmény elkövetését kell vizsgálni, bizonyítani, mivel ebben áll a vád tárgyi és alanyi meghatározottsága. A bűncselekmény megvalósulását, mint tárgyi körülményt kell elhelyezni egy másik tárgyi körülmény, a bűnszervezet körében. Ezután kell alanyi oldalon vizsgálni, hogy ha az elkövetési magatartás a bűnszervezet keretén belüli, akkor ezt az elkövető felismerte-e. Ez megvalósulhat úgy, hogy az elkövetés még a bűnszervezeten kívül kezdődik, és az elkövető csak később (közben) érzékeli, hogy bűnszervezeten belül tevékenykedik, ám bent marad (folytatja vagy megismétli az elkövetést). De történhet úgy is, hogy eleve bűnszervezetben, illetve ennek létrejöttével kezdődik az elkövetés. A tudati helyzet megállapítása azonban nyilvánvalóan nem feltétlenül a beismerésen alapul, hanem a bűnszervezet fogalmi ismérvei szerinti ténybeli körülményeken, amelyek felismerése a terhelt számára adott volt. A törvényi feltételek közül egyedül a bűncselekményre irányultság hordoz eleve jogellenes tartalmat, a többi önmagában nem. Következésképpen akkor válik egyértelműen felismerhetővé a bűnszervezetben elkövetés, amikor a többi feltétel mellett a bűncselekményre irányultság is megjelenik.

[358] A Kúria a BH 2018.106. szám alatt közzétett döntésében rámutatott: a bűnszervezetben elkövetésre vont jogkövetkeztetésnek van helye (az egyéb törvényi feltételek megléte esetében), ha az elkövetési magatartások egymást kiegészítő jellegűek, azok kapcsolódása a

célzott és végrehajtott bűncselekményhez kölcsönös, az adott tényállásszerű elkövetési magatartás keretei közé illeszkedő cselekmény más személy előző cselekményéhez társul, avagy a célzott bűncselekmény megvalósulásához további láncolatos tevékenységet feltételez.

[359] A Kúria a korábban kifejtettek szerint a felülvizsgálati eljárásban a tényálláshoz kötve van a bűnszervezet fogalmi elemeinek vizsgálatakor is, a jogerős ítéleti tényállástól nem térhet el.

[360] Az irányadó tényállás alapján az I. rendű, II. rendű, III. rendű, IV. rendű, V. rendű, VI. rendű és VIII. rendű terhelt vonatkozásában maradéktalanul megállapítható a bűnszervezet valamennyi fogalmi eleme.

[361] Helytállóan utalt a VIII. rendű terhelt védője arra, hogy a tényállás többször is megismétli a bűnszervezet értelmező rendelkezésben meghatározott fogalmát – mely a jogi indokolás része –, azonban a tényállás emellett kimerítő részletességgel rögzíti a bűnszervezet megvalósulásának jelen ügyben konkrétan feltárt sajátosságait, a működés összehangolt módját, a feladatmegosztás rendjét, az egyes résztvevő terheltek szerepét.

[362] 5.5. Tényként rögzíthető, hogy a csoportban a működés megkezdésétől, azaz 2010 márciusától legalább négy tag vett részt: így Terhelt3 II. rendű és Terhelt6 III. rendű terheltek 2010. március és 2014. november 25. napja között, Terhelt1 IV. rendű terhelt 2012. május és 2014. november 25. napja között, Terhelt7 V. rendű terhelt 2010. március és 2013. tavasza között, Terhelt4 VI. rendű terhelt 2011. július és 2014. augusztus között, terhelt8 és tanú9 2012-től 2014. november 25. napjáig, Terhelt5 VIII. rendű terhelt 2010. október és 2013. novembere között, terhelt9 XII. rendű terhelt 2011. január és 2012. április között volt a tagja (elsőfokú ítélet 43. oldal 2. bekezdés).

[363] Így a törvény által megkívánt három személy részvétele teljesül.

[364] 5.6. Egyértelmű az is, hogy a meghatározott elkövetői kör által alkotott csoport hosszabb időn át, 2010. márciusától 2014. november 25. napjáig működött, a több mint négy évig folytatott tevékenységnek végül a nyomozó hatóság által foganatosított őrizetbe vétel vetett véget (elsőfokú ítélet 43. oldal 3. bekezdés).

[365] Arra nem merült fel adat, hogy a bűnszervezet tevékenysége időben limitált vagy alkalmi jellegű lett volna. Éppen ellenkezőleg, e tényekből arra vonható következtetés, hogy valamennyi, a csoportban résztvevő terhelt szándéka határozatlan időre szervezett, tartós működésre irányult.

[366] A Kúria a teljesség érdekében utal arra is, hogy a 4/2005. Büntető jogegységi határozat okfejtése tükrében a törvényben meghatározott „hosszabb időre szervezett” kitétel nem az alanyi bűnösség, hanem a bűnszervezet fogalmi elemei meglétének kérdése. A bűnszervezet hosszabb időre szervezettsége mellett még az is közömbös, ha a bűnszervezet valamely tagja esetlegesen csak rövidebb ideig vett részt annak tevékenységében, lévén a jogegységi határozat akár egyetlen cselekmény eseti jelleggel történő megvalósítása mellett is lehetővé teszi a bűnszervezeti elkövetés megállapítását.

[367] 5.7. A Kúria több határozatában kifejtette azt is, hogy a hierarchikus szervezettség nem jelenti valamennyi bűnszervezetben résztvevő személy hierarchiában való elhelyezkedését. Amennyiben olyan adat áll rendelkezésre, amely akár egy résztvevő szervező, koordináló, irányító szerepére vonatkozik a feladatok megosztása során, akkor e körülmény olyan alá-, fölérendeltséget jelentő személyi kapcsolatnak tekintendő, amely megalapozhatja a bűnszervezet megállapítását az új fogalom szerint is (Kúria Bhar.III.571/2019/41., Bfv.II.1.418/2021/9., Bfv. I. 660/2022/10.).

[368] A hierarchikus, alá-fölérendeltséget tükröző szerveződés megkülönböztető jegye a valamely – akár egyetlen – tag általi utasítási jogkör gyakorlása a szerveződés más tagjai

felett. Az utasítások tárgyát pedig értelemszerűen a szervezet tevékenységébe tartozó feladatok ellátására való felhívás képezi. A szervezet tehát abban az esetben alkot hierarchikus struktúrát, ha valamely tagja utasításokat ad a többi tag (vagy legalább a tagok egy része) számára. Az utasítás pedig nem más, mint feladatmeghatározás (Kúria Bfv.II.1033/2021/32.).

[369] Az irányadó tényállásból ennek kapcsán a következő lényegi elemek emelendők ki:

- Terhelt2 I. rendű terhelt hozta létre a bűnözői csoportot (elsőfokú ítélet 43. oldal);

- az I. rendű terhelt a Terhelt7 V. rendű, Terhelt4 VI. rendű terhelt által vezetett gazdasági társaságok felhasználásával (is) biztosította II. és III. rendű terheltek részére az cég1 és az cég2. adófizetési kötelezettségének jogosulatlan csökkentéséhez szükséges valótlan tartalmú bizonylatokat (elsőfokú ítélet 48-53. oldal);

- I. rendű terhelt a fiktív számlázási láncolatba szlovákiai bejegyzésű céget is be akart iktatni, ezért rávette Terhelt5 VIII. rendű terheltet arra, hogy alapítsa meg az cég8-t (elsőfokú ítélet 53. oldal);

- az I. rendű terhelt utasította terhelt8t és tanú9et fiktív cégalapításra, illetve a cégek átruházására, valamint erre vállalkozó személyek felkutatására (elsőfokú ítélet I.-XVI. tényállási pontok);

- a cégek megalapítására, a valótlan tartalmú bizonylatok kiállítására és az adóhatóság előtti valótlan tartalmú nyilatkozatok megtételére az I. rendű terhelt koordinálásával került sor, a felmerült költségeket is az I. rendű terhelt finanszírozta (elsőfokú ítélet 43-55. oldal);

- az cég1 és az cég2. bankszámlájáról a fiktív számlákat kiállító cégek számlájára átutalt vételár egy részét az I. rendű terhelt maga utalta át, vagy a bűnszervezet tagjaival utaltatta tovább a láncolat tagjainak számláin keresztül a cseh és szlovák eladók számára (elsőfokú ítélet 43. oldal);

- az I. rendű terhelt adta az utasításokat a készpénz felvételekre is (elsőfokú ítélet 56-57. oldal);

- az I. rendű terhelt folyamatosan figyelemmel kísérte az adóhatóság adóellenőrzési gyakorlatát, ezen ismeretek alapján alakította ki, illetve fejlesztette tovább a csoport tevékenységét (elsőfokú ítélet 44. oldal);

- az I. rendű terhelt meghatározta, hogy az egyes cégek eleget tegyenek-e és milyen tartalommal az adóbevallási és befizetési kötelezettségüknek, illetve egy esetleges adóellenőrzés során ki és milyen tartalmú nyilatkozatot tegyen (elsőfokú ítélet 57. oldal);

- az I. rendű terhelt 2013 tavaszától bevonta terhelt8t és tanú9et – a cég és bankszámlaügyintézés, illetve a készpénzfelvételen túl – abba is, hogy az utasításai alapján az általa megadott adatokkal valótlan tartalmú alumínium tömb értékesítéséről szóló számlákat állítsanak ki, valótlan tartalmú üzleti levelezéseket készítsenek és elektronikus banki átutalásokat végezzenek (elsőfokú ítélet 57. oldal);

- az I. rendű terhelt tartotta a kapcsolatot a fuvarozókkal, és tájékoztatta a II. rendű és III. rendű terhelteket a szállítmányok érkezéséről (elsőfokú ítélet 44. oldal);

- az alumínium tömböt vásárlókkal Terhelt3 II. rendű terhelt tartotta a kapcsolatot, Terhelt6 III. rendű terhelt a kereskedés adminisztrációjával foglalkozott, míg Terhelt7 V. rendű és Terhelt4 VI. rendű terhelt az I. rendű, II. rendű és III. rendű terheltek utasítására a szállítmányok fogadásában, az adminisztrációban és a pénzfelvételekben működtek közre (elsőfokú ítélet 43-53. oldal);

- Terhelt1 IV. rendű terhelt a számlák befogadásával, az adóbevallás elkészítésével és az adóhatósági eljárásokkal kapcsolatos kérdésekkel foglalkozott (elsőfokú ítélet 47. oldal 1. bekezdés);

- Terhelt5 VIII. rendű terhelt I. rendű terhelt tevékenységéhez adminisztratív segítséget nyújtott, intézte a könyvelést és a bankszámlákról történő készpénzfelvételt (elsőfokú ítélet 53-54. oldal).

[370] Az irányadónak tekintett tényállás tartalmazza azt is, hogy az I. rendű terhelt által irányított csoportban kezdetben legalább három szint volt, az I. rendű terhelt volt a fő irányító, a II. rendű és III. rendű terheltek voltak az általa irányított rendszer fő haszonhúzói. A harmadik szinten helyezkedtek el a fiktív számlázó cégek ügyvezetőiként bejegyzett, illetve áru átvevőiként feltüntetett személyek.

[371] 2012. év elejétől négy szintűvé vált a struktúra, ugyanis az I. rendű, II. rendű, III. rendű terheltek és a fiktív számlázó cégek ügyvezetői közé beékelődött terhelt8 és tanú9 is, akiket az I. rendű terhelt utasított, ők pedig a fiktív számlázó cégek ügyvezetőiként bejegyzett személyeknek adtak utasításokat az I. rendű terhelttől kapott instrukciók alapján. A IV. rendű terhelt a II. rendű és III. rendű terhelt megbízásából adta be a valótlan tartalmú adóbevallásokat (elsőfokú ítélet 295. oldal 2. bekezdés).

[372] E ténymegállapításokból egyértelműen kitűnik, hogy a szervezet stratégiai irányítását az I. rendű terhelt látta el, szervezte és összehangolta a tagok működését, a feladatokat meghatározta a csoport többi tagja számára. A feladatok megosztásában tehát a hierarchia érvényesült. A tényállás tartalmazza a szervezet működésére vonatkozó lényeges körülményeket, az egyes terheltek feladatait, az egyes résztevékenységek láncolatában betöltött szerepüket, valamint a bűncselekményből származó haszon mértékét is.

[373] 5.8. A jogerős ítéletben rögzített tényállás alapján a szervezet működésének konspiratív jellege is egyértelműben kimutatható.

[374] A csoport konspiratív működése a korábbi fogalmi elemek közül az összehangolt működésnek feleltethető meg, amennyiben az a külvilág elől rejtve valósul meg, de nem jelenti a teljes szervezet minden tagjával való együttműködést, hanem az egyes cselekményekhez rendelt személyek összehangolt tevékenységét feltételezik.

[375] A konspiratív működés attól függetlenül megállapítható, hogy a szervezet tevékenységének egyes részletei – így a cégbejegyzések, banki átutalások, készpénzfelvételek – szükségszerűen a külvilág számára is nyomon követhető módon történnek, ugyanakkor ezalatt a szervezet valós tevékenysége rejtve marad.

[376] Helyesen fejtette ki a Szegedi Ítélőtábla, hogy a cégbíróságon bejegyzett és nyilvántartott gazdálkodó szervezetek titokban nem működtethetők, a szervezet működésének konspiratív jellegét jelen ügyben lényegében az adta, hogy az I. rendű terhelt által felépített céghálózat működése a törvényesség látszatát keltette azért, hogy a cégek tényleges rendeltetése, bűnös tevékenysége az adóhatóság számára ne derüljön ki {másodfokú ítélet [402] bekezdés}.

[377] E vonatkozásban azt is szükséges kiemelni, hogy jelen ügyben már az is konspiratív magatartásra mutat, hogy a terheltek a valós ügyletek fiktív számlákkal leplezése céljából egy többszintű, kiterjedt céghálózatot hoztak létre annak érdekében, hogy megnehezítse a számlázási láncolat felderítését. Ugyancsak a konspiráció fogalma alá vonható, hogy a számlázó cégeket rendszeresen cserélgették, a cégátruházásokra a megindult szlovák, illetve magyar adóhatósági ellenőrzés miatt, annak megnehezítése céljából került sor. Ez utóbbi célt szolgálta az is, hogy a számlázó cégek képviselői több esetben tényleges magyarországi elérhetőséggel nem rendelkező, hajléktalan vagy ukrán állampolgárságú személyek voltak. Emellett a könyvelési iratok átadásának elmulasztásával, az adóhatóság előtt tett előre

egyeztetett tartalmú, valótlan nyilatkozatokkal is igyekeztek lehetetlenné tenni, vagy elodázni az eljárások lefolytatását.

[378] E körbe vonható az is, hogy az I. rendű terhelt az aktuális adóhatósági ellenőrzési gyakorlatnak megfelelően alakította a fiktív számlázási láncolatban részt vevő cégek tevékenységét. Ennek konkrét megvalósítását jól példázza az, amikor Terhelt1 IV. rendű terhelt javaslatot tett a cég19 nevében benyújtandó nullás tartalmú áfa-bevallásra is, mely egyértelműen azt a célt szolgálta, hogy a valós tevékenység az adóhatóság előtt továbbra is rejtve maradjon.

[379] Helyesen állapította meg az ítélőtábla, hogy a konspiratív működés nem titkosított telefon használatában mutatkozott meg {másodfokú ítélet [401] bekezdés}.

[380] Ettől függetlenül a bűnszervezeten belüli belső konspirációra utal, hogy az alsóbb szinten részt vevő tagok a szervezet tevékenységét, illetve a további résztvevőket a saját feladatellátásukhoz szükséges mértékben ismerték.

[381] Jelen ügyben a tényleges tevékenységet a külvilág elől rejtve megvalósított, összehangolt cselekmény a bűnszervezet megállapításához szükséges konspiratív működés fogalmának mindenben megfelel. A törvény nem kíván meg az „átlagos” vagy „szokásos” szervezettség mértékét meghaladó többletkörülményt a konspiratív működés megállapításához (Bfv.II.1377/2020/12.).

[382] Szó sincs arról, hogy a terheltek magatartása a költségvetési csalás tényállási elemeinek kimerítésén ne mutatna túl és ne hordozná kétségtelenül magában a legsúlyosabb megítélés alá eső többes elkövetői forma, a bűnszervezet jegyeit.

[383] 5.9. Az ötévi vagy ezt meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekmények elkövetése, mint bűnszervezeti cél ugyancsak megállapítható.

[384] A Legfőbb Ügyészség helytállóan utalt arra, hogy a törvény a szervezeti célt írja elő, azonban nem követeli meg az ilyen bűncselekmény tényleges megvalósulását.

[385] Így az V. rendű terhelt védőjének felülvizsgálati indítványában foglaltakkal szemben e fogalmi elem fennállását nem zárja ki az, hogy az V. rendű terhelt bűnösségét a bíróság egy olyan bűncselekményben – és nem bűncselekményekben – mondta ki, melynek büntetési tétele az öt évet meghaladja.

[386] Megállapítható, hogy az V. rendű terhelt tényállásban foglalt költségvetést károsító cselekménye több, önállóan is büntetendő bűncselekményt valósított meg, melyek a költségvetési csalás különös részi törvényi egységébe tartoznak (BH 2020.129., EBH 2019.B.6.I., IV.)

[387] Erre tekintettel az önállóan is büntetendő részcselekmények sorozatával megvalósuló, de törvényi egységbe olvadó, ezért egyetlen rendbeli bűncselekmény – az egyéb feltételeket is kimerítő – szervezett véghezvitele ekként megalapozza a régi Btk. 137. § 8. pontjában, illetve a Btk. 459. § (1) bekezdés 1. pontjában meghatározott bűnszervezeti elkövetés megállapítását, és ennek a régi Btk. vagy a Btk. Általános Részében írt következményeinek levonását (Kúria Bfv.II.1033/2021/32.).

[388] 5.10. Aggálytalanul megállapítható tehát, hogy az I. rendű, II. rendű, III. rendű, IV. rendű, V. rendű, VI. rendű és VIII. rendű terheltek tudata átfogta, hogy olyan bűnszervezetben vesznek részt, amelynek tevékenysége az általános forgalmi adó elkerülését célozza. A tényállás alapján e terheltek minden olyan tényről tudomással bírtak, amelyek a bűnszervezet Btk. 459. § (1) bekezdés 1. pontjában meghatározott fogalmát alkotják.

[389] A terheltek bűnszervezetre vonatkozó tudattartamára vonatkozó részében a másodfokú bíróság az elsőbírói indokolást valóban hiányosnak ítélte, éppen ezért az erre vonatkozó megállapításokat az iratok tartalmának megfelelően kiegészítette és ezáltal teljessé tette.

[390] Az I. rendű, II. rendű, III. rendű, IV. rendű, V. rendű, VI. rendű és VIII. rendű terhelteknek fel kellett ismerniük azt, hogy a bűncselekmények hosszabb időn át tartó megvalósításában nagyobb számú elkövető bevonására került sor, akiknek együttműködését irányítani, koordinálni kell. Emellett tisztában kellett lenniük azzal is, hogy a cselekmény leplezése is elengedhetetlen a haszon realizálása és felelősségre vonás elkerülése érdekében.

[391] Az V. rendű terhelt védőjének hivatkozásával szemben e megállapítások irányadók Terhelt7 V. rendű terhelt vonatkozásában is, aki nem eseti jelleggel, hanem több éven át 2010 márciusa és 2013 tavasza között vett részt a bűnszervezeteben. Ennek során Terhelt2 I. rendű terhelt utasításai alapján járt el, továbbá eleget tett a II. rendű és III. rendű terhelt által meghatározott, a cég9, a cég10 és az cég11. nevében kiállított valótlan bizonylatok rendszeres aláírására vonatkozó feladatoknak is. Az I. rendű terhelt iránymutatásainak megfelelően tette meg az adóhatóság előtti valótlan tartalmú nyilatkozatait is. Ennélfogva a hierarchikus működéssel tisztában volt, abban megvolt a saját feladata.

[392] Az V. rendű terhelt a konspiráció részese is volt, hiszen a számlázási láncban résztvevő cégek lecserélése, értékesítése, az iratok eltüntetése kapcsán is végrehajtotta az I. rendű terhelt utasításait.

[393] Ebből következően az V. rendű terhelt esetében a bűnszervezet valamennyi ismérve – az elbíráláskor hatályos törvény alapján is – megvalósult, azonban az elbíráláskor hatályban lévő büntető törvény alkalmazására a Btk. 2. § (2) bekezdésére figyelemmel nem volt indok. Annak megállapítása is törvényes, hogy a bűnszervezetnek az elkövetéskor hatályos, a korábbi Btk. 137. § 8. pontjában meghatározott valamennyi feltétele ugyancsak megvalósult.

[394] Terhelt5 VIII. rendű terhelt az I. rendű terheltnek adminisztratív segítséget nyújtott, aláírta a valótlan tartalmú számlákat, intézte a könyvelést és a bankszámlákról történő készpénzfelvételben is részt vett. Ezen túlmenően a VIII. rendű terhelt is tett valótlan tartalmú nyilatkozatot az adóhatóság előtt, majd az adóellenőrzési eljárás megindulását követően részt vett az cég8 értékesítésében és az iratok eltüntetésében.

[395] Mindezek alapján a VIII. rendű terhelt is felismert minden olyan körülményt, mely a fent kifejtettek szerinti bűnszervezeti elkövetés jellemzője.

[396] Mindezekre tekintettel a jogerős ítéletben megállapított tényállás alapján, mint ahogy azt az első- és a másodfokú bíróság is kifejtette, a bűnszervezetben elkövetés törvényi feltételei a felülvizsgálati indítványokkal érintett valamennyi terhelt tekintetében maradéktalanul fennállnak, a terheltekkel szemben kiszabott büntetés is törvényes. Ezért a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpont II. fordulatára hivatkozással előterjesztett felülvizsgálati indítványok nem alaposak.

[397] 6. A IV. rendű terhelt kifogásolta a vagyonelkobzás alkalmazását és a bűnügyi költség megállapítását is.

[398] A Be. 650. § (1) bekezdés c) pontja szerint nincs helye felülvizsgálatnak, ha a törvénysértés egyszerűsített felülvizsgálati eljárás lefolytatása útján orvosolható.

[399] Az egyszerűsített felülvizsgálat szabályait a Be. XCIV. Fejezete tartalmazza. A Be. 671. § 12. és 15. pontja értelmében egyszerűsített felülvizsgálati eljárás lefolytatásának van helye, ha a bíróság az alapügyben a törvény kötelező rendelkezése ellenére nem rendelkezett vagy nem a törvénynek megfelelően rendelkezett a vagyonelkobzásról, illetve a bűnügyi költségről.

[400] Mindebből következően a IV. rendű terhelt által sérelmezett kérdésekben egyszerűsített felülvizsgálati eljárás lefolytatásának van helye, ezért ezen okból a jogerős ítélet felülvizsgálata kizárt.

[401] **IV.** A kifejtett érvek mentén a Kúria a megtámadott határozatot – a Be. 660. § (1) bekezdése szerint tanácsülésen – a Be. 662. § (1) bekezdése alapján Terhelt2 I. rendű, Terhelt3 II. rendű, Terhelt6 III. rendű, Terhelt1 IV. rendű, Terhelt7 V. rendű, Terhelt4 VI. rendű és Terhelt5 VIII. rendű terheltek vonatkozásában hatályában fenntartotta.

[402] Ezzel egyidejűleg a III. rendű terheltnek a II. rendű és IV. rendű terhelt javára előterjesztett felülvizsgálati indítványát – mint nem jogosulttól származót – a Be. 656. § (2) bekezdés b) pontja alapján elutasította.

[403] A Kúria a Bszi. 10. § (2) bekezdése alapján, a Kúria ügyelosztási rendjének IV.6. pontjában írt rendelkezés nyomán öttagú tanácsban járt el.

[404] **V.** A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 6. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

[405] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egyszer nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 656. § (4) bekezdés első fordulata pedig akként rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

helység6, 2023. március 21.

Dr. Gimesi Ágnes s.k. a tanács elnöke, Dr. Kardos Andrea s.k. előadó bíró, Dr. Domonyai Alexa s.k. bíró, Dr. Schmidt Péter s.k. bíró, Dr. Tuba István Krisztián s.k. bíró